

Analýza stavu a struktury darování v ČR na základě dostupných dat z daňových přiznání fyzických a právnických osob s formulací doporučení pro další kroky ve smyslu rozvoje dárcovství v ČR

Konečný uživatel výsledků:

**Úřad vlády České republiky
Rada vlády pro NNO
nábřeží Edvarda Beneše 128/4
118 01 Praha 1 - Malá Strana**

Název projektu: Analýza stavu a struktury darování v ČR na základě dostupných dat z daňových přiznání fyzických a právnických osob s formulací doporučení pro další kroky ve smyslu rozvoje dárcovství v ČR

Číslo projektu: TITAUVCR402

Řešitel projektu: STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú., Španělská 1073/10, 12000 Praha

Doba řešení: 1. 7. 2024 – 31. 12. 2024

Důvěrnost a dostupnost: veřejně přístupný

Informace o autorském týmu:

Ing. Kateřina Duspivová, Ph.D.

Mgr. Jaromír Mazák, Ph.D.

Mgr. Aleš Vomáčka

PhDr. Martin Buchtík, Ph.D.

Bc. Martin Veselý

Další informace o projektu (cíle projektu):

Hlavním cílem projektu je nalezení vztahů mezi výší podpory, výší příjmů a dalšími údaji, které jsou dostupné z dat daňových přiznání FO a PO a dat o darování z dárcovských portálů/platforem. Analýza má být zaměřena i na vývoj dárcovství v čase, identifikaci trendů a nalezení proměnných, které aktuálně nejsou dostupné, ale jejich sledování do budoucna by přineslo významné rozšíření poznání v oblasti stavu filantropie a dárcovství v ČR. Ambicí projektu je na základě dostupných dat formulovat klíčové hypotézy ve smyslu zvýšení motivace individuálních a firemních dárců (tzn. výzkum se zaměří na fyzické i právnické osoby) darovat finanční prostředky na dobročinné a veřejně prospěšné účely. Projekt nemá být pouhou analytickou deskripcí nad dostupnými daty, ale i diagnózou vysvětlující jaké závěry a proč je a není možné vyvodit. Předpokládaný proces musí obsahovat rešerši dostupných analýz a zdrojů k dárcovství v ČR, analýzu dat z daňových přiznání a analýzu dat o darech a dárcích z dárcovských portálů/platforem. Mezi důležité výstupy výzkumu a analýzy proto mj. bude patřit také identifikace chybějících dat a návrh na zajištění těchto dat v budoucnu. Analýza bude zaměřena jak celorepublikově, tak i na jednotlivé kraje, příp. na další socio-demografické ukazatele u fyzických osob a regionalitu a ekonomické aspekty/kategorii a oblast podnikání u osob právnických.

Obsah

SEZNAM ZKRATEK.....	5
SEZNAM OBRÁZKŮ	6
SEZNAM TABULEK	7
MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ	8
ÚVOD	10
1 METODOLOGIE VÝZKUMU.....	12
1.1 REŠERŠE	12
1.2 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA	13
1.3 DATOVÉ ZDROJE.....	18
1.4 INTERAKTIVNÍ ZOBRAZENÍ VÝSLEDKŮ.....	21
2 VÝVOJ DÁRCOVSTVÍ V ČR	22
2.1 VÝVOJ DÁRCOVSTVÍ PODLE NÁRODNÍCH ÚČTŮ (ČSÚ).....	22
2.2 VÝVOJ DÁRCOVSTVÍ PODLE DAT Z DAŇOVÝCH PŘIZNÁNÍ (GFŘ)	26
2.3 VLIV KONKRÉTNÍCH UDÁLOSTÍ	28
3 POČET DÁRCŮ ANEB NEVYUŽITÝ POTENCIÁL.....	33
3.1 PODÍL DÁRCŮ VE SKUPINĚ FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB	33
3.2 PODÍL DÁRCŮ DLE ZÁKLADU DANĚ A OBRATU	35
3.3 OPAKOVANÉ DÁRCOVSTVÍ	38
3.4 VARIABILITA VÝŠE DARŮ	41
3.5 TRANSFERY MEZI DOMÁCNOSTMI	42
4 VLIV SOCIO-EKONOMICKÉHO VÝVOJE NA DÁRCOVSTVÍ	45
4.1 VLIV INFLACE A DARY V REÁLNÉM VYJÁDŘENÍ	45
4.2 VZTAH MEZI FREKVENCÍ DARŮ A SOCIÁLNĚ-POLITICKOU PARTICIPACÍ OBČANŮ	50
4.3 VZTAH MEZI VÝŠÍ DARŮ A SOCIÁLNĚPOLITICKOU PARTICIPACÍ OBČANŮ	52
5 DÁRCOVSTVÍ V REGIONECH.....	54
5.1 REGIONÁLNÍ ROZDÍLY	54
5.2 VLIV PŮSOBNÍ VYBRANÝCH FAKTORŮ V REGIONU	59
DOPORUČENÍ A NÁVRHY OPATŘENÍ V OBLASTI ROZVOJE DÁRCOVSTVÍ V ČR	63
DOPORUČENÍ TÝKAJÍCÍ SE DAT Z DAŇOVÝCH PŘIZNÁNÍ	67
SEZNAM ZDROJŮ	74
PŘÍLOHY	76
PŘÍLOHA 1 – REŠERŠE	77
OBEČNĚ O VÝZKUMU FILANTROPIE V ČR	77
HYPOTÉZY STANOVENÉ NA ZÁKLADĚ STÁVAJÍCÍHO POZNÁNÍ	79

PŘÍLOHA 2 – DATOVÝ KATALOG	83
PŘÍLOHA 3 – TABULKOVÉ A GRAFICKÉ VÝSTUPY	93
LEGENDA K MAPÁM	93
TABULKOVÉ VÝSTUPY ZA ORP	94

Seznam zkratek

DPFO	Daňové přiznání fyzických osob
DPPPO	Daňové přiznání právnických osob
FO	Fyzická osoba
NI	Neziskové instituce
NISD	Neziskové instituce sloužící domácnostem (S.15)
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Právnická osoba
SUNI	Satelitní účet neziskových institucí
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

Seznam obrázků

Obrázek 1.1: Bezúplatná plnění dle daňových přiznání a vazba na sektory dle národních účtů.....	14
Obrázek 1.2: Počet dárců krve a krevních složek (bez autologních dárců, 2021-2023)	15
Obrázek 1.3: Odhad podílu zaměstnanců, kteří jsou podchyceni v datech z daňových přiznání fyzických osob (DPFO)	19
Obrázek 1.4: Příklad zobrazení dat v nástroji pro interaktivní zobrazení výsledků	21
Obrázek 2.1: Běžné transfery od domácností, nefinančních podniků a finančních institucí do sektoru neziskových institucí (S.15) v období 2012-2021 (mld. Kč)	23
Obrázek 2.2: Struktura běžných transferů (D.751) směřujících do sektoru neziskových institucí (S.15) ze sektoru domácností (S.14) v období 2012-2022.....	24
Obrázek 2.3: Struktura darů poskytovaných neziskovými institucemi ostatním sektorům (2016-2023, mil. Kč).....	25
Obrázek 2.4: Dary uplatněné v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023	27
Obrázek 2.5: Struktura darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023.....	27
Obrázek 2.6: Meziroční změna objemu darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023	28
Obrázek 2.7: Vývoj objemu darů poskytnutých přes darovací platformy v letech 2020-2023	29
Obrázek 2.8: Vliv konkrétních událostí na objem darů zasílaných přes darovací platformy.....	30
Obrázek 2.9: Struktura darů zasílaných přes darovací platformy podle oblasti podpory.....	31
Obrázek 3.1: Počet osob uplatňujících dary v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023.....	34
Obrázek 3.2: Podíl osob uplatňujících dary v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023.....	35
Obrázek 3.3: Podíl OSVČ a právnických osob uplatňujících dary v daňových přiznáních podle výše obratu (2022)	36
Obrázek 3.4: Průměrná výše darů uplatněných v daňových přiznáních ve skupině OSVČ a právnických osob podle výše obratu (2022).....	37
Obrázek 3.5: Podíl fyzických a právnických osob uplatňujících dary v daňových přiznáních podle výše základu daně (2022)	37
Obrázek 3.6: Průměrná výše darů uplatněných v daňových přiznáních ve skupině OSVČ a právnických osob podle výše základu daně (2022)	38
Obrázek 3.7: Průměrná výše daru OSVČ uplatňujících dary v DPFO podle opakovanosti (2012-2023)	39
Obrázek 3.8: Průměrná výše daru zaměstnanců uplatňujících dary v DPFO podle opakovanosti (2012-2023)	40
Obrázek 3.9: Průměrná výše daru právnických osob uplatňujících dary v DPFO podle opakovanosti (2012-2023)	40
Obrázek 3.10: Variabilita darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických osob za rok 2022 podle základu daně	41
Obrázek 3.11: Variabilita darů uplatněných v daňových přiznáních právnických osob za rok 2022 podle základu daně.....	42
Obrázek 3.12: Podíl domácností s nenulovou položkou v podobě peněžních transferů (výdaje, darováno) (EU-SILC, data za rok 2022)	44

Obrázek 4.1: Vývoj celkového objemu darů uplatněných v daňových přiznáních v nominálním a reálném vyjádření v cenách roku 2015 (2012-2023).....	46
Obrázek 4.2: Meziroční změna celkového objemu darů uplatněných v daňových přiznáních v nominálním a reálném vyjádření (2012-2023)	47
Obrázek 4.3: Meziroční vývoj průměrných darů fyzických a právnických osob uplatněných v daňových přiznáních v nominálním a reálném vyjádření (2013-2023)	48
Obrázek 4.4: Meziroční vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy (fyzické osoby) a průměrného daru fyzických osob v nominálním a reálném vyjádření (2013-2023).....	50
Obrázek 4.5: Vztah mezi podílem daňových subjektů s nenulovou položkou "dary" v daňovém přiznání a vybranými indikátory sociální participace	52
Obrázek 4.6: Vztah mezi průměrnou výší darů (log10) a vybranými indikátory sociální participace....	53
Obrázek 5.1: Součet bezúplatného plnění (darů) uplatněného právnickými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022)	55
Obrázek 5.2: Počet právnických osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání dle ORP (2022)	55
Obrázek 5.3: Podíl právnických osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání na celkovém počtu právnických osob (daňových subjektů) dle ORP (2022).....	56
Obrázek 5.4: Průměrná výše bezúplatného plnění (darů) uplatněného právnickými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022).....	56
Obrázek 5.5: Součet bezúplatného plnění (darů) uplatněného fyzickými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022)	57
Obrázek 5.6: Počet fyzických osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání dle ORP (2022)	57
Obrázek 5.7: Podíl fyzických osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání na celkovém počtu fyzických osob (daňových subjektů) dle ORP (2022).....	58
Obrázek 5.8: Průměrná výše bezúplatného plnění (darů) uplatněného fyzickými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022, Kč)	58
Obrázek 5.9: Vztah dárcovství a socio-ekonomické situace v krajích ČR (2022).....	60

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Účel bezúplatného plnění v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.....	15
Tabulka 1.2: Legislativní změny související s nastavením limitů bezúplatného plnění (darů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů	16
Tabulka 2.1: Objem darů poskytnutých na konkrétní výzvy prostřednictvím dárcovských platforem DARUJME a DONIO (2020-2023, mil. Kč).....	30

Manažerské shrnutí

Cíle a rozsah projektu

Projekt byl zaměřen na analýzu stavu a vývoje dárcovství fyzických a právnických osob s cílem identifikovat klíčové faktory ovlivňující dárcovské chování. Analýza nabízí ucelený pohled na aktuální situaci v oblasti filantropie v ČR, poskytuje důkazy pro případnou legislativní změnu a poskytuje důležité informace pro tvorbu a implementaci strategie rozvoje dárcovství. Projekt čerpá data z daňových přiznání, dárcovských platform a národních účtů. Důraz je kladen též na regionální a socio-ekonomický kontext. Mezi hlavní cíle projektu patří i tvorba doporučení podporujících systematickou podporu filantropických aktivit a efektivní rozvoj neziskového sektoru v ČR.

Hlavní zjištění

- **Růst objemu darů:** Dlouhodobě roste objem darů poskytovaných fyzickými i právnickými osobami. V roce 2022 dosáhl objem darů uplatněných v daňových přiznáních 12,5 mld. Kč, což je v nominálních hodnotách téměř trojnásobný nárůst za deset let (4,4 mld. v roce 2012) a v reálných hodnotách očištěných o inflaci růst dvojnásobný. Objem darů v roce 2023 pravděpodobně nedosáhne úrovně roku 2022.
- **Citlivost právnických osob na ekonomický vývoj:** Objem bezúplatného plnění (dále zjednodušeně "darů") uplatněný právnickými osobami v daňových přiznáních (DPPO) se ve sledovaném období nezvyšoval lineárně. Mezi lety 2013 a 2018 objem darů stagnoval navzdory rostoucímu počtu dárců. K dynamickému růstu objemu darů došlo až mezi lety 2018 a 2022. Výjimku tvořil zejména rok 2020, kdy začala pandemie COVID-19 a na řadu právnických osob dopadla epidemiologická opatření (došlo k drobnému meziročnímu snížení). Nejvyšší objem darů byl právnickými osobami uplatněn v roce 2022 ve výši 8,4 mld. Kč.
- **Chybějící informace o zaměstnancích:** Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) uplatnily v roce 2022 dary v celkové výši 1,6 mld. Kč, zaměstnanci podávající si samostatně daňové přiznání potom 2,5 mld. Kč. Zaměstnanci, kteří podávají sami daňové přiznání tvoří přibližně 30 % populace zaměstnanců, celkový objem darů uplatněný v DPFO ze strany všech zaměstnanců tak může být až přibližně 3krát vyšší. Informace o darech zaměstnanců, kterým provádí zúčtování daně zaměstnavatel, nemá bohužel GFŘ k dispozici.
- **Nevyužitý potenciál:** Ve skupině zaměstnanců je obecně mírně vyšší **podíl dárců** než mezi OSVČ, nicméně v obou skupinách osciluje tento podíl **kolem 10 %** (což je 2krát vyšší ve srovnání s právnickými osobami a je výsledkem nárůstu z necelých 7 % před deseti lety). Podíl právnických osob, který uplatňuje dary v DPPO (dále označen termínem "**podíl dárců**"), osciluje kolem **5 %**. Přestože pozorujeme v čase rostoucí tendence (zvýšení asi o 1,5 p. b. za deset let), podíl dárců zůstává nízký.

- **Pravidelnost je základ: Průměrná výše daru** uplatněná v roce 2022 činila ve skupině dárců z řad právnických osob téměř **261 tis. Kč**. **Vyšší dary** uplatňovali v průměru **opakovaní dárce**, tedy ti, kteří darovali alespoň ve třech po sobě následujících zdaňovacích obdobích. Ve skupině opakovaných dárců byly dary v průměru více než 5krát vyšší než ve skupině nepravidelných dárců. **Průměrný dar** uplatněný v DPFO atakoval v roce 2022 částku **17 tis. Kč**, přičemž opakovaní dárce darují přibližně 2krát vyšší dary než nepravidelní dárce. **Každý druhý dárce ve skupině fyzických osob** daruje **opakovaně**.
- **Vysoká variabilita darů:** Vyšší dary uplatňovaly právnické osoby **s vyšším obratem anebo vyšším základem daně**. S rostoucí ekonomickou silou se zvyšuje i podíl opakovaných dárců. U fyzických osob je to podobné – s rostoucím základem daně roste i podíl dárců a průměrná výše darů. I v případě fyzických osob je však variabilita darů enormní. **Vysoká variabilita výše darů** však ukazuje, že **průměrná výše darů není** v tomto ohledu **plně vypovídající charakteristikou** a je vhodné analýzy doplnit alespoň o medián, ideálně o další charakteristiky celkové distribuce darů. Subjekty s nízkým obratem a základem daně totiž darují někdy více než silnější hráči.
- **Citlivost na krize:** Dárcovství reaguje na mimořádné události (např. pandemie COVID-19, tornádo na Jižní Moravě, konflikt na Ukrajině). Tyto události vyvolávají silnou solidaritu a nárůst finanční podpory. Vybrané události mohou aktivovat dárce k vysokým, ale často také spíše spontánním, jednorázovým darům. Češi a Češky posílají dary nejčastěji **v prosinci** a v měsících, v nichž nastaly výjimečné události (např. tornádo, začátek války na Ukrajině apod.). Z hlediska dnů v týdnu uskutečňují dárce platby nejčastěji **v pondělí**.
- **Regionální rozdíly:** Mezi jednotlivými kraji panují velké rozdíly z hlediska intenzity dárcovství. Vliv mají jak socio-ekonomické faktory, tak částečně i participace obyvatel na veřejném životě. Znevýhodněné regiony mohou mít omezenější možnosti, jak posilovat vzájemnou intraregionální dárcovskou solidaritu obyvatel.
- **Legislativní vlivy:** Změny v daňových odpočtech mohou ovlivňovat chování dárců. Na pozadí zvýšení limitů odpočtů během pandemie bylo možné pozorovat nárůst dárcovství. Kauzální dopad však není možné bez mikrodát potvrdit, natož přibližně vyčíslit.

Interaktivní dashboardy PowerBI vycházející z dat daňových přiznání a dárcovských platform jsou dostupné na [webových stránkách Úřadu vlády ČR](#).

Situace v datové oblasti

Projekt kombinoval analýzu dat z daňových přiznání, dárcovských platform a národních účtů. Obecně lze říci, že **český výzkum nevěnuje problematice dárcovství systematickou pozornost**, přestože se jedná o jedno z klíčových témat souvisejících s občanskou společností. Znalostní potřebu saturují v tomto ohledu spíše **ad hoc studie a analýzy** institucí stojících zčásti mimo výzkumný sektor. Relativně nízký zájem výzkumného sektoru se potom **promítá sekundárně i do omezené dostupnosti dat**, která jsou potřebná pro hodnocení rozsahu dárcovství a filantropie v ČR. Identifikované nedostatky v dostupnosti a struktuře dat byly východiskem pro doporučení.

Úvod

Hlavním cílem projektu č. TITAUVC402 „Analýza stavu a struktury darování v ČR na základě dostupných dat z daňových přiznání fyzických a právnických osob s formulací doporučení pro další kroky ve smyslu rozvoje dárcovství v ČR“ je analýza dárcovství fyzických a právnických osob na dobročinné a veřejně prospěšné účely. Důraz je kladen na popsání stavu a časového vývoje dárcovství v České republice, na nalezení a popis vztahů mezi intenzitou dárcovství a vybraných socio-ekonomických indikátorů, které jsou dostupné z různých datových zdrojů. Analýza se zaměřuje i na identifikaci významných výkyvů v dárcovství v kontextu významných událostí a na nalezení proměnných, které aktuálně nejsou dostupné, ale jejichž sledování by do budoucna přineslo významné rozšíření poznání v oblasti stavu filantropie a dárcovství v ČR. V rámci projektu budou na základě rešerše formulovány klíčové hypotézy a ty pak testovány pomocí výše zmíněných datových zdrojů. Ambicí projektu je získání vhledů a formulace doporučení pro zvýšení motivace individuálních a firemních dárců darovat finanční prostředky na dobročinné a veřejně prospěšné účely.

Projekt není jen analytickou deskripcí nad dostupnými daty, ale i diagnózou stavu dat vysvětlující jaké závěry v současné době není možné vyvodit. Mezi důležité výstupy výzkumu a analýzy proto patří také identifikace chybějících dat a návrh na zajištění těchto dat v budoucnu. Analýza je zaměřena jak celorepublikově, tak i na jednotlivé kraje, příp. na další nižší územní celky.

Hlavními datovými zdroji byla v rámci projektu zejména data z daňových přiznání fyzických (FO) a právnických osob (PO) a data z dárcovských portálů/platforem. Tato data byla doplněna údaji ze satelitního účtu neziskových institucí (SUNI) a výběrových šetření v gesci ČSÚ (zejména Životní podmínky a Roční výkaz neziskových institucí, bytových družstev a vybraných institucí NI 1-01). Jednotlivé datové zdroje byly posuzovány jak z hlediska vypovídací hodnoty v kontextu řešeného tématu, tak z hlediska metodologie.

Výstupem projektu je kromě této analytické zprávy také sada tzv. dashboardů v nástroji MS Power BI. Jde o interaktivní nástroj, který umožňuje třídit zpracovaná data dle vybraných charakteristik podle potřeby uživatelů. Dashboardy jsou dostupné na [webové stránce Úřadu vlády ČR](#). Hlavní zjištění jsou představena v této výzkumné zprávě.

Struktura zprávy je následující: V první kapitole je popsána metodologie výzkumu (konkrétně výsledky rešerše, legislativní úprava sledované oblasti, použité datové zdroje a jejich omezení). Druhá kapitola je zaměřena na vývoj dárcovství v ČR, přičemž jsou zde zkoumány různé úhly pohledu (makroekonomický pohled na základě dat národních účtů, pohled prizmatem odečitatelné položky v podobě bezúplatných plnění dle zákona o daních z příjmů anebo darů poskytovaných prostřednictvím dárcovských platforem). Každý z uvedených pohledů je unikátní a přináší nové poznatky o stavu i vývoji dárcovství v ČR. Třetí kapitola se zabývá dárcovským chováním ve vazbě na ekonomickou sílu dárce a hodnotí vliv pravidelnosti dárcovství. Poslední část třetí kapitoly je věnována přímým transferům (darům) mezi

domácnostmi, které nejsou podchycené v jiných datových zdrojích z metodických důvodů. Čtvrtá a pátá kapitola se zabývají vlivem vybraných socio-ekonomických a socio-politických faktorů na dárcovství na národní i regionální úrovni. Poslední kapitola obsahuje doporučení jak v oblasti sběru dat v oblasti filantropie, tak v komunikační oblasti.

Nedílnou součástí této zprávy jsou i přílohy. Příloha 1 obsahuje podrobnou rešerši a zdůvodnění hypotéz, které byly v rámci projektu ověřovány. Příloha 2 je věnována datovému katalogu (klíčovým datovým zdrojům ve sledované oblasti v ČR s popisem jejich silných a slabých míst). Příloha 3 obsahuje tabulkové a grafické výstupy.

1 Metodologie výzkumu

V první fázi výzkumu byla provedena rešerše, jejíž cílem bylo shrnout existující stav poznání o filantropii a dárcovství v České republice (viz kapitola 1.1 stručně a Příloha 1 pro větší míru detailu). V dalších fázích výzkumu byla provedena legislativní analýza s cílem identifikovat období, kdy docházelo ke změnám v nastavení limitů pro odečet bezúplatného plnění ze základu daně (viz kapitola 1.2), aby bylo možné tyto změny reflektovat při hodnocení vývoje objemu darů poskytnutých na dobročinné účely. V kapitole 1.3 jsou popsány hlavní datové zdroje, které byly využity v této analýze. Zároveň jsou u jednotlivých datových zdrojů uvedeny hlavní limity, které omezují srovnatelnost výstupů z jednotlivých zdrojů, anebo aspekty, které je nutné zohlednit při interpretaci výsledků. V kapitole 1.4 jsou uvedeny informace o interaktivním zobrazení výsledků, které je nedílnou součástí výsledků výzkumu.

1.1 Rešerše

V první fázi výzkumu byla provedena rešerše zaměřená na odborné publikace a projekty týkající se filantropie a dárcovství v ČR. Obecně lze říci, že **český výzkum nevěnuje této problematice systematickou pozornost**, přestože se jedná o jedno z klíčových témat souvisejících s občanskou společností. Znalostní potřebu saturují v tomto ohledu spíše **ad hoc studie a analýzy** institucí stojících zčásti mimo výzkumný sektor. Relativně nízký zájem výzkumného sektoru se potom **promítá sekundárně i do omezené dostupnosti dat**, která jsou potřebná pro hodnocení rozsahu dárcovství a filantropie v ČR (viz kapitola 1.3).

Výzkum věnující se filantropii a dárcovství v ČR je často zaměřen na problematiku **regionálních rozdílů** (např. Kirschnerová, 2020, nebo Halada, 2020) anebo **vývoje v čase**. Stávající stav poznání naznačuje, že **dárcovské chování reaguje citlivěji na ekonomické podmínky a faktory vnějšího prostředí** (např. ekonomické krize, živelní katastrofy apod.) **než na změny v nastavení parametrů daňového systému** (např. Kirschnerová, 2020). Zároveň je pozornost zaměřena často na **firemní filantropii**, která je vnímána jako nedílná součást společenské odpovědnosti firem (např. EEIP, 2018). Stávající výzkumy upozorňují zároveň i na bariéry, které brání většímu rozvoji firemní a individuální (občanské) filantropie. Zmiňovány bývají často spíše bariéry obecného rázu, což jim ovšem neubírá na důležitosti. Příkladem může být **nedostatečné povědomí potenciálních dárců o přínosech dárcovství** či **nedostatečná podpora ze strany státu**, která brání rozvoji živějšího filantropického sektoru. Studie EEIP (2018) rovněž upozorňuje na specifickou překážku související se **zdaněním darů na straně obdarovaných** subjektů, na některých místech bývá zmiňována i problematika odvodů daně z přidané hodnoty (DPH). Komplexní pohled na různé nástroje institucionální podpory dárcovství přináší studie PAQ Research (Ostrý & Levínský, 2024), kde jsou zmiňovány i limity těchto nástrojů.

Výsledky rešerše byly zohledněny při formulaci hypotéz, které byly následně ověřovány na dostupných datech (viz kapitoly 2, 3, 4 a 5). Podrobnější výstupy z rešerše jsou uvedeny v Příloze 1.

1.2 Legislativní úprava

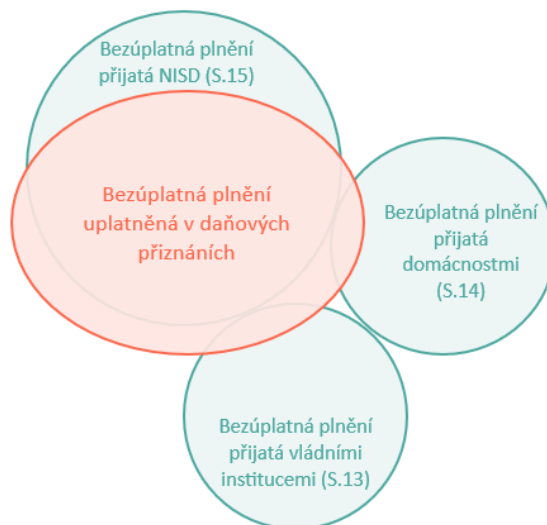
Fyzické osoby mohou podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění (ZDP), odečíst od základu daně hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého na zákonem stanovené účely. V úhrnu mohou fyzické osoby v současné době odečíst nejvýše **15 % ze základu daně**. Pro zdaňovací období kalendářních let 2020-2023 bylo možné v úhrnu odečíst vždy nejvýše **30 % základu daně** (viz tabulka 1.2). Úhrnná hodnota bezúplatných plnění ve zdaňovacím období musí přesáhnout **2 % ze základu daně** anebo činit **alespoň 1 000 Kč**. U fyzických osob je možné hodnotu bezúplatných plnění sčítat.

Právnícké osoby mohou odečíst od základu daně hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého na zákonem stanovené účely podle § 20 odst. 8 ZDP. V úhrnu mohou právnícké osoby v současné době odečíst nejvýše **10 % ze základu daně**. Za zdaňovací období, která skončila v období od 1. 3. 2020 do 29. 2. 2024, lze v úhrnu odečíst vždy nejvýše **30 % základu daně** sníženého podle § 34 (viz tabulka 1.2). Tento odpočet nemohou uplatnit veřejně prospěšní poplatníci. Hodnota bezúplatného plnění musí činit v případě právníckých osob **alespoň 2 000 Kč**. Jednotlivá poskytnutá bezúplatná plnění pro dobročinné účely se tedy v případě právníckých osob nesčítají, minimální hodnoty 2 000 Kč musí dosahovat každé bezúplatné plnění.

ZDP vymezuje zároveň subjekty, kterým je možné bezúplatné plnění poskytnout, i účel, na který mohou tyto subjekty bezúplatné plnění použít (viz Tabulka 1.1). Obecně lze říci, že touto formou je možné podpořit **kromě neziskového sektoru i organizační složky státu a územně samosprávné celky**, což může být **problematické při snaze vyhodnotit podporu směřující pouze vůči neziskovému sektoru**. Zároveň je možné ve stanovených případech podpořit **přímo i fyzické osoby** (viz box níže). Tyto aspekty je **nutné zohlednit nejen při interpretaci dat z daňových přiznání**, ale i v případě **srovnávání výsledků vyplývajících z různých datových zdrojů**. Příkladem může být vazba na národní účty, které umožňují sledovat toky směrem k neziskovým institucím sloužícím domácnostem (v sektorových účtech sektor S. 15) anebo v rámci satelitního účtu neziskových institucí (SUNI), kde jsou zahrnuty neziskové instituce ze všech relevantních sektorů (tedy i ze sektoru nefinančních podniků, vládních institucí apod.). Žádný z těchto zdrojů však nezohledňuje bezúplatná plnění (dary) přímo fyzickým osobám. V národních účtech tak nejsou v položce dary zachyceny dary, které jsou prostřednictvím dárcovských platform¹ zasílané fyzickými osobami (tzn. sektorem domácností) jiným fyzickým osobám (tzn. sektoru domácností). Nesoulad mezi jednotlivými datovými zdroji ilustruje Obrázek 1.1.

¹ Např. DARUJME.cz a DONIO, z jejichž dat vychází zejména kapitola 2.3 této výzkumné zprávy.

Obrázek 1.1: Bezúplatná plnění dle daňových příznání a vazba na sektory dle národních účtů

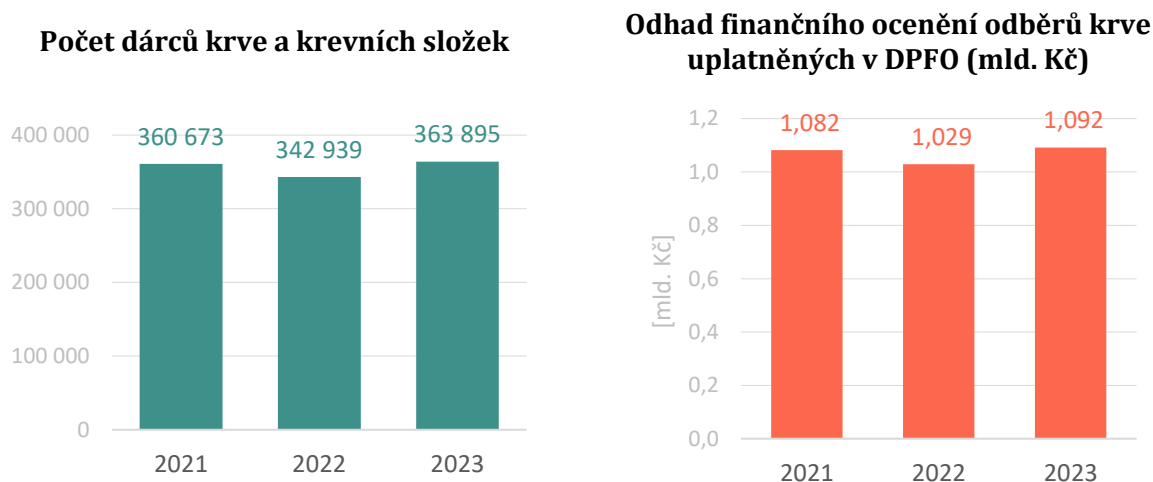

Pozn.: Velikost obrazců je pouze ilustrativní, nevypovídá o reálném objemu prostředků.

Zdroj: Zpracování STEM.

V souvislosti s výše uvedeným je nutné rovněž pamatovat i na skutečnost, že jako bezúplatné plnění mohou **fyzické osoby** uplatnit i hodnotu **odběru krve** a jejích složek (ve výši 3 000 Kč za jeden odběr) nebo orgánu či krvetvorných buněk (ve výši 20 000 Kč) za předpokladu, že nebyla dárci poskytnuta finanční úhrada výdajů spojených s odběrem. **Počet dárců krve** a krevních složek činil podle dat poskytnutých ze strany ÚZIS ČR v roce 2023 téměř **364 tis. osob**. Dle doporučení mohou muži darovat krev až 4krát ročně, ženy až 3krát. U krevních složek může odběr probíhat častěji. Odhad celkové částky, kterou dárci krve či krvetvorných buněk uplatňují v daňových příznáních, je ovlivněn dvěma aspekty – jednak všichni dárci nepodávají daňové příznání anebo neuplatňují odběry v daňovém příznání (např. studenti, ekonomicky neaktivní osoby atp.), zároveň někteří dárci darují krev a krevní složky vícekrát v roce. S ohledem na **omezenou dostupnost údajů potřebných pro přesnější odhad** přijímáme **zjednodušující předpoklad**, že každý z dárců uplatní odběr v daňovém příznání právě jeden odběr krve ročně. Na základě zjednodušujících předpokladů odhadujeme, že dárci krve mohou uplatňovat v daňových příznáních formou odečitatelné položky přibližně **1 mld. Kč ročně** (viz obrázek 1.2). Nicméně ani tato částka se zdaleka nepromítne celá do objemu darů uplatněných v daňových příznáních fyzických osob, tedy do částky 4,1 mld. **Velkou část totiž mohou uplatnit lidé, za něž podává daňové příznání zaměstnavatel**, a jejichž dárcovství není zachyceno v evidenci GFŘ, jak diskutujeme dále. Odhadujeme, že do celkové evidované částky darů uplatněných fyzickými osobami se promítne přibližně polovina tohoto odhadu.

Obrázek 1.2: Počet dárců krve a krevních složek (bez autologních dárců, 2021-2023)

Pozn.: Odhad finančního ocenění odběrů krve uplatněných v DPFO je proveden na základě předpokladu, že každý z dárců uplatní v daňovém přiznání právě jeden odběr. Odhadujeme, že tímto předpokladem by se měly do velké míry vyrovnat dva protichůdné efekty: 1) Všichni dárce krve nepodávají daňové přiznání fyzických osob (např. studenti, ekonomicky neaktivní osoby atp.), někteří dárce uplatňují naopak vícečetné odběry. Část tohoto odhadu je uplatněno osobami, jimž provádí zúčtování daně zaměstnavatel.

Zdroj: ÚZIS ČR, zpracování STEM.

Fyzické osoby mohou darovat rovněž **peněžní i nepeněžní dar**. Právnické osoby mohou poskytnout rovněž **peněžní i nepeněžní dar (např. služby či hmotný majetek)**. U hmotného majetku je v případě právnických osob hodnotou bezúplatného plnění nejvýše zůstatková cena hmotného majetku (§ 29 odst. 2 ZDP) nebo hodnota zachycená v účetnictví podle zvláštního právního předpisu u ostatního majetku.

Tabulka 1.1: Účel bezúplatného plnění v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Obdarovaný subjekt	Účel daru
Obce Kraje Organizační složky státu Právnické osoby se sídlem na území České republiky Právnické osoby, které jsou pořadateli veřejných sbírek podle zvláštního zákona	▪ Věda a vzdělávání, výzkumné a vývojové účely ▪ Kultura ▪ Školství ▪ Policie ▪ Požární ochrana ▪ Podpora a ochrana mládeže ▪ Sociální, zdravotnické účely ▪ Ekologické účely ▪ Humanitární, charitativní účely ▪ Tělovýchovné a sportovní účely ▪ Ochrana zvířat a jejich zdraví

Obdarovaný subjekt	Účel daru
	Náboženské pro registrované církve a náboženské společnosti
Politické strany Politická hnutí Evropské politické strany Evropská politická hnutí	Činnost těchto subjektů
Fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky, které jsou - poskytovateli zdravotních služeb - provozují školy a školská zařízení - zařízení pro péči o toulavá nebo opuštěná zvířata nebo pro péči o jedince ohrožených druhů živočichů	Financování těchto zařízení
Fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky, které jsou - poživateli invalidního důchodu - byly poživateli invalidního důchodu ke dni přiznání starobního důchodu - nezletilými dětmi závislými na péči jiné osoby podle zvláštního právního předpisu	- Zdravotnické prostředky nejvýše do částky nehrzené zdravotními pojišťovnami - Zvláštní pomůcky podle zákona upravujícího poskytování dávek osobám se zdravotním postižením nejvýše do částky nehrzené příspěvkem ze státního rozpočtu - Na majetek usnadňující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání

Pozn.: Obdobný postup bude použit v případě darů určených na odstraňování následků živelní pohromy, ke které došlo na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor.

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění; zpracování STEM.

Legislativní změny týkající se uplatňování darů v daňových přiznáních fyzických i právnických osob v České republice proběhly v posledních letech několikrát, zejména v souvislosti s úpravami zákona o daních z příjmů (zákon č. 586/1992 Sb.). Tabulka 1.2 uvádí přehled a stručný popis hlavních změn od roku 2010. Uvedené legislativní změny reflektují zejména přizpůsobování daňového systému aktuálním potřebám, jako jsou reakce na společensko-ekonomickou situaci (například pandemii COVID-19, válku na Ukrajině), ale i poptávku po širších možnostech podpory veřejně prospěšných účelů.

Tabulka 1.2: Legislativní změny související s nastavením limitů bezúplatného plnění (darů) dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Legislativní změna	Účel změny	Konkrétní změna
Zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního	Změna výše maximálního limitu pro odpočet darů	U fyzických osob byl maximální limit pro odpočet darů zvýšen z 10 % na

Legislativní změna	Účel změny	Konkrétní změna
místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů (čl. I, b. 27 a 56) (účinnost od 1. ledna 2014)		15 % základu daně (§ 15 odst. 1 zákona o daních z příjmů). U právnických osob byl maximální limit pro odpočet darů zvýšen z 5 % na 10 % základu daně (§ 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů).
Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony (čl. XII, b. 6) (účinnost od 1. ledna 2021)		Výdajem vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů je výdaj na bezúplatné nepeněžitě plnění poskytnuté od 1. března 2020 do 31. prosince 2020 v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 na účely vymezené v § 15 odst. 1 nebo § 20 odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento výdaj lze uplatnit ve zdaňovacím období, ve kterém byl vynaložen. Pokud poplatník tento výdaj uplatní jako výdaj vynaložený na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, nelze související bezúplatné nepeněžitě plnění uplatnit jako nezdaniitelnou část základu daně ani položku snižující základ daně.
Zákon č. 39/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (účinnost od 4. února 2021)	Zvýšení limitu pro odpočet darů v důsledku pandemie COVID-19	Platnost zvýšeného limitu 30 % byla prodloužena na období kalendářních let 2020 a 2021 u fyzických osob (§ 15 odst. 1 ZDP) a zdaňovací období, která skončila v období od 1. 3. 2020 do 28. 2. 2022, u právnických osob (§ 20 odst. 8 ZDP).
Zákon č. 128/2022 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (účinnost od 28. 5. 2022)	Zachování zvýšeného limitu pro odpočet darů v důsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, rozšíření účelu daru (zmírnění podmínky související s poskytnutím daru na území EU a EHS)	Za zdaňovací období roku 2022 a 2023 lze v případě fyzických osob podle § 15 odst. 1 zákona o daních z příjmů od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění v úhrnu nejvýše 30 % ze základu daně. Právnícké osoby mohou za zdaňovací období skončená v období od 1. března 2022 do 29. února 2024 podle § 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů od základu daně sníženého podle § 34 zákona o daních z příjmů odečíst hodnotu bezúplatného plnění v úhrnu nejvýše 30 % ze základu daně sníženého podle § 34 zákona o daních z příjmů. Uplatnit lze i bezúplatné plnění poskytnuté v roce 2022 a 2023

Legislativní změna	Účel změny	Konkrétní změna
		a) za účelem podpory obranného úsilí Ukrajiny, pokud příjemce bezúplatného plnění splňuje podmínky, za kterých lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění, nebo b) Ukrajině, jejím územně správním celkům nebo právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území Ukrajiny, pokud příjemce bezúplatného plnění a účel bezúplatného plnění splňují podmínky, za kterých lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění. Ustanovení § 15 odst. 7 zákona o daních z příjmů se použije i v případě, jde-li o snížení základu daně o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého v roce 2022 a 2023 poplatníkem daně z příjmů fyzických osob, který je daňovým rezidentem Ukrajiny.

Zdroj: Příslušná legislativa; zpracování STEM.

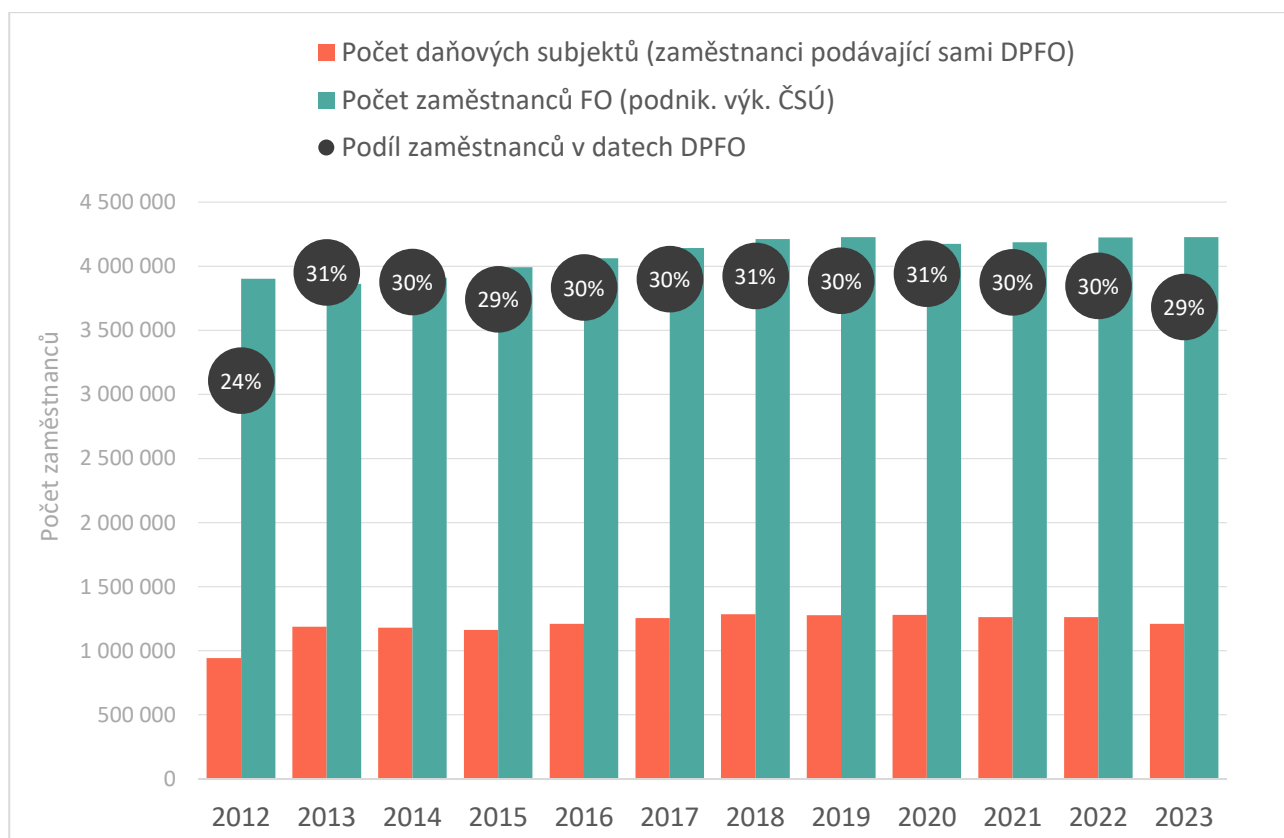
1.3 Datové zdroje

V první fázi výzkumu byla provedena analýza dostupných datových zdrojů. Hlavním cílem této aktivity bylo získat kompaktní pohled na dárcovství v ČR a zároveň identifikovat přesahy mezi jednotlivými datovými zdroji. Zkoumány byly jak administrativní zdroje dat, tak data z dárcovských platforem či z dosud provedených šetření v gesci ČSÚ. V této kapitole jsou popsány datové zdroje, z nichž vychází číselné údaje v následujících kapitolách, podrobnější informace je potom možné nalézt v Příloze 2 (viz níže). Mezi klíčové datové zdroje analyzované v rámci tohoto výzkumu patří:

- Data z daňových přiznání fyzických osob (DPFO) a právnických osob (DPPO) v gesci Generálního finančního ředitelství (GFR).** Údaje z daňových přiznání obsahují informace o výši bezúplatného plnění, které jednotlivé daňové subjekty uplatnily ve formě odečitatelné položky od základu daně. V souvislosti s tímto datovým zdrojem je nutné upozornit na některé aspekty, které je nezbytné zohlednit při interpretaci výsledků:
 - Fyzické i právnické osoby mohou jako bezúplatné plnění (dary) uplatnit peněžní i nepeněžní plnění, fyzické osoby mohou zároveň uplatnit i hodnotu odběru krve, krvetvorných buněk či orgánů.
 - Příjemcem daru může být právnická i fyzická osoba na účel definovaný zákonem.

- Bezúplatné plnění je možné uplatnit pouze ve výši stanovené zákonem. Dolní limit je v případě fyzických osob stanoven ve výši 2 % ze základu daně anebo 1 000 Kč, v případě právnických osob musí činit alespoň 2 000 Kč. Horní limit je stanoven v současné době ve výši 30 % základu daně. V předcovidovém období (tzn. do roku 2019) mohly fyzické osoby uplatnit dary v maximální výši do 15 % základu daně, právnické osoby za zdaňovací období končící před 1. 3. 2020 ve výši 10 % základu daně.
- Údaje za rok 2023 nebyly k datu zpracování analýzy kompletní, tzn. v datech nebyly zahrnuty zejména ekonomické subjekty v zahraničním vlastnictví, které sestavují konsolidovanou účetní závěrku.
- V datech DPFO týkajících se zaměstnanců jsou zahrnuté pouze údaje o osobách, které podávaly daňové přiznání samy, tzn. nejsou zde zahrnuty údaje o zaměstnancích, jimž prováděl zúčtování daně zaměstnavatel (viz Obrázek 1.3). V DPFO je na základě odhadu podchycena necelá třetina zaměstnanců v ČR.

Obrázek 1.3: Odhad podílu zaměstnanců, kteří jsou podchyceni v datech z daňových přiznání fyzických osob (DPFO)

Pozn.: Odhad vychází z počtu zaměstnanců ve fyzických osobách, neboť daňové přiznání podávají fyzické osoby. Přepočet na přepočtené počty zaměstnanců (FTE) není v tomto případě relevantní.

Zdroj: GŘ (počet daňových subjektů), ČSÚ – podnikové výkaznictví (počet zaměstnanců fyzických osob – FO), zpracování STEM. Data platná k 14. 10. 2024.

- II. **Data dárcovských platforem DARUJME a DONIO.** Údaje z dárcovských platforem umožňují sledovat strukturu darů (např. podle oblastí), pokrývají však pouze menší část (byť podstatnou) darů poskytovaných českou veřejností a firmami. Část výzev v rámci těchto platforem podporuje přímo i fyzické osoby, což limituje částečně srovnání např. s daty ze satelitního účtu neziskových institucí v gesci ČSÚ.
- III. **Národní účty (ČSÚ).** Národní účty jsou sestavovány podle harmonizované metodiky národních účtů (Evropský systém účtů ESA 2010), v případě satelitního účtu neziskových institucí (SUNI) je zohledňována i Příručka o neziskových institucích v systému národních účtů (Handbook on Non-Profit Institutions in the System of National Accounts). Tato data poskytují komplexní informaci o darech (transferech), které tvoří podstatnou část zdrojů na straně neziskových institucí. Tento datový zdroj neumožňuje ze své podstaty analýzy na mikroúrovni, nicméně umožňuje mezinárodní srovnání agregátů národních účtů. Zdroj je také významný z hlediska sledování časových trendů. Tokové veličiny jsou sledovány striktně z hlediska sektorů národního hospodářství, a proto nejsou tyto údaje plně srovnatelné s ostatními datovými zdroji, které zahrnují např. podporu právnických i fyzických osob. Fyzické osoby jako příjemci darů jsou v systému národního účetnictví součástí sektoru domácností (S.14). Nevýhodou tohoto datového zdroje je mj. i časové zpoždění mezi koncem sledovaného období a zveřejněním výsledků (údaje za rok 2022 byly zveřejněny ve druhé polovině roku 2024). Další nevýhodou je v kontextu analýzy dárcovství i eliminace některých transakcí uvnitř sektorů, v tomto případě zejména darů mezi domácnostmi (např. prostřednictvím dárcovských platforem). Pro úplnost dodáváme, že SUNI kombinuje různé datové zdroje v gesci ČSÚ (vč. dat z výběrových šetření). Srovnatelnost s jinými datovými zdroji může být proto omezená i z důvodu rozdílné metodiky sběru dat (např. rozdíly ve velikosti výběrových souborů, metodách stratifikace, odlišného harmonogramu sběru dat, metodě vážení a imputací na úplný soubor atp.).
- IV. **Životní podmínky (SILC) (ČSÚ).** Šetření je zaměřené na příjmy a životní podmínky domácností, není tedy primárně zaměřené na sledování objemu darů poskytovaných domácnostmi na dobročinné účely jiným sektorům (neziskovým institucím, veřejnému sektoru apod.). V rámci tohoto šetření je však zjišťována výše peněžních i nepeněžních transferů mezi domácnostmi, což umožňuje rozšířený pohled na dárcovství v ČR. V kontextu této analýzy se jedná o doplňkový datový zdroj, který umožňuje doplnit pohled na dárcovství o perspektivu typicky hlavně mezigenerační solidarity mezi domácnostmi příbuzných.

Kromě datových zdrojů umožňujících kvantifikaci filantropie v ČR z různých úhlů pohledu byla využita i data popisující socio-ekonomický vývoj anebo umožňující hledat vztahy mezi úrovní dárcovství a dalšími faktory na regionální úrovni. Pro účely analýz uvedených zejména v kapitolách 4 a 5 byla využita vybraná data o makroekonomickém vývoji v gesci ČSÚ a data z databáze „Kde je dobře“ (www.kdejedobre.cz), která obsahuje ukazatele kvality života v různých dimenzích na úrovni obcí. Tato data byla využita pro rozšířenou geografickou

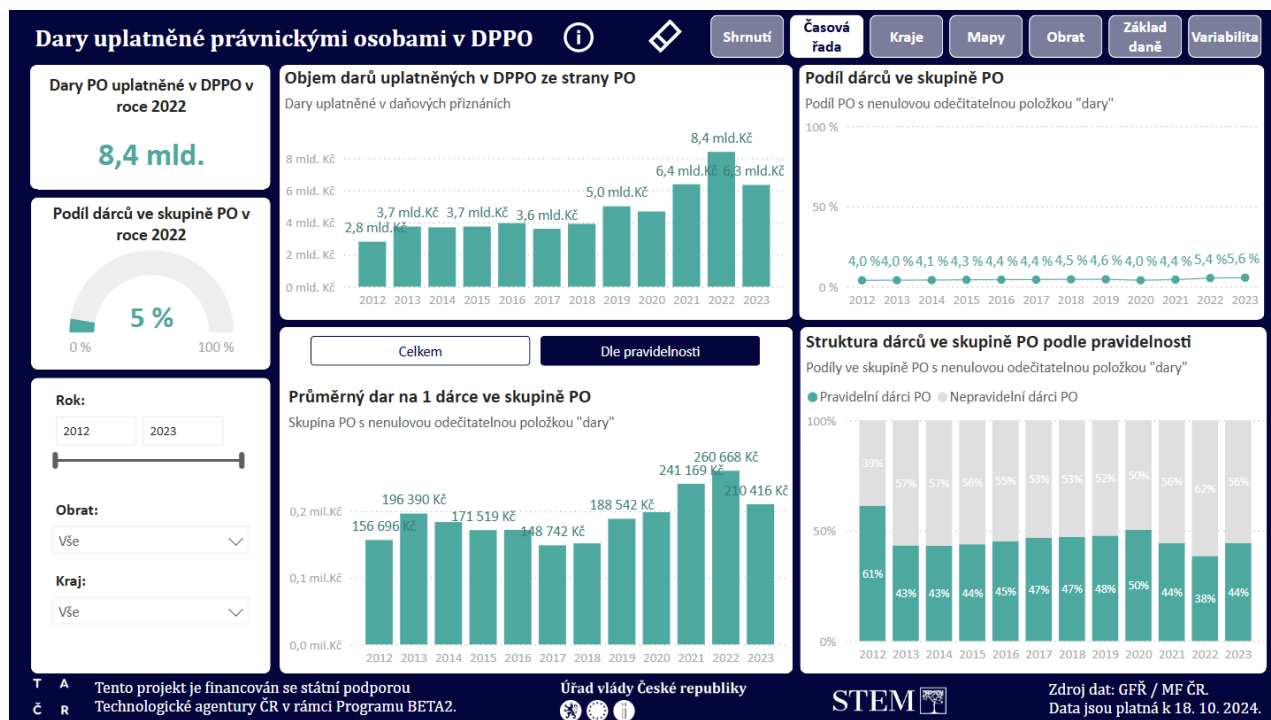
analýzu, jejíž cílem bylo identifikovat vazby mezi intenzitou filantropie a dalšími charakteristikami regionů a obecnou aktivitou občanské společnosti.

Jednotlivé datové zdroje, které jsou v současné době relevantní z hlediska výzkumu filantropie v ČR, jsou podrobně popsány v Příloze 2. U každého datového zdroje jsou popsány jak výhody, tak limity jeho využití. V Příloze 2 jsou popsány i datové zdroje, které nebyly v rámci této analýzy zásadní, ale přináší jiný pohled na dárcovství a dobročinnost české veřejnosti anebo umožňují mezinárodní srovnání.

1.4 Interaktivní zobrazení výsledků

Nedílnou součástí výstupů projektu jsou dashboardy v PowerBI, které umožňují interaktivní zobrazení výsledků ve webové prohlídce. Interaktivní online dashboardy umožňují prohlížení výsledků podle různých třídění a významným způsobem rozšiřují analytické možnosti. Dashboardy zobrazují data GŘŘ o objemu darů uplatněných v daňových přiznáních a data o darech poskytovaných prostřednictvím dárcovských platforem DARUJME a DONIO. Grafy a tabulky zobrazené v dashboardech lze stahovat jako obrázky a využít je v dalších dokumentech dle potřeb uživatelů. Dashboardy jsou dostupné na webových stránkách Úřadu vlády ČR.

Obrázek 1.4: Příklad zobrazení dat v nástroji pro interaktivní zobrazení výsledků

Zdroj: Zpracování STEM.

2 Vývoj dárcovství v ČR

Vývoj dárcovství lze v České republice sledovat pomocí několika datových zdrojů – satelitního účtu neziskových institucí v gesci ČSÚ, dat z daňových přiznání v gesci Generálního finančního ředitelství (přímo řízená organizace Ministerstva financí ČR) anebo z dat dárcovských platforem, přes které zasílají dary vybraným dobročinným projektům soukromí i firemní dárči. Každý z těchto zdrojů má své výhody a nevýhody, které budeme ilustrovat v jednotlivých podkapitolách v rámci ověřování následujících hypotéz, které vyplynuly z rešerše literatury (viz Příloha 1):

H1: V dlouhodobém horizontu se v ČR zvyšuje objem darů.

H2: Existují výrazné rozdíly v české filantropii v čase ve vazbě na výjimečné, nečekané události.

Jednotlivé datové zdroje týkající se dárcovství v ČR jsou popsány podrobně v Příloze č. 2.

2.1 Vývoj dárcovství podle národních účtů (ČSÚ)

H1: V dlouhodobém horizontu se v ČR zvyšuje objem darů.

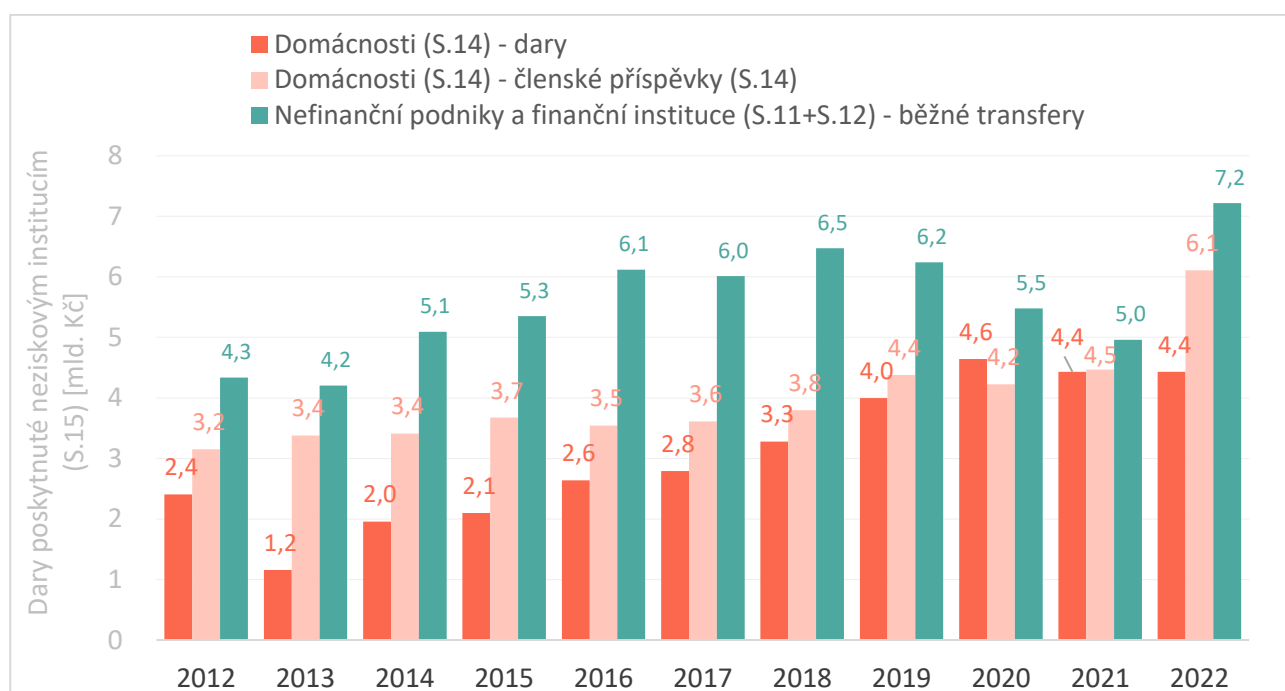
Jedním z klíčových datových zdrojů, které poskytují komplexní pohled na vývoj dárcovství v České republice, je statistika národních účtů v gesci ČSÚ. Systém národního účetnictví umožňuje zachytit tokové i stavové veličiny, přičemž jsou všechny ukazatele oceněny ve srovnatelných jednotkách. Z dat satelitního účtu neziskových institucí sestavovaného v rámci národních účtů je patrné, že po většinu sledovaného období rostl objem darů, které byly poskytovány neziskovým institucím ze strany domácností (viz Obrázek 2.1). Podle národních účtů poskytly v roce 2022 domácnosti dary neziskovým institucím v celkové výši 4,4 mld. Kč (v běžných cenách). Vývoj běžných transferů, které směřovaly od nefinančních podniků a finančních institucí do neziskových institucí, vykazuje podobné trendy jako v případě domácností – na rozdíl od sektoru domácností je zde však mnohem více patrný dopad pandemie COVID-19 v letech 2020 a 2021, kdy došlo v těchto sektorech k poklesu běžných transferů, zatímco transfery od domácností dále rostly.

Data národních účtů umožňují odhadnout veškerou podporu, která směřuje vůči neziskovým institucím ze sektoru domácností. Domácnosti podporují neziskový sektor několika způsoby, přičemž národní účty zachycují 3 formy transferů – dary, úhradu členských příspěvků a dobrovolnou práci². Během sledovaného období tvořily dary a členské příspěvky zhruba

² Na tomto místě je nezbytné upozornit na různé odhady ceny práce dobrovolníků. Rozdíly jsou do velké míry způsobené jak odlišnostmi v definici dobrovolnictví, tak v ocenění ceny práce dobrovolníka. Odhady jsou často závislé na použité metodice. Přiřazením kódu klasifikace zaměstnání CZ-ISCO k dané činnosti dobrovolníka (a tedy i příslušné mzdy) tak může např. docházet k nadhodnoceným odhadům zejména v případech, kdy nejsou zohledněny regionální rozdíly

polovinu podpory směřované od domácností do neziskových institucí, druhou polovinu tvořila dobrovolná práce ve finančním vyjádření (viz Obrázek 2.2). Přestože je dárcovství (ve smyslu darování finančních prostředků) jednou z klíčových forem podpory neziskových institucí, nelze v globálním pohledu zapomínat i na další formy (např. právě zmiňované dobrovolnictví), kterými lze neziskové instituce podpořit. Další formy umožňují zapojit do podpory neziskových institucí aktivně i skupiny obyvatelstva, které by za jiných okolností zůstaly vyloučeny (např. s ohledem na nízký příjem domácnosti).

Obrázek 2.1: Běžné transfery od domácností, nefinančních podniků a finančních institucí do sektoru neziskových institucí (S.15) v období 2012-2021 (mld. Kč)

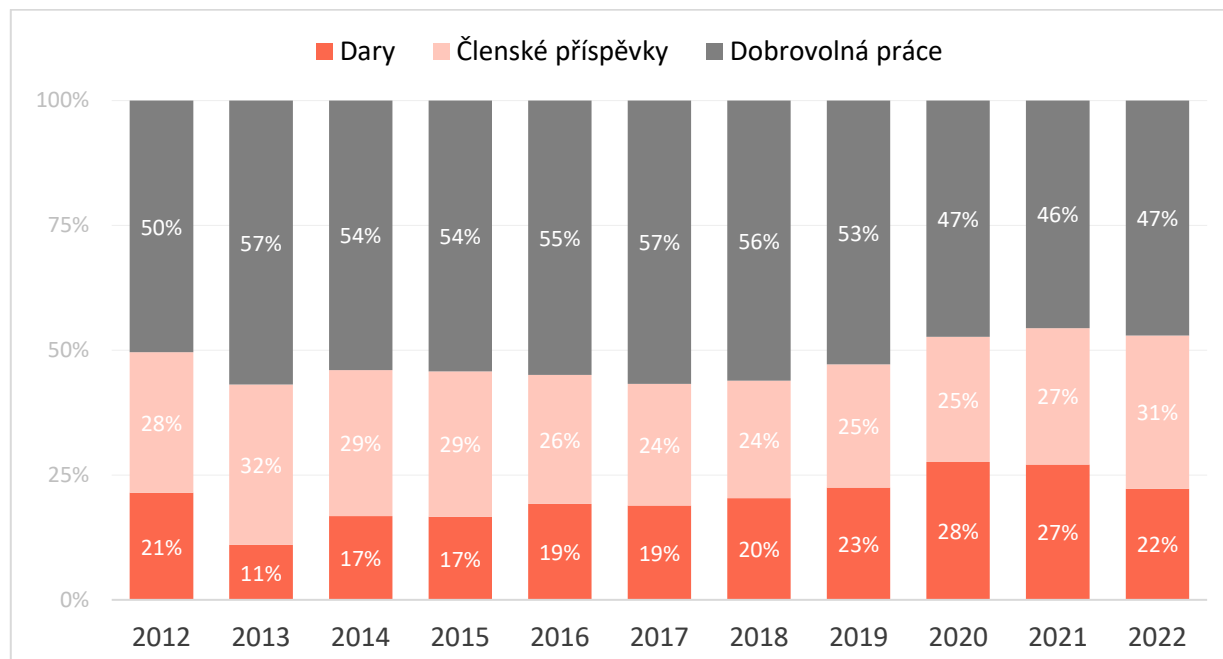

Pozn.: Zobrazeny jsou běžné transfery pro NISD (položka D.751) na straně zdrojů sektoru neziskových institucí sloužících domácnostem (S.15) dle metodiky národních účtů. V této položce nejsou podle metodiky národního účetnictví zachyceny dary, které jsou prostřednictvím dárcovských platform zasílané fyzickými osobami (tzn. sektorem domácností) jiným fyzickým osobám (tzn. sektoru domácností). Nefinanční podniky a finanční instituce lze zjednodušeně označit za soukromé firmy.

Zdroj: Český statistický úřad (ČSÚ) – satelitní účet neziskových institucí, zpracování STEM. Data platná k 18. 12. 2024.

v ceně práce, délka praxe atp. anebo jsou činnosti popsány vágně samotným respondentem a je jim přiřazeno více kvalifikované zaměstnání dle CZ-ISCO (a tedy i vyšší mzda). Zdrojem rozdílu může být i časový nesoulad (ať už z hlediska sběru dat v daném roce, anebo z hlediska přiřazení mzdové úrovně např. v podobě ročního průměru). V některých datových zdrojích mohou být navíc zahrnuty nejen odpracované hodiny, ale i hodnota vytvořená dobrovolníky (např. ocenění nemovitosti vytvořené svépomocí – např. klubovny atp.). Cílem tohoto projektu nebylo analyzovat rozdíly v odhadech týkajících se dobrovolnictví, nicméně v kontextu použitých dat považujeme za nezbytné na tento potenciální nesoulad upozornit. Pro srovnání viz např. odhad dle MV ČR (odhad příspěvku dobrovolníků ve výši 47 mld. Kč) a národních účtů (odhad dobrovolnické práce v roce 2022 ve výši 9,4 mld. Kč). Rozdíl lze částečně, ale ne zcela vysvětlit i tím, že odhad MV se týká veškeré dobrovolnické činnosti, zatímco odhad z národních účtů jen dobrovolnictví, které organizují neziskové organizace.

Obrázek 2.2: Struktura běžných transferů (D.751) směřujících do sektoru neziskových institucí (S.15) ze sektoru domácností (S.14) v období 2012-2022

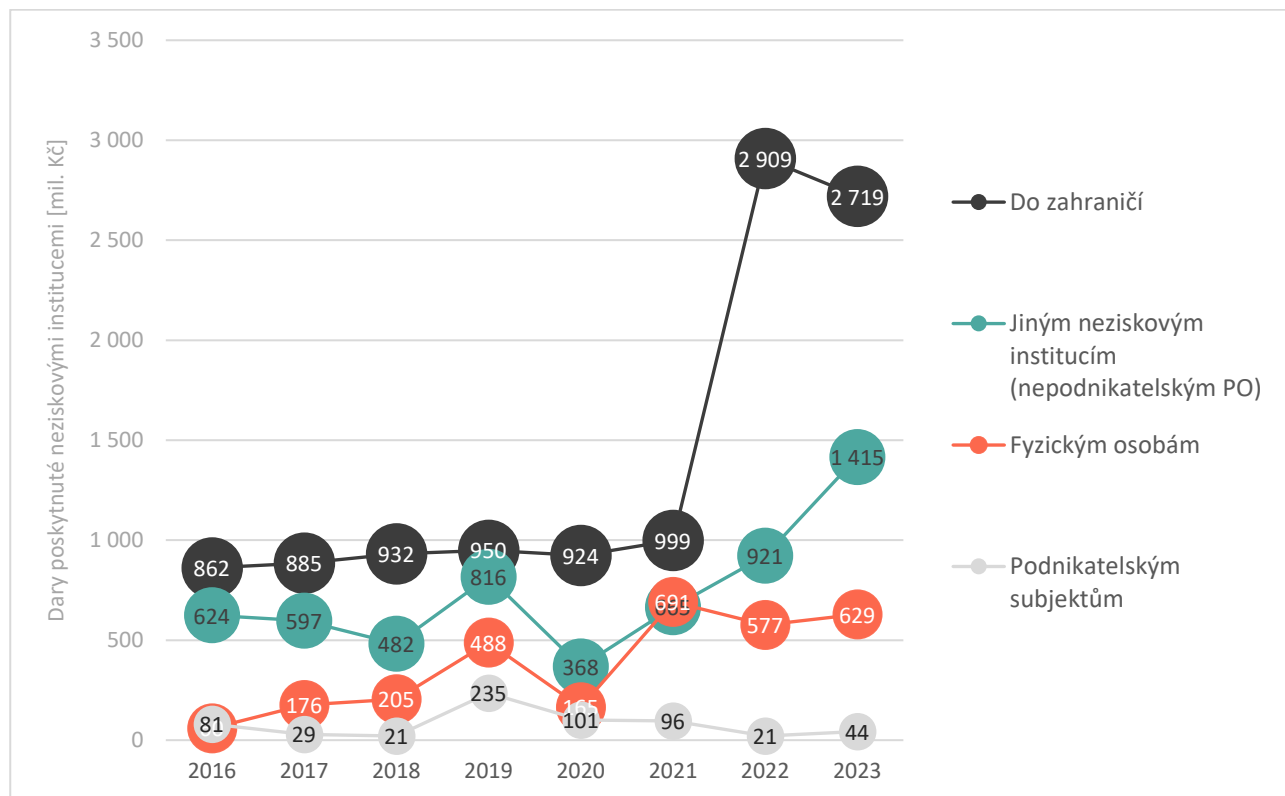
Pozn.: Zobrazeny jsou běžné transfery pro NISD (položka D.751) na straně zdrojů sektoru neziskových institucí sloužících domácnostem (S.15) dle metodiky národních účtů. V této položce nejsou podle metodiky národního účetnictví zachyceny dary, které jsou prostřednictvím dárcovských platforem zasílané fyzickými osobami (tzn. sektorem domácností) jiným fyzickým osobám (tzn. sektoru domácností).

Zdroj: Český statistický úřad (ČSÚ) – satelitní účet neziskových institucí, zpracování STEM. Data platná k 18. 12. 2024.

Dary poskytnuté neziskovými institucemi sektoru domácností je možné sledovat rovněž pomocí národních účtů, resp. pomocí výsledků příslušného šetření ČSÚ (Roční výkaz neziskových institucí, bytových družstev a vybraných institucí NI 1-01). Obrázek 2.4 ukazuje, že ve sledovaném období proudil největší objem transferů z neziskových institucí v ČR do zahraničí. V roce 2022 vzrostl objem darů směřovaných do zahraničí téměř trojnásobně zejména v souvislosti s válkou na Ukrajině. Z hlediska celkového objemu darů poskytovaných neziskovými institucemi jsou na druhém místě pomyslného žebříčku obdarovaných jiné neziskové instituce³. Fyzické osoby obdržely v roce 2023 od neziskových institucí dary ve výši 629 mil. Kč. V tomto kontextu je však nutné upozornit na skutečnost, že zde nejsou zachyceny dary, které jsou zasílané prostřednictvím dárcovských platforem (viz výše).

³ Typickým příkladem může být případ, kdy nadace podporují výzkum prováděný jinou neziskovou institucí v oblasti jejich zájmu.

Obrázek 2.3: Struktura darů poskytovaných neziskovými institucemi ostatním sektorům (2016-2023, mil. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad (ČSÚ) – výkaz NI 1-01 Roční výkaz neziskových institucí, bytových družstev a vybraných institucí, zpracování STEM. Data platná k 18. 12. 2024.

Data národních účtů jsou z hlediska sledování vývoje filantropie v ČR velmi cenná, bohužel však – s ohledem na účel národních účtů – neumožňují hlubší analýzy. Druhá limitace souvisí s dostupností dat – s ohledem na komplexnost národních účtů jsou definitivní výsledky odhadu sledovaných veličin k dispozici až za několik let po skončení sledovaného období. Zároveň nejsou v datech národních účtů zachyceny vybrané toky (transfery) uvnitř sektorů národního hospodářství, a proto nelze sledovat např. dary poskytované domácnostmi jiným domácnostem prostřednictvím dárcovských platforem. V tomto ohledu tak nelze data národních účtů využít pro sledování strukturálních změn v reálném čase a je nutné využívat další datové zdroje, byť s různými metodickými omezeními. V kontextu výše uvedeného je však nezbytné zdůraznit, že tyto nevýhody nesnižují hodnotu a kvalitu statistiky národních účtů – je však nutné pamatovat na to, že tato statistika byla vytvořena za jiným účelem.

2.2 Vývoj dárcovství podle dat z daňových přiznání (GŘ)

H1: V dlouhodobém horizontu se v ČR zvyšuje objem darů.

Objem darů uplatněných v daňových přiznáních (v nominálním vyjádření⁴) se mezi roky 2012 a 2022⁵ téměř ztrojnásobil – v roce 2012 činila souhrnná hodnota darů uplatněných fyzickými i právnickými osobami 4,4 mld. Kč, zatímco v roce 2022 se jednalo již o 12,5 mld. Kč (viz Obrázek 2.4). Na celkovém objemu uplatněných darů se po celé sledované období podílely nejvíce právnické osoby (65 %), fyzické osoby v podobě zaměstnanců (21 %) a OSVČ (14 %) se podílely na celkovém objemu darů uplatněných v daňových přiznáních zhruba jednou třetinou (viz Obrázek 2.5). V tomto kontextu je však nezbytné připomenout, že v datech z daňových přiznání jsou zahrnuty pouze údaje za zaměstnance, kteří podávají daňové přiznání sami (tzn. roční zúčtování daně za ně neprováděl zaměstnavatel). Objem darů uplatněných zaměstnanci je tak ve skutečnosti vyšší⁶ (viz kapitola 1.3).

Meziroční změna objemu darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických i právnických osob indikuje skokové změny v chování dárců, a to bez ohledu na jejich právní formu (více viz kapitola 3.3). Významné zvýšení meziročního tempa růstu objemu darů uplatněných v daňových přiznáních pozorujeme u právnických osob v roce 2019 a následně v období 2021-2022. U fyzických osob (zaměstnanců i OSVČ) pozorujeme výraznější tempo růstu v období 2020-2022, což může souviset s legislativními změnami⁷, krizovými událostmi dlouhodobého charakteru (pandemie COVID-19, válka na Ukrajině, energetická krize a ekonomická krize vyznačující se vysokou inflací) či situacemi vyžadujícími akutní pomoc (živelní pohromy či jiné tragické události). V tomto kontextu je nutné zmínit, že dary uplatněné ze strany OSVČ rostly v průměru nižším tempem než ve skupině zaměstnanců (viz Obrázek 2.6). V roce 2023 dojde pravděpodobně v důsledku dlouhodobě nepříznivé ekonomické situace k obratu ve vývoji – na základě dostupných údajů předpokládáme, že i po dokončení zpracování daňových přiznání za rok 2023 ze strany GŘ nedosáhne rok 2023 úrovně předchozího roku.

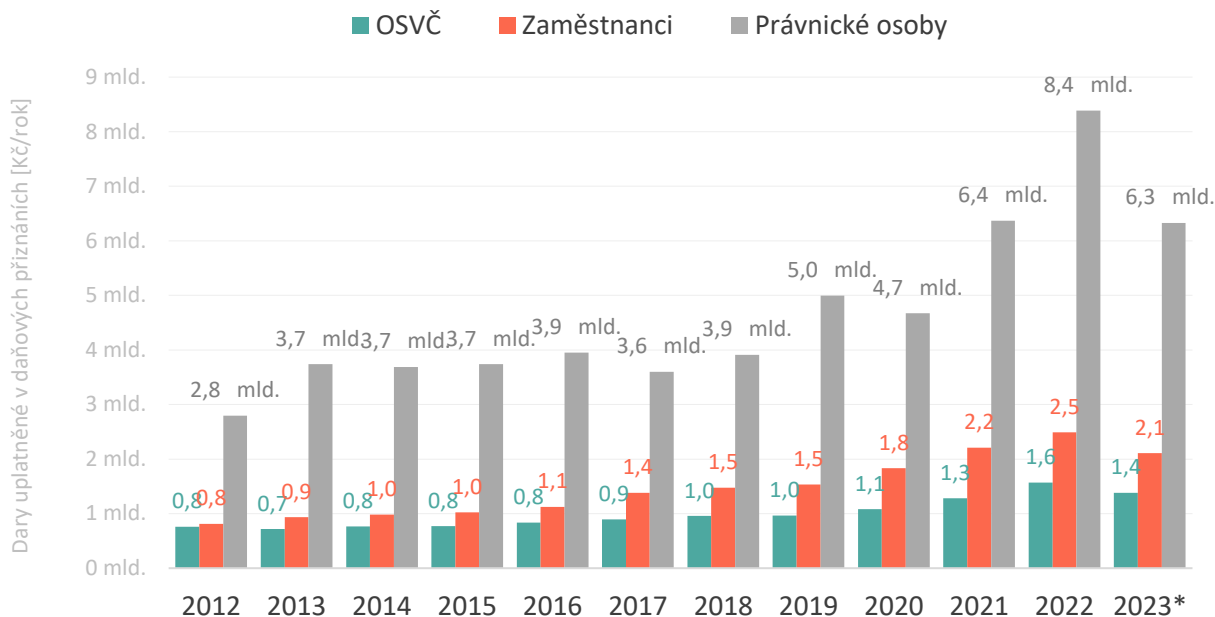
⁴ Vývoji v reálném vyjádření je věnována kapitola 4.1.

⁵ Srovnání je provedeno vůči roku 2022, neboť údaje za rok 2023 nebyly k datu zpracování analýzy kompletní. V datech nebyly zahrnuty zejména ekonomické subjekty v zahraničním vlastnictví, které sestavují konsolidovanou účetní závěrku.

⁶ **Objem darů uplatněných fyzickými osobami** v daňových přiznáních může dosahovat výše až 10 mld. Kč za předpokladu, že se obě skupiny zaměstnanců (tzn. ti, kteří podávají sami daňové přiznání, i ti, kteří využívají zúčtování daně prostřednictvím zaměstnavatele) shodují v průměrných charakteristikách. V současné době nejsou k dispozici žádné bližší údaje z hlediska socio-ekonomických charakteristik obou skupin, a proto je odhad proveden s výše uvedenými zjednodušujícími předpoklady.

⁷ Zvýšení horní hranice pro odpočet daru, viz kapitola 1.4.

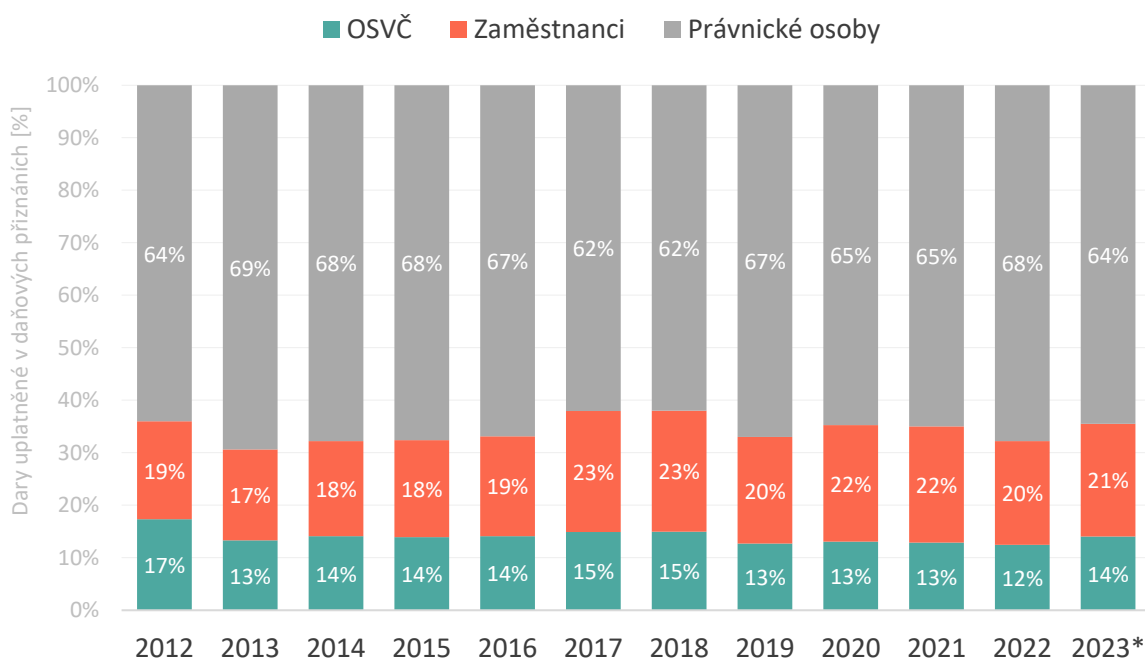
Obrázek 2.4: Dary uplatněné v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023

* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

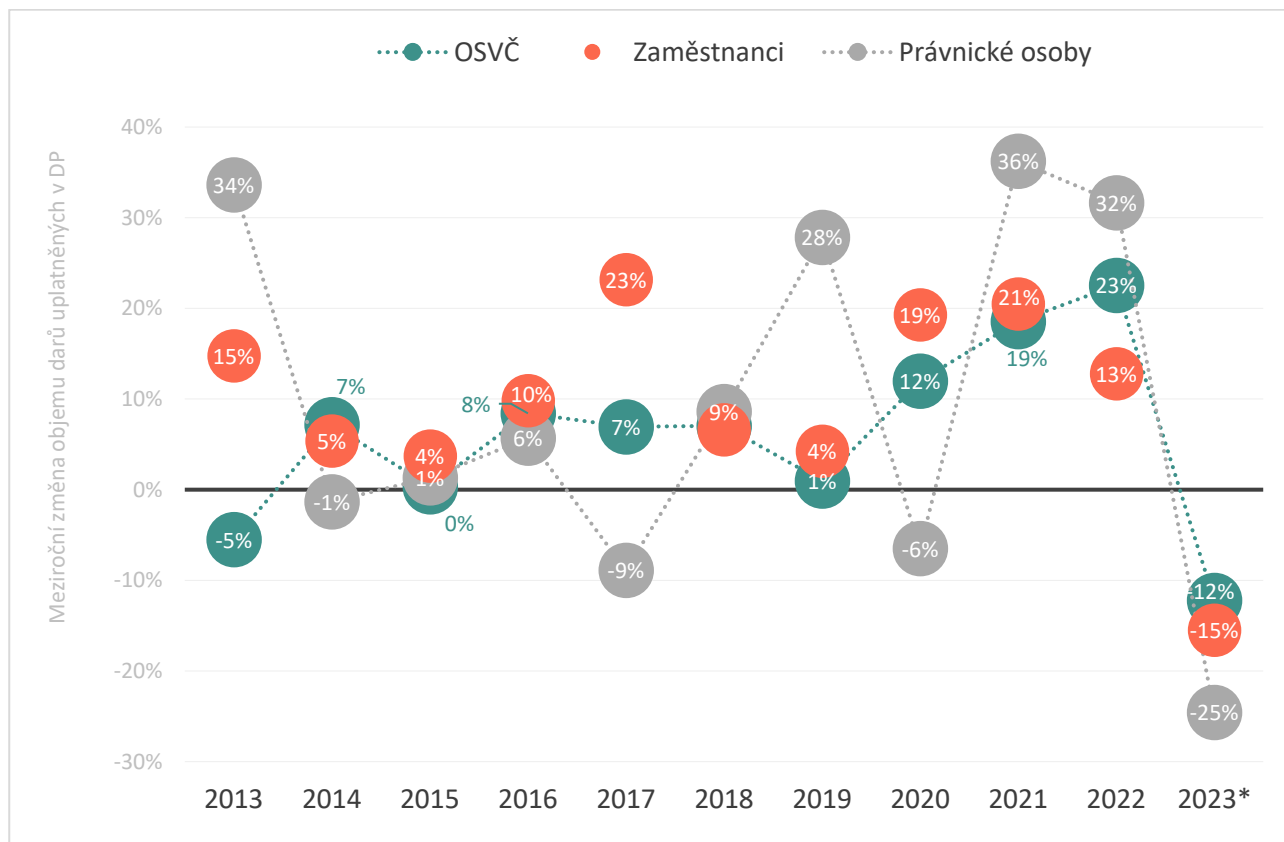
Obrázek 2.5: Struktura darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023

* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

Obrázek 2.6: Meziroční změna objemu darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023

* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

Data z daňových přiznání s sebou nesou nevýhody, které vyplývají z legislativní úpravy problematiky odpočtu darů od základu daně zejména v souvislosti se stanovením minimální a maximální hranice pro uplatnění odpočtu. Kvůli této úpravě tak z dat GFŘ nelze přesně stanovit celkový objem darů poskytnutých neziskovým institucím v ČR, přesto se však jedná o důležitý datový zdroj. Jako jeden z mála datových zdrojů totiž data z daňových přiznání umožňují ad hoc analýzy vývoje filantropie v ČR, a to v relativně krátkém období po splnění daňové povinnosti.

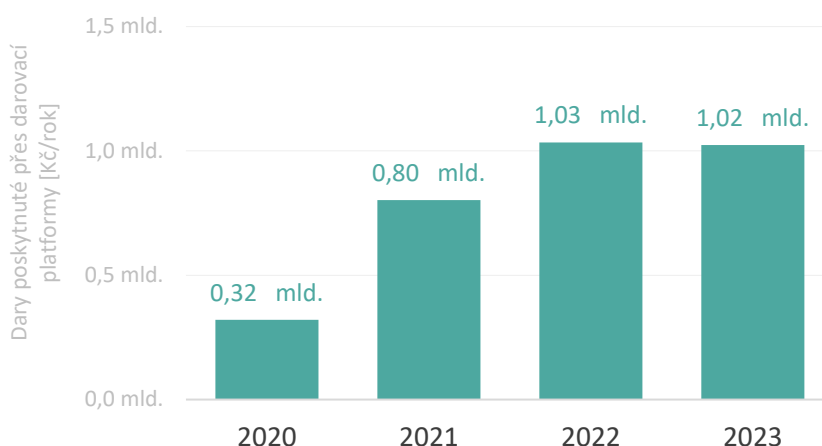
2.3 Vliv konkrétních událostí

H2: Existují výrazné časové rozdíly v české filantropii ve vazbě na výjimečné, nečekané události.

Obecně lze říci, že v dlouhodobém horizontu data ukazují rostoucí filantropii napříč všemi skupinami, zejména ve vypjatých letech. To potvrzuje i objem darů poskytnutých soukromými

i právníckými osobami prostřednictvím darovacích platform DARUJME a DONIO v období 2020-2023 (viz Obrázek 2.7). Ze srovnání s ostatními daty je patrné, že tento datový zdroj pokrývá jen část celkového objemu darů v ČR, nicméně nespornou výhodou tohoto datového zdroje je možnost analyzovat dárcovství jak z hlediska socio-ekonomických skupin či preferovaných oblastí podpory, tak z hlediska citlivosti dárcovství na konkrétní události.

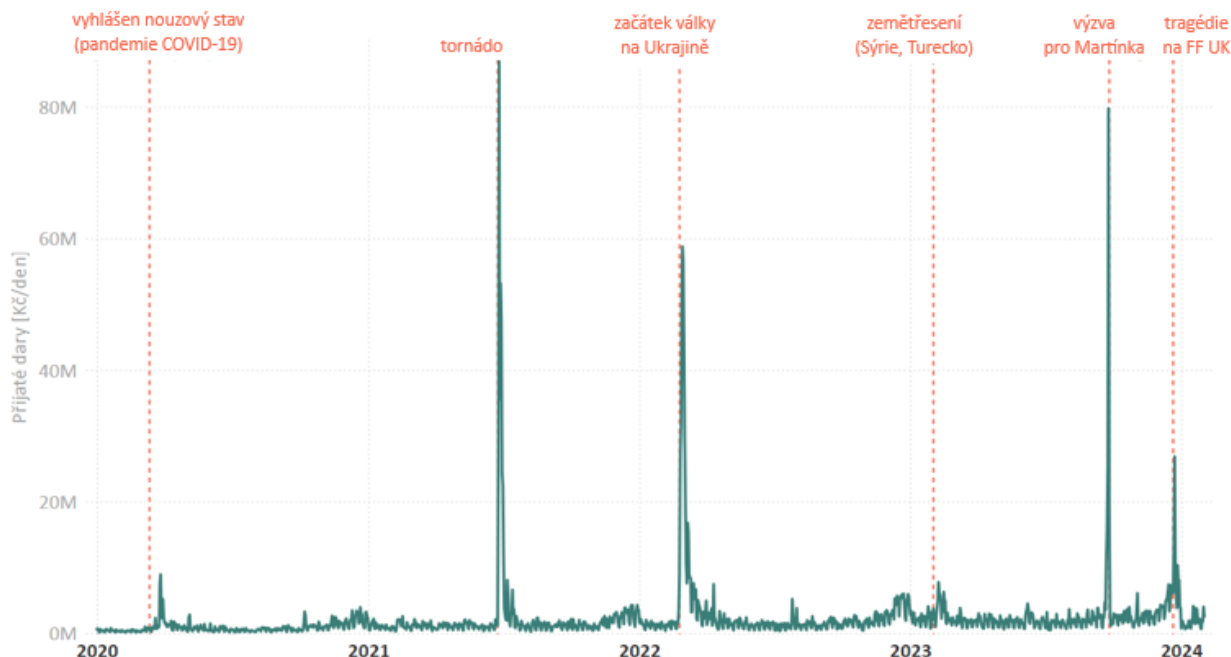
Obrázek 2.7: Vývoj objemu darů poskytnutých přes darovací platformy v letech 2020-2023

Zdroj: Darovací platformy DONIO a DARUJME, zpracování STEM.

Podrobnější pohled na vývoj dárcovství indikuje výraznou citlivost na krizové události zejména v krátkodobém horizontu. Obrázek 2.8 jasně ukazuje, jak významně ovlivňují nečekané a akutní události výši darů na dárcovských platformách. Každý z výrazných vrcholů na grafu odpovídá konkrétní události, která zasáhla českou společnost různým způsobem i intenzitou. Největší nárůst v přijatých darech je patrný zejména v souvislosti s tornádem na jižní Moravě, kdy denní výše darů překročila hranici 80 milionů Kč. Tuto hranici atakovaly i dary zasílané na pomoc Martínkovi, který trpí vzácným genetickým onemocněním a pojišťovna zamítla žádost o úhradu léčby. Další vrcholy jsou spojené s válečným konfliktem na Ukrajině či tragickými událostmi na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy (FF UK). Na tomto místě je však nezbytné upozornit na skutečnost, že extrémní objem darů poskytnutý v krátkodobém horizontu nemusí korelovat s nejvyšším celkovým objemem darů ve srovnání s jinými výzvami (viz Tabulka 2.1).

Obrázek 2.8: Vliv konkrétních událostí na objem darů zasílaných přes darovací platformy

Zdroj: Darovací platformy DONIO a DARUJME, zpracování STEM.

Tabulka 2.1: Objem darů poskytnutých na konkrétní výzvy prostřednictvím dárcovských platforem DARUJME a DONIO (2020-2023, mil. Kč)

Zaměření vybraných výzev	2020	2021	2022	2023	Celkem 2020-2023
Pandemie COVID-19	63,5 mil. Kč	19,5 mil. Kč	3,2 mil. Kč	1,6 mil. Kč	87,7 mil. Kč
Pomoc Ukrajině	0,3 mil. Kč	0,3 mil. Kč	537,5 mil. Kč	85,7 mil. Kč	623,7 mil. Kč
Tornádo		364,7 mil. Kč	0,3 mil. Kč	0,0 mil. Kč	365,0 mil. Kč
Tragédie na FF UK				48,7 mil. Kč	48,7 mil. Kč
Zemětřesení v Turecku a Sýrii				24,3 mil. Kč	24,3 mil. Kč
Život pro Martínka				151,3 mil. Kč	151,3 mil. Kč

Pozn.: Některé z uvedených výzev byly zahájeny před sledovaným obdobím anebo nebyly dosud ukončeny (např. pomoc Ukrajině). Pro účely srovnání je zde zachyceno pouze období 2020-2023.

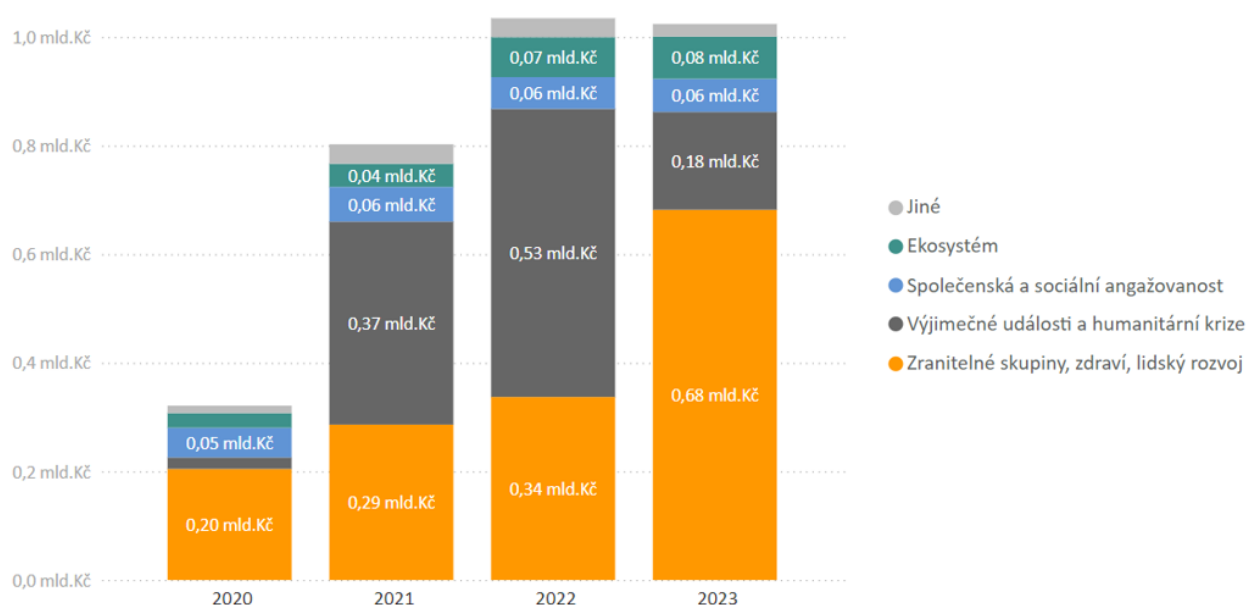
Zdroj: Darovací platformy DONIO a DARUJME, zpracování STEM.

Obecně lze říci, že velké a náhlé události mohou vést v české společnosti k výraznému nárůstu solidarity a ochoty lidí přispět finančně na pomoc postiženým osobám. Tyto události zpravidla

vyvolají vlnu veřejného zájmu a empatie, což se rychle odráží v objemu darů, které lidé posílají na pomoc obětem či postiženým komunitám. Zatímco denní výše darů za běžných okolností zůstává relativně nízká a stabilní, krizové situace jsou jasným spouštěčem výrazného růstu darovaných prostředků. Ukazuje se, že Češi a Češky jsou schopni reagovat na akutní potřebu pomoci. Velkou roli hrají v tomto ohledu silné příběhy a vizuály, které zdůrazňují lidský rozměr krize, a zvyšují tak empatii, a tedy i motivaci k darování.

Výše uvedené potvrzuje i struktura darů poskytnutých prostřednictvím darovacích platforem na jednotlivé oblasti podpory (viz Obrázek 2.9). V celém sledovaném období dominuje podpora zranitelných skupin obyvatelstva anebo oblasti zdraví. Druhou oblastí, kam směřují soukromí anebo firemní dárči své dary nejčastěji, je řešení následků výjimečných událostí a humanitárních krizí.

Obrázek 2.9: Struktura darů zasílaných přes darovací platformy podle oblasti podpory

Pozn.: Specifikace zaměření jednotlivých oblastí je následující:

Oblast	Zahrnuté podoblasti
Zranitelné skupiny, zdraví, lidský rozvoj	Děti, mládež, lidé s postižením, senioři, sociálně znevýhodněné skupiny, zdraví, hospicová péče, sport a volný čas, vzdělávání a výzkum, kultura, umění, regionální a komunitní rozvoj
Výjimečné události a humanitární krize	Přírodní katastrofy (živelní pohromy), humanitární krize v důsledku přírodních i válečných událostí atp.
Společenská a sociální angažovanost	Lidská práva, osvěta a poskytování informací, protikorupční aktivity, legislativa a právní pomoc, rozvojová spolupráce atp.
Ekosystém	Zvířata, životní prostředí
Jiné	Podpora podnikání, podpora soukromých aktivit (hobby) atp.

Zdroj: Darovací platformy DONIO a DARUJME, zpracování STEM.

Z hlediska tokových ukazatelů tato data ukazují, že Češi a Češky posílají dary nejčastěji v **prosinci** a v měsících, v nichž nastaly výjimečné události (např. tornádo, začátek války na Ukrajině apod.). Z hlediska dnů v týdnu uskutečňují dárci platby nejčastěji v **pondělí**.

3 Počet dárců aneb nevyužitý potenciál

Předchozí kapitola prokázala postupně rostoucí objem darů v České republice, nicméně pro stabilizaci neziskového sektoru je klíčová struktura dárců, ať již ve smyslu podílu právnických či fyzických osob ochotných darovat finanční prostředky na dobročinné účely či ochoty přispívat na tyto účely dlouhodobě. Zároveň je klíčová i otázka vztahu mezi výší darů a příjmovou situací osoby, která dar poskytuje. V souvislosti s výše uvedeným byly stanoveny tři hypotézy, kterým bude věnována pozornost v této kapitole. Hypotézy jsou následující:

H3: Daruje relativně malý podíl firem i veřejnosti.

H4: Existuje velký nevyužitý dárcovský potenciál jak mezi ziskovými firmami, tak mezi vysokopříjmovými jedinci.

H5: Opakovaní dárci věnují vyšší dary než nepravidelní dárci.

Každé z uvedených hypotéz je věnována samostatná podkapitola.

3.1 Podíl dárců ve skupině fyzických a právnických osob

H3: Daruje relativně malý podíl firem i veřejnosti.

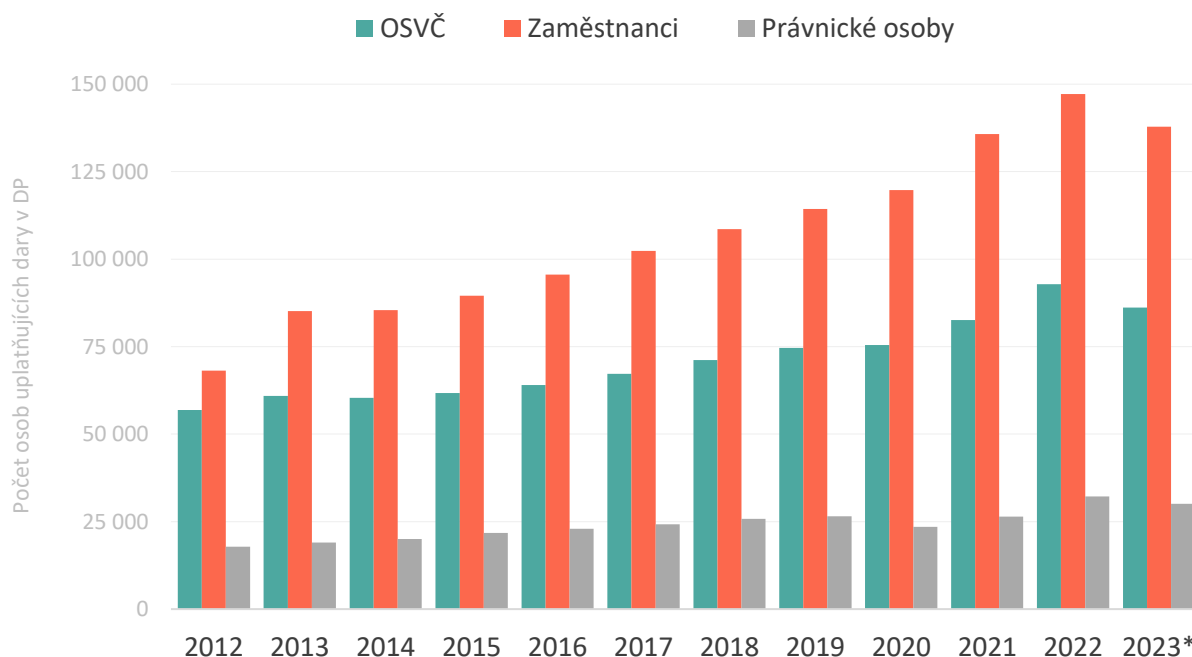
Data z daňových přiznání právnických i fyzických osob ukazují, že se během sledovaného období postupně zvyšoval počet právnických i fyzických osob, které uplatnily v daňových přiznáních odečitatelnou položku dary (viz Obrázek 3.1). Ve skupině právnických osob je i v tomto případě patrný vliv pandemie COVID-19, kdy v letech 2020 a 2021 došlo k poklesu počtu (viz Obrázek 3.1) i podílu (viz Obrázek 3.2) právnických osob uplatňujících dary v daňových přiznáních. Protipandemická opatření tak dopadla nejen na firemní sektor jako takový, ale zprostředkovaně ovlivnila i možnosti a ochotu některých právnických osob přispívat na dobročinné účely. V souvislosti s tímto jevem je však nutné zdůraznit, že i přes absolutní pokles počtu právnických osob uplatňujících dary v daňových přiznáních nedošlo během pandemie k poklesu celkového objemu darů, neboť vzrostla průměrná výše darů ve skupině právnických osob. Zjednodušeně řečeno tak subjekty, které si to mohly dovolit, začaly přispívat na dobročinné účely více, a satureovaly tak propad u jiných subjektů. Přestože data z daňových přiznání neobsahují informace o všech darech poskytovaných právnickými osobami⁸, poskytuje tento datový zdroj dobrou indikaci změn v české filantropii během pandemického období.

Na rozdíl od právnických osob nepozorujeme ve skupině fyzických osob během pandemického období pokles v počtu dárců. Na základě dat o vývoji trhu práce a příjmové situaci domácností

⁸ Daňová přiznání nezahrnují dary pod minimální hranicí stanovenou zákonem anebo dary přesahující horní hranici, viz kapitola 1.3 či Příloha č. 2.

v tomto období však můžeme předpokládat, že i ve skupině zaměstnanců a OSVČ docházelo ke změnám ve vnitřní struktuře. Tuto hypotézu však nelze s využitím stávajících dat prokázat.

Obrázek 3.1: Počet osob uplatňujících dary v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023

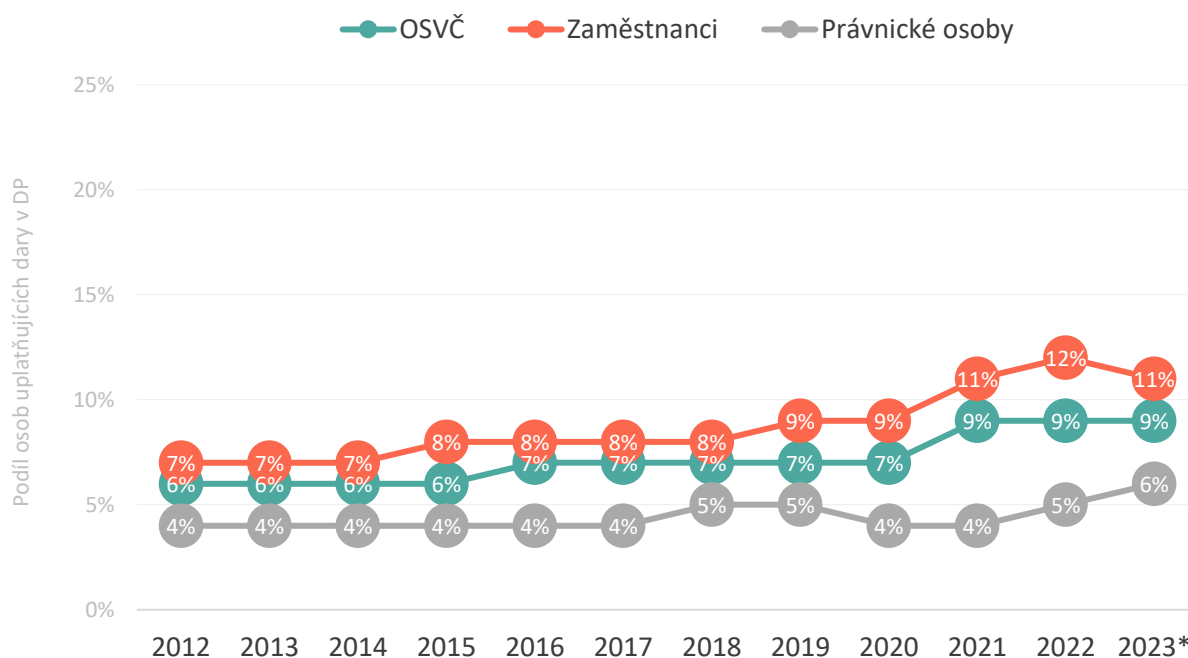
* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

Pohled na Obrázek 3.2 jasně ukazuje, že i přes rostoucí podíl dárců ve skupině fyzických i právnických osob stále existuje nevyužitý potenciál. Podíl právnických osob, které uplatnily v jednotlivých letech ve svém daňovém přiznání odečitatelnou položku ve formě darů, osciluje kolem 5 %. Ve skupině zaměstnanců dosáhl tento podíl vrcholu v roce 2022, kdy dary uplatnilo v daňovém přiznání 12 % zaměstnanců⁹. OSVČ uplatňují dary v daňových přiznáních méně často než zaměstnanci – v roce 2022 uplatnilo dary 9 % OSVČ. Přestože je podíl skutečných dárců ve skupině právnických i fyzických osob vyšší, než činí podíl osob uplatňujících dary v daňových přiznáních, můžeme předpokládat, že vhodně zacílenou kampaní by mohlo dojít ke zvýšení objemu darů poskytovaných na dobročinné účely ve všech sledovaných skupinách. Zároveň by bylo vhodné identifikovat podíl osob, které z různých důvodů neuplatňují odečitatelnou položku ve formě darů v daňovém přiznání, přestože splňují zákonné požadavky.

⁹ Zaměstnanců, kteří podávali daňové přiznání sami (tzn. roční zúčtování daně neprováděl zaměstnavatel).

Obrázek 3.2: Podíl osob uplatňujících dary v daňových přiznáních fyzických a právnických osob v období 2012-2023

* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GŘŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

3.2 Podíl dárců dle základu daně a obratu

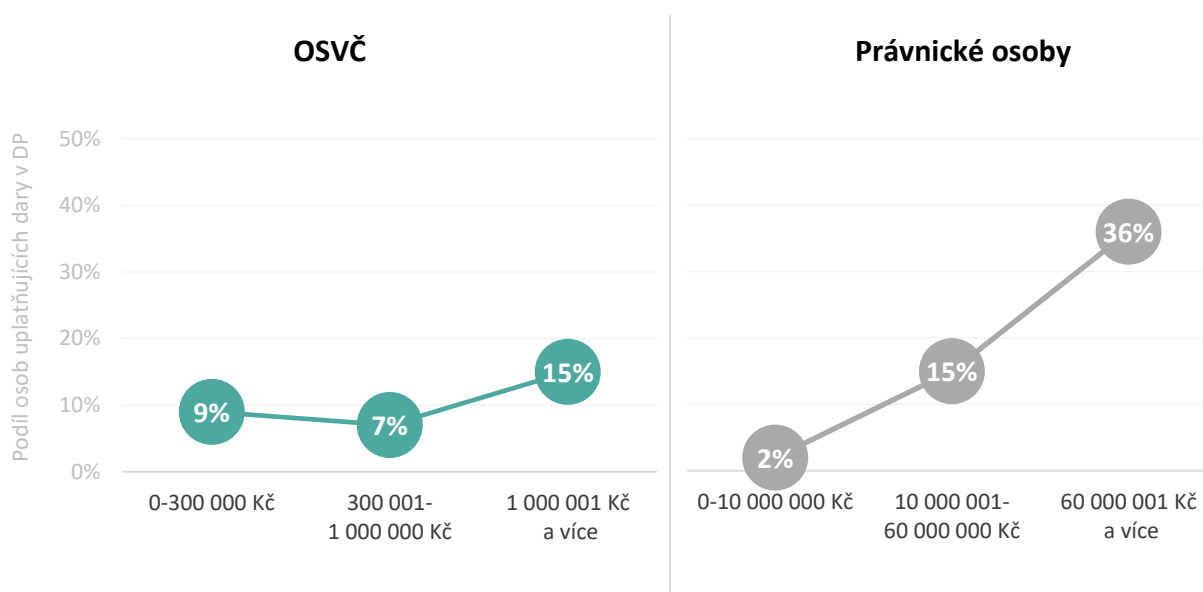
H4: Existuje velký nevyužitý dárcovský potenciál jak mezi ziskovými firmami, tak mezi vysokopříjmovými jedinci.

Data z daňových přiznání umožňují sledovat mj. i závislost výše darů uplatněných formou odečitatelné položky na výši obratu či základu daně. Ve všech sledovaných skupinách daňových subjektů platí, že se s rostoucím obratem zvyšuje jak podíl opakovaných dárců, tak průměrná výše uplatněných darů. Ve skupině právnických osob s obratem vyšším než 60 mil. Kč činil podíl dárců 36 %, přičemž tito dárce uplatnili ve svých daňových přiznáních za rok 2022 průměrný dar ve výši téměř 676 tis. Kč. Ve skupině právnických osob s obratem do 10 mil. Kč činil podíl dárců pouze 2 % a průměrný dar připadající na jednoho dárce činil necelých 35 tis. Kč (viz Obrázek 3.3 a Obrázek 3.4). Ve skupině OSVČ platí podobné tendence. OSVČ s obratem přesahujícím 1 mil. Kč uplatnily v roce 2022 dar v 15 % případů, přičemž průměrná výše daru činila 23 tis. Kč. OSVČ s nižším obratem uplatňovaly dary méně často, zároveň se jednalo o nižší průměrné částky ve srovnání s kategorií vykazující vyšší obrat.

Závislosti mezi podílem dárců a výší průměrného daru lze sledovat i ve vazbě na výši základu daně. Obrázek 3.5 a Obrázek 3.6 ukazují, že právnické osoby se základem daně přesahujícím

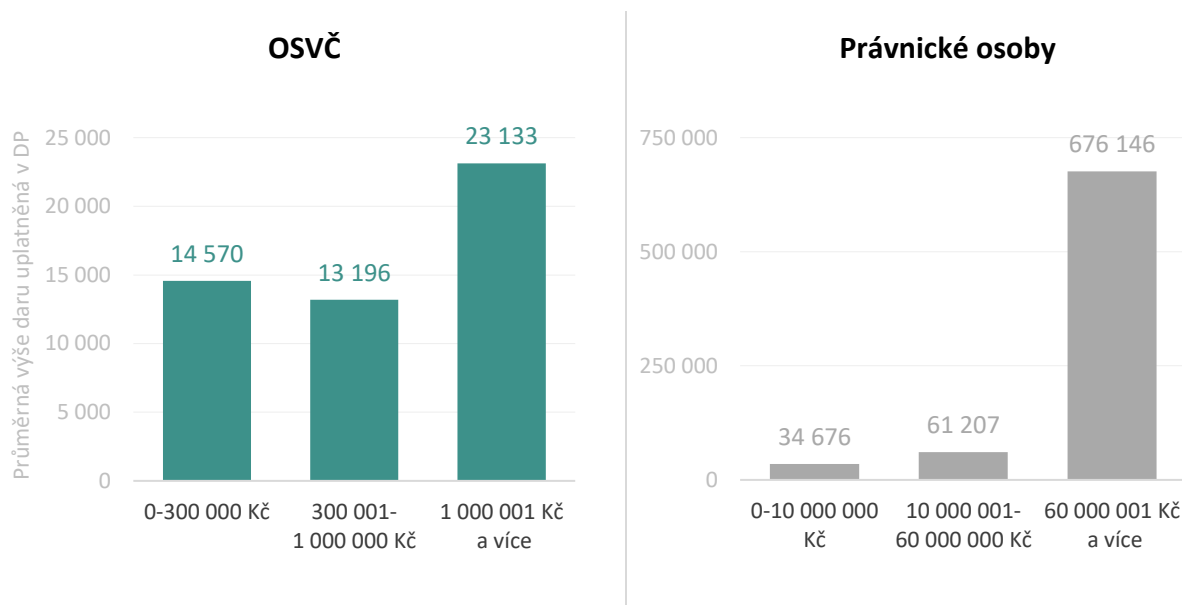
5 mil. Kč v roce 2022 uplatnily dary v průměrné výši 725 tis. Kč ve 42 % případů. Oproti tomu právnické osoby se základem daně do 1 mil. Kč uplatnily dary ve 2 % případů, přičemž průměrná výše daru činila ve sledovaném roce 21 tis. Kč. Ve skupině fyzických osob byl indikován podobný vztah, byť s nižšími hodnotami. Fyzické osoby se základem daně přesahujícím 1,5 mil. Kč uplatnily v roce 2022 dary ve 31 % případů, přičemž průměrná výše uplatněného daru činila 48 tis. Kč. Oproti tomu fyzické osoby se základem daně nižším než 300 tis. Kč uplatnily průměrný dar ve výši necelých 9 tis. Kč pouze ve 3 % případů.

Obrázek 3.3: Podíl OSVČ a právnických osob uplatňujících dary v daňových přiznáních podle výše obratu (2022)

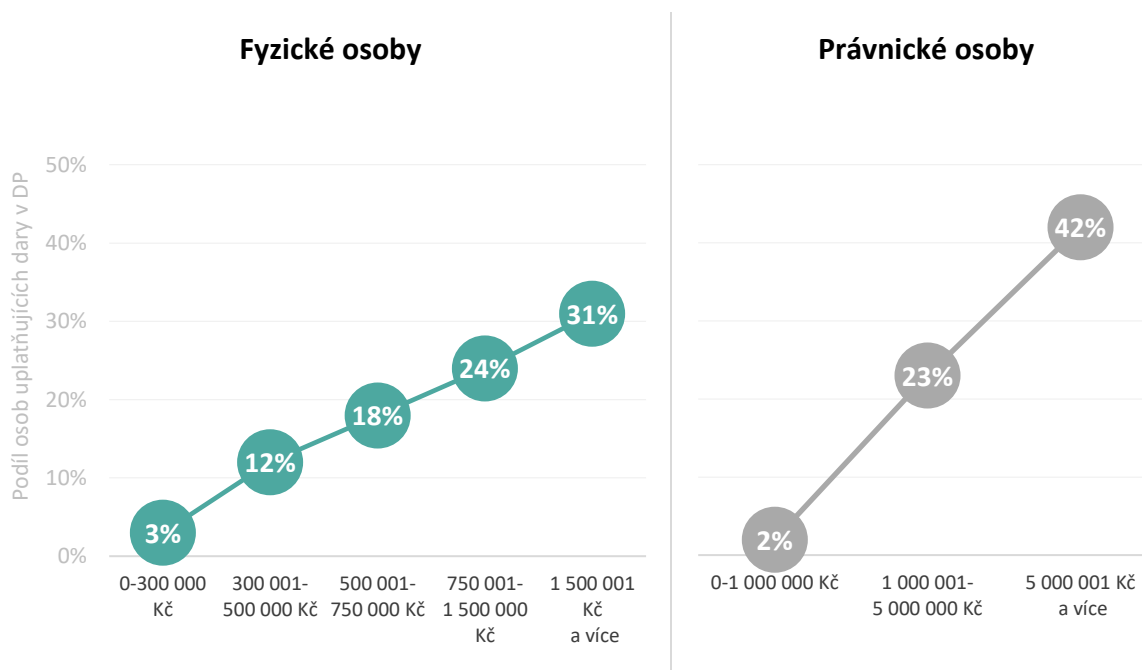
Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

Obrázek 3.4: Průměrná výše darů uplatněných v daňových přiznáních ve skupině OSVČ a právnických osob podle výše obratu (2022)

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

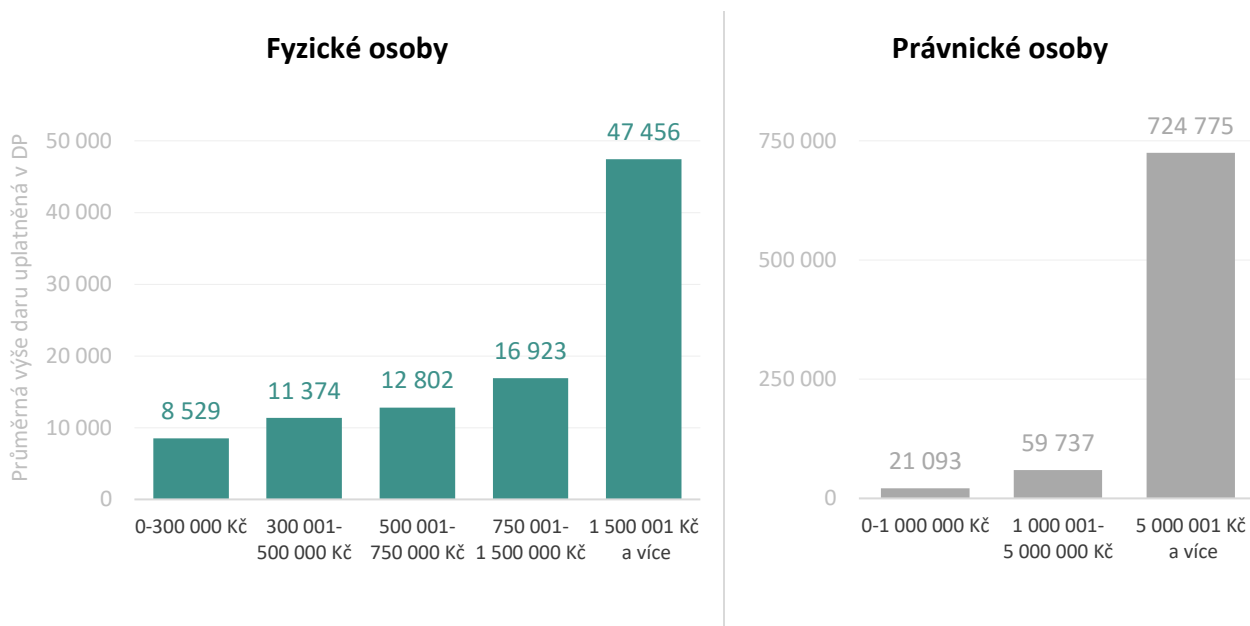
Obrázek 3.5: Podíl fyzických a právnických osob uplatňujících dary v daňových přiznáních podle výše základu daně (2022)

Pozn.: Fyzické osoby zahrnují zaměstnance i OSVČ.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

Obrázek 3.6: Průměrná výše darů uplatněných v daňových přiznáních ve skupině OSVČ a právnických osob podle výše základu daně (2022)

Pozn.: Fyzické osoby zahrnují zaměstnance i OSVČ.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GŘŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

V souvislosti s výše uvedeným by bylo vhodné **zaměřit pozornost na subjekty, které neuplatnily žádný dar v daňovém přiznání**. Tyto subjekty patří – zejména ve skupině **právnických osob** – ve většině případů pravděpodobně mezi ty, které **nejsou v oblasti filantropie příliš aktivní**. V tomto ohledu by bylo rovněž přínosné **identifikovat hlavní bariéry**, které těmto subjektům brání v zapojení do dárcovství. Dalším krokem by mohla být rovněž **kvantifikace dárcovského potenciálu**, tzn. odhad potenciálních finančních možností jednotlivých subjektů ve vazbě na jejich finanční situaci a další znaky. Tyto odhady lze provést na základě mikrodát, která by umožnila sledovat strukturu dárců z hlediska podílu uplatněných darů na základu daně či obratu. Zároveň je nutné ve skupině právnických osob a OSVČ zaměřit **pozornost kromě darů i na jiné transfery**, které mohou **naplňovat charakter dárcovství** na účely stanovené zákonem, ale z důvodů daňové optimalizace je tyto daňové subjekty **zachycují v účetnictví jiným způsobem**. I v tomto případě by bylo vhodné identifikovat bariéry, které daňové subjekty odrazují od poskytování darů a motivují je k využívání jiných, daňově výhodnějších forem. Teprve na základě komplexních informací o motivacích a bariérách na straně jednotlivých skupin je možné dosáhnout hlubších změn a stabilizace systému.

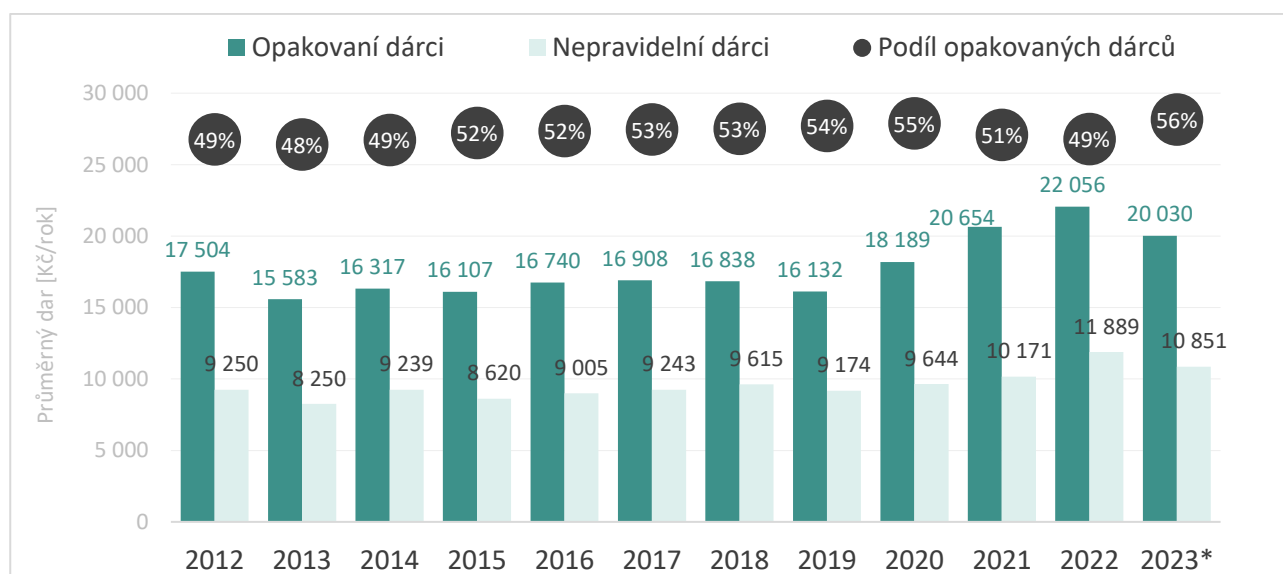
3.3 Opakované dárcovství

H5: Opakovaní dárči věnují vyšší dary než nepravidelní dárči.

Poslední hypotéza ověřovaná v rámci této kapitoly souvisí s dlouhodobostí darování. Předpokládáme totiž, že opakovaní dárči jsou více motivovaní pomáhat, a darují proto vyšší

částky. Data z daňových přiznání ukazují, že ve všech skupinách daňových subjektů tvoří **opakovaní¹⁰ dárce** přibližně **polovinu všech subjektů**, které uplatnily v daňovém přiznání odečitatelnou položku ve formě darů (viz Obrázek 3.7, Obrázek 3.8 a Obrázek 3.9). Zároveň je z níže uvedených grafů patrné, že opakovaní dárce skutečně **uplatňují vyšší průměrné dary ve srovnání s nepravidelnými dárce**. Ve skupině OSVČ činil v roce 2022 průměrný dar mezi opakovanými dárce 22 tis. Kč, zatímco nepravidelní dárce uplatnili v průměru dar ve výši necelých 12 tis. Kč. Mezi zaměstnanci byly rozdíly ještě vyšší – opakovaní dárce uplatnili průměrný dar ve výši 23 tis. Kč, nepravidelní dárce necelých 12 tis. Kč. Největší rozdíly mezi výší darů uplatněných v daňových přiznáních byly identifikovány ve skupině právnických osob, což je do velké míry důsledkem enormní variability z hlediska obratu, základu daně a dalších účetních položek. Údaje z daňových přiznání ukazují, že opakovaní dárce ve skupině právnických osob uplatnili v roce 2022 dary ve výši 378 tis. Kč, zatímco u nepravidelných dárců činily uplatněné dary průměrně 77 tis. Kč. Ze strategického hlediska je tedy žádoucí motivovat právnické i fyzické osoby k opakovanému, pravidelnému dárcovství, což může do velké míry přispět i ke zvýšení stability a jistoty neziskového sektoru závislého na podpoře obyvatelstva a soukromého sektoru.

Obrázek 3.7: Průměrná výše daru OSVČ uplatňujících dary v DPFO podle opakovanosti (2012-2023)

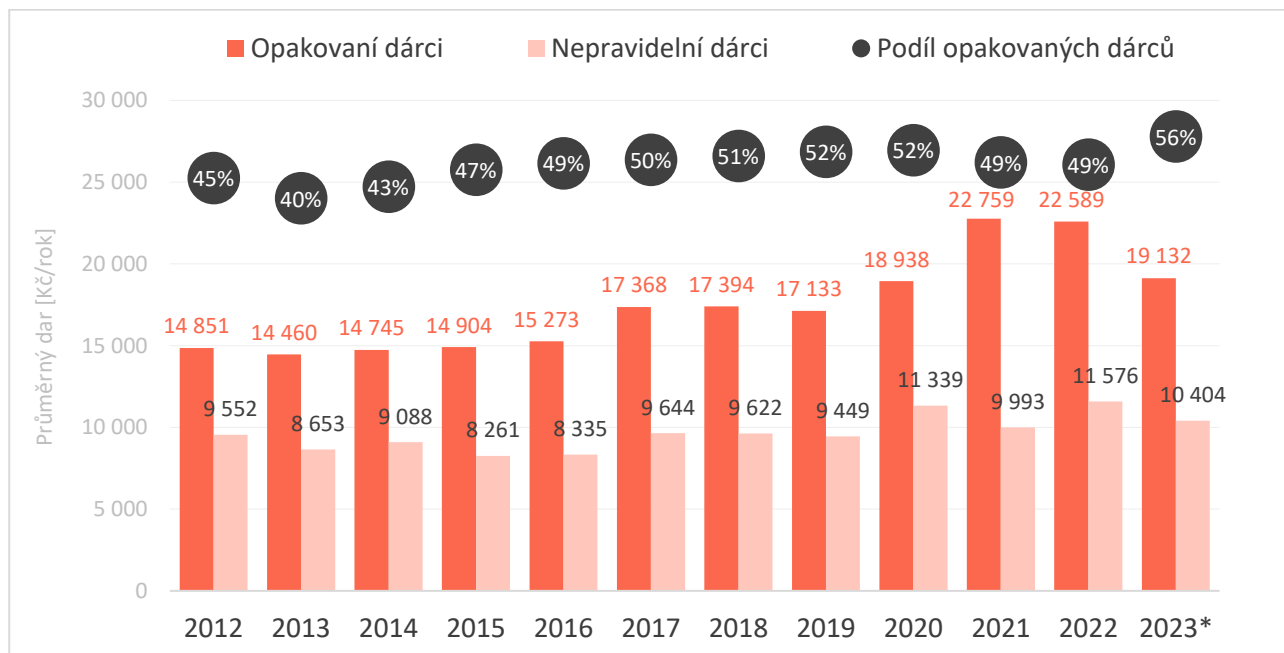

* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

¹⁰ **Opakovaní dárce** byli definováni jako daňové subjekty, které uplatnily nenulovou odečitatelnou položku ve formě darů za poslední 3 po sobě jdoucí zdaňovací období (v případě právnických osob v roce 2012 za 2 období). V datech GFR je používán termín „**pravidelní dárce**“, který je v neziskovém sektoru používán pro dárce, kteří poskytují dary vícekrát ročně. Aby nedocházelo k záměně termínů, byl v této zprávě použit termín „opakované dárcovství“ na základě doporučení Pracovní skupiny pro soukromé dárcovství Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace.

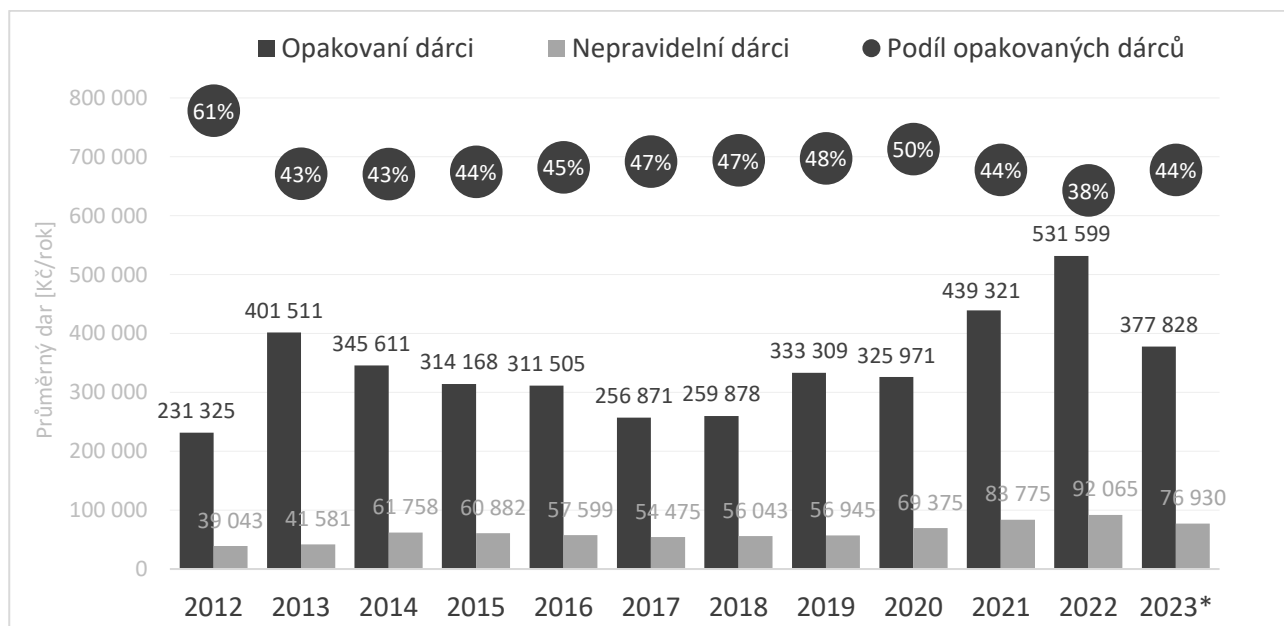
Obrázek 3.8: Průměrná výše daru zaměstnanců uplatňujících dary v DPFO podle opakovanosti (2012-2023)

* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

Obrázek 3.9: Průměrná výše daru právníckých osob uplatňujících dary v DPFO podle opakovanosti (2012-2023)

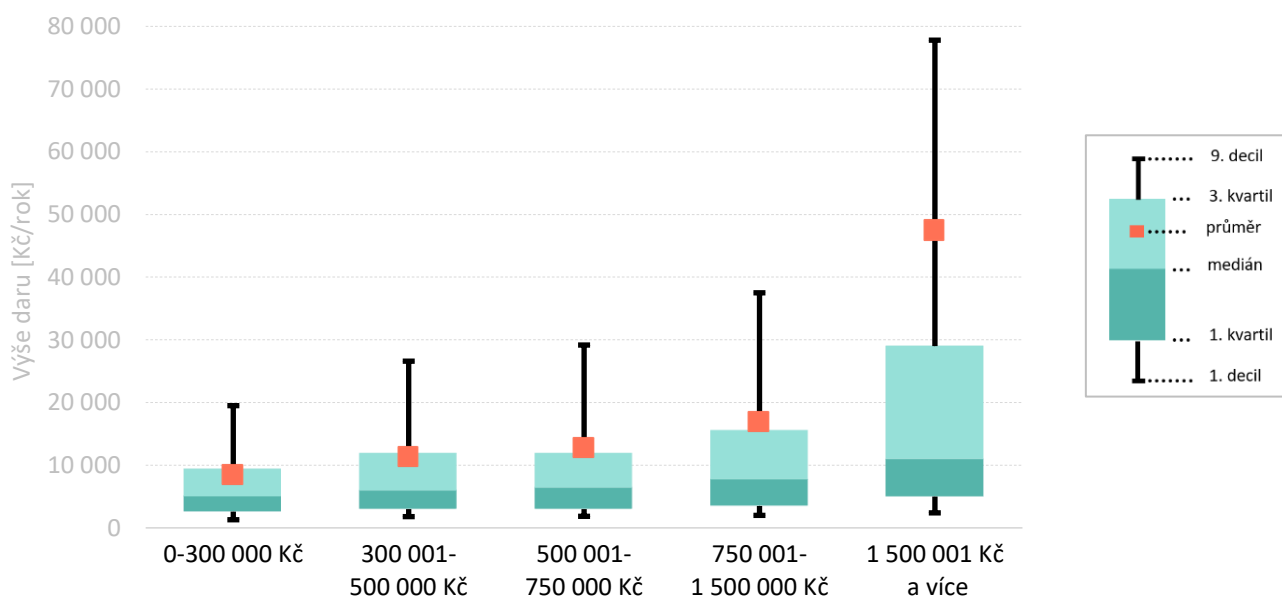
* Údaje za rok 2023 jsou předběžné.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 18. 10. 2024.

3.4 Variabilita výše darů

V předchozích kapitolách bylo již naznačeno, že průměrná výše darů je ovlivněna vysokou variabilitou darů. Analýza dat z daňových přiznání ukazuje, že v daňových přiznáních za rok 2022 byla patrná velmi vysoká variabilita výše bezúplatného plnění, které bylo uplatňováno právnickými i fyzickými osobami. Ve skupině **fyzických osob se variabilita uplatněného bezúplatného plnění zvyšovala s rostoucí úrovní základu daně**. Daňoví poplatníci se základem daně přesahujícím 1,5 mil. Kč uplatnili průměrný dar ve výši 47 tis. Kč, nicméně medián bezúplatného plnění činil 11 tis. Kč. **Polovina fyzických osob se základem daně vyšším než 1,5 mil. Kč uplatnila hodnotu darů nižší než 11 tis. Kč.** 10 % osob s nejvyšším základem daně uplatnilo bezúplatné plnění vyšší než 77 tis. Kč (9. decil), 10 % naopak plnění nižší než 2 400 Kč (1. decil). Decilové rozpětí tak činilo v této skupině poplatníků 75 tis. Kč, ve skupině osob s nejnižším základem daně (do 300 tis. Kč) činil rozdíl mezi 1. a 9. decilem 18 tis. Kč. Obrázek 3.10 tak jasně dokládá, že část osob s nejnižším daňovým základem uplatnila v daňových přiznáních dary ve vyšší hodnotě než lidé s několikanásobně vyšším základem daně. Výsledky tak indikují, že **ekonomická situace dané osoby není jediným faktorem, který ovlivňuje intenzitu dárcovství v české populaci.**

Obrázek 3.10: Variabilita darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických osob za rok 2022 podle základu daně

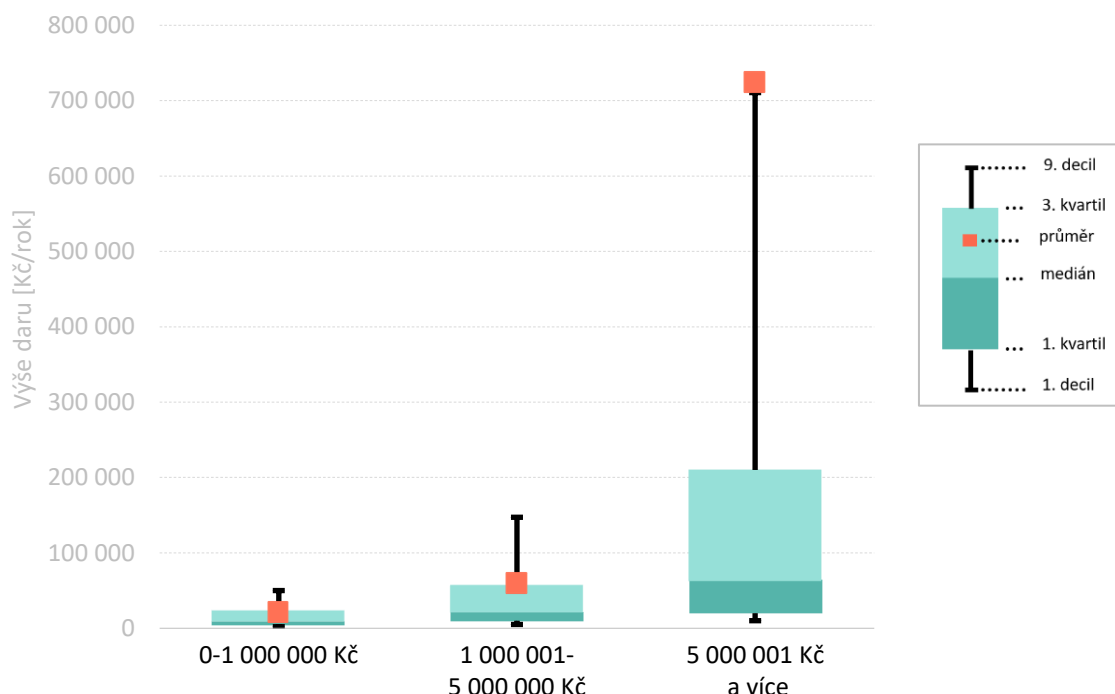

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM.

Obrázek 3.11 ilustruje **obdobnou situaci ve skupině právnických osob**. I v tomto případě platí, že variabilita výše darů roste s rostoucím základem daně. Zároveň u právnických osob

s nejvyšším základem daně dochází k extrémní situaci, kdy průměrná hodnota uplatněných darů (725 tis. Kč) přesahuje i hodnotu 9. decilu (711 tis. Kč). Na základě dat můžeme říci, že 50 % právnických osob se základem daně vyšším než 5 mil. Kč uplatnilo v daňových přiznáních bezúplatné plnění do výše 63 tis. Kč, u dalších 25 % subjektů se pohybovaly částky mezi 63 tis. a 210 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty bezúplatného plnění uplatněné v této kategorii právnických osob tak musí několikanásobně přesahovat hodnotu 9. decilu (711 tis. Kč), aby byly schopny zvýšit průměrnou hodnotu nad 9. decil.

Obrázek 3.11: Variabilita darů uplatněných v daňových přiznáních právnických osob za rok 2022 podle základu daně

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM.

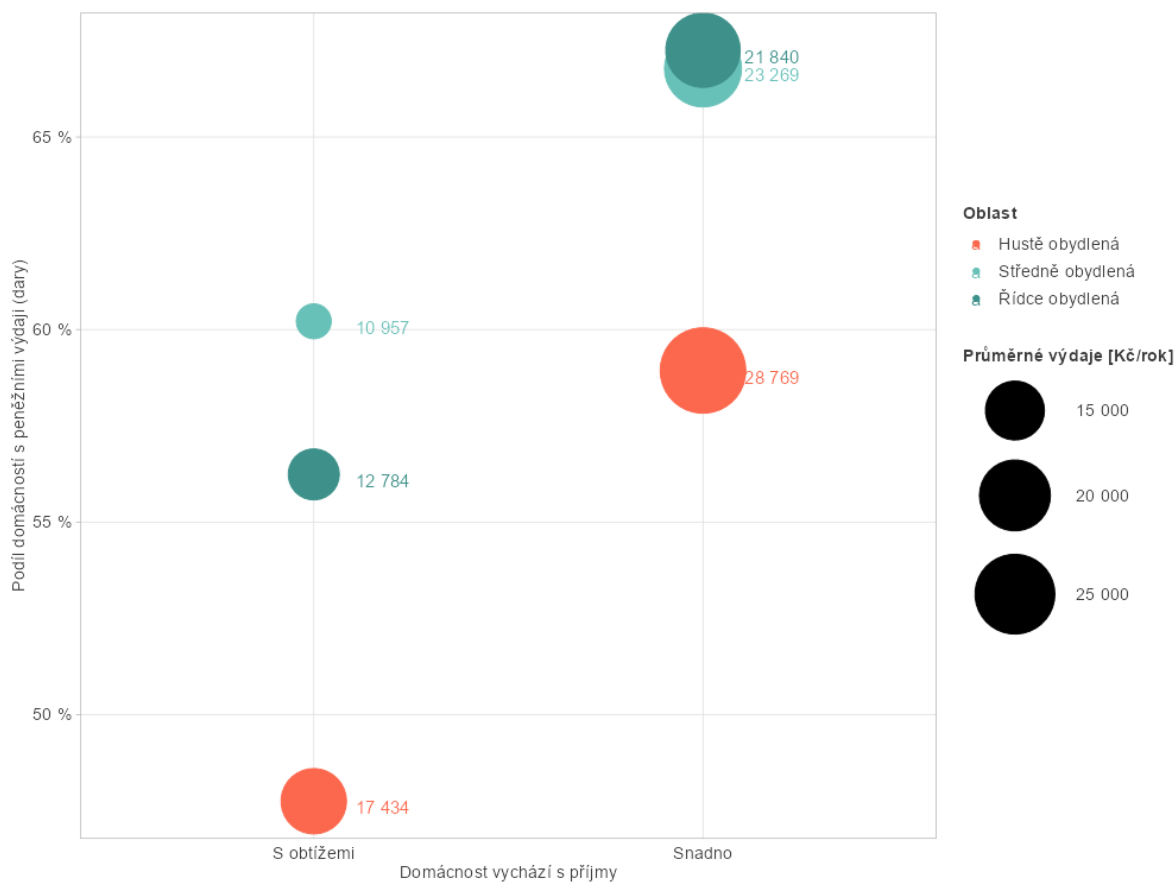
3.5 Transfery mezi domácnostmi

Kromě darů poskytovaných oficiální cestou je možné sledovat i neformální peněžní toky mezi domácnostmi, například pomoc mezi příbuznými, přáteli, sousedy či osobami žijícími v blízkém okolí (komunitě). Tyto **neformální finanční či materiální transfery** doplňují oficiální data a poskytují širší obraz o solidaritě a pomoci v rámci společnosti. Jejich sledování je důležité, protože mohou napomáhat ve sledování **sociálních vazeb**, posilování odolnosti komunit a schopnosti domácností **zvládat finanční tlaky bez pomoci formálních systémů**. To obohacuje naše pochopení o tom, jak si lidé v různých typech komunit vzájemně pomáhají, a zároveň dokresluje pohled na dárcovství v ČR.

Přímé peněžní transfery mezi domácnostmi (bez využití dárcovských platforem) umožňuje sledovat šetření Životní podmínky (EU-SILC) v gesci ČSÚ. V rámci tohoto šetření jsou sledovány jak transfery (dary) přijaté, tak vydané. I přes metodologické nevýhody¹¹ data z EU-SILC indikují, že **domácnosti žijící v řídce obydlených oblastech poskytují dary** (peněžní i nepeněžní) **ostatním domácnostem častěji napřímo než domácnosti žijící v hustě obydlených oblastech**. Tento rozdíl platí bez ohledu na to, zda domácnosti vychází s příjmy snadno anebo s obtížemi. Naopak hustě obydlené oblasti se vyznačují nižším podílem domácností poskytujících dary napřímo jiným domácnostem, přestože tyto dary dosahují vyšší průměrné úrovně než v méně obydlených lokalitách. Na základě těchto údajů vyvstává otázka, zda domácnosti v menších obcích nepomáhají svým blízkým (ať už v rodině, či v rámci komunity) raději napřímo, protože se jednoduše lépe znají a jsou schopni pomoc lépe zacílit. V hustěji obydlených oblastech (velkých městech) vidíme z daňových přiznání inklinaci k využívání oficiálních způsobů darování a menší příklon k darování napřímo (viz Obrázek 3.12), což může být způsobeno větší anonymitou, větší přístupností či důvěrou v oficiální platformy i povědomím o možnosti uplatnit dary v daňovém přiznání. Tyto hypotézy však bohužel není možné v současné době z důvodu nedostatku potřebných dat potvrdit či vyvrátit.

¹¹ Např. výživné je sledováno na straně příjmů, ale není sledováno na straně výdajů.

Obrázek 3.12: Podíl domácností s nenulovou položkou v podobě peněžních transferů (výdaje, darováno) (EU-SILC, data za rok 2022)

Pozn.: V rámci šetření Životní podmínky (EU-SILC) 2023 jsou zjišťovány údaje o příjmech za rok 2022.

Zdroj: Životní podmínky 2023 (ČSÚ), experimentální výpočty STEM.

4 Vliv socio-ekonomického vývoje na dárcovství

Hlavním cílem této kapitoly je identifikovat vztahy mezi intenzitou dárcovství a vybranými ukazateli sociálně-politické participace na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP). Dalším cílem kapitoly je poskytnout pohled na vývoj darů v reálném vyjádření, tzn. po zohlednění vývoje inflace. Přestože bylo v předchozích kapitolách prokázán postupně rostoucí objem nominálních darů v České republice v dlouhodobém horizontu, pro stabilizaci neziskového sektoru je klíčový vývoj darů v reálném vyjádření. V souvislosti s výše uvedeným byly stanoveny dvě hypotézy, kterým bude věnována pozornost v této kapitole. Hypotézy jsou následující:

H6: Dárcovství (jak z hlediska četnosti, tak výše darů) je ovlivněno celkovou socio-ekonomickou situací České republiky.

H8: Existuje vazba mezi dárcovstvím a intenzitou působení neziskových organizací v obci, a to i po očištění velikosti dané obce.

4.1 Vliv inflace a dary v reálném vyjádření

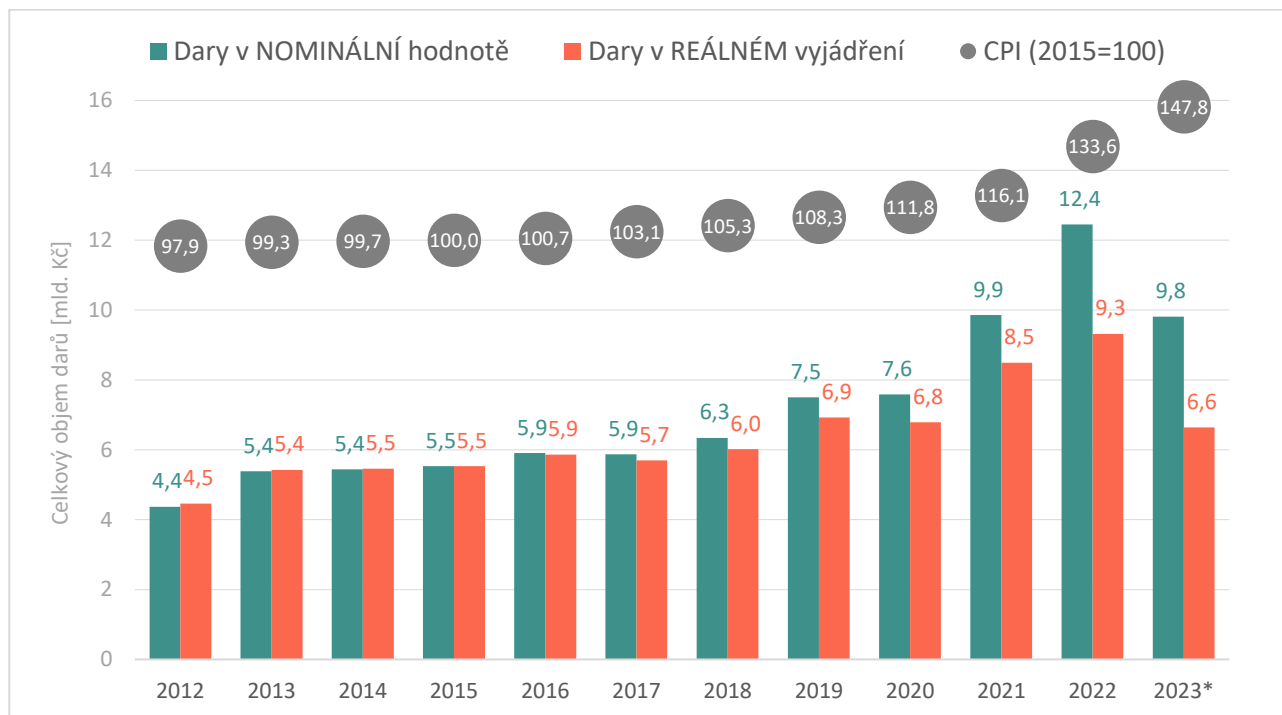
H6: Dárcovství (jak z hlediska četnosti, tak výše darů) je ovlivněno celkovou socio-ekonomickou situací České republiky.

Objem darů

Nominální objem darů uplatněných v daňových přiznáních se mezi roky 2012 a 2022¹² téměř **ztrojnásobil** – v roce 2012 činila souhrnná hodnota darů uplatněných fyzickými i právnickými osobami 4,4 mld. Kč, zatímco v roce 2022 se jednalo již o 12,5 mld. Kč (viz kapitola 2.2). V reálném vyjádření se objem darů rovněž zvýšil, nicméně **nárůst reálné hodnoty darů** byl mezi lety 2012 a 2022 (vzhledem k relativně vysoké inflaci ke konci sledovaného období) „pouze“ **dvojnásobný**. Vývoj hodnoty darů v nominálním i reálném vyjádření ukazuje Obrázek 4.1. Přepočet nominální hodnoty darů na reálné hodnoty byl proveden pomocí bazických indexů spotřebitelských cen (CPI) k základnímu období (průměr roku 2015=100). **Reálný objem darů** uvedený v obrázku je tak vyjádřen **v cenách roku 2015**. Bazické indexy jsou obecně vhodné pro analýzu dlouhodobých trendů (časových řad) a umožňují eliminovat vliv cenového vývoje.

¹² Srovnání je provedeno vůči roku 2022, neboť údaje za rok 2023 nebyly k datu zpracování analýzy kompletní. V datech nebyly zahrnuty zejména ekonomické subjekty v zahraničním vlastnictví, které sestavují konsolidovanou účetní závěrku.

Obrázek 4.1: Vývoj celkového objemu darů uplatněných v daňových přiznáních v nominálním a reálném vyjádření v cenách roku 2015 (2012-2023)

* Údaje o darech za rok 2023 jsou předběžné.

Pozn.: Přepočet na reálné hodnoty byl proveden pomocí bazického indexu spotřebitelských cen (CPI) se základním obdobím 2015 (2015=100).

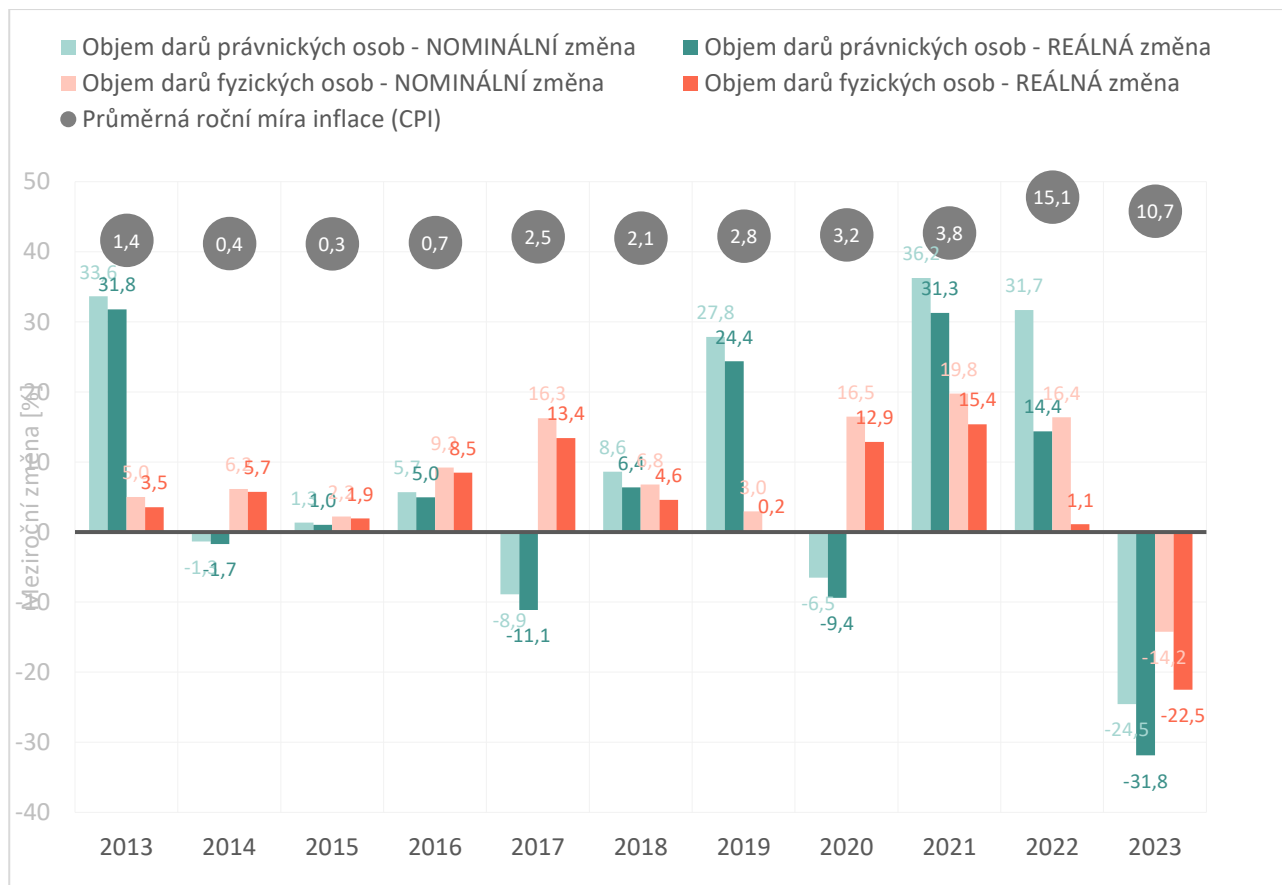
Zdroj: Generální finanční ředitelství (GŘ), ČSÚ (cenové indexy), zpracování STEM. Data jsou platná k 16. 1. 2025 (CPI) a 18. 10. 2024 (dary).

Alternativní pohled na vývoj objemu darů poskytuje Obrázek 4.2, kde jsou zobrazeny **meziroční změny** vývoje objemu darů fyzických a právnických osob v nominálním a reálném vyjádření. V tomto případě jsou meziroční změny reálných darů vypočteny s využitím **průměrné roční míry inflace**¹³, která nám umožňuje hodnotit vývoj spíše v krátkodobém horizontu. Jde tedy o metodologicky jiný přístup vypořádání se s vlivem inflace, než jaký využíváme v analýzách v Obrázku 4.1. V případě celkového objemu darů pozorujeme po většinu sledovaného období podobné trendy u nominálního i reálného vývoje (z hlediska meziročního růstu nebo poklesu). V obdobích, v nichž nedocházelo k intenzivním změnám cenové hladiny, se vyvíjely nominální i reálné dary podobným tempem (např. v letech 2014-2016). Naopak v obdobích, pro něž je charakteristická **vysoká míra inflace**, docházelo k **výrazným rozdílům v meziročních změnách objemu darů v nominálním a reálném vyjádření**. Příkladem může být rok 2022, kdy objem darů uplatněný právnickými osobami vzrostl meziročně o 32 %, nicméně v reálném vyjádření se objem darů oproti roku 2021 zvýšil jen o 14 %. Podobně tomu bylo i u fyzických osob – objem darů u nich v roce 2022 vzrostl v nominálním vyjádření o 16 %, v reálném vyjádření o 14 %.

¹³ Průměrná roční míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců.

nicméně v reálném vyjádření se jednalo pouze o 1% meziroční navýšení objemu darů. V tomto roce tak došlo k prudkému **poklesu reálné hodnoty darů**.

Obrázek 4.2: Meziroční změna celkového objemu darů uplatněných v daňových příznáních v nominálním a reálném vyjádření (2012-2023)

* Údaje o darech za rok 2023 jsou předběžné.

Pozn.: Přepočet na reálné hodnoty byl proveden pomocí průměrné roční míry inflace.

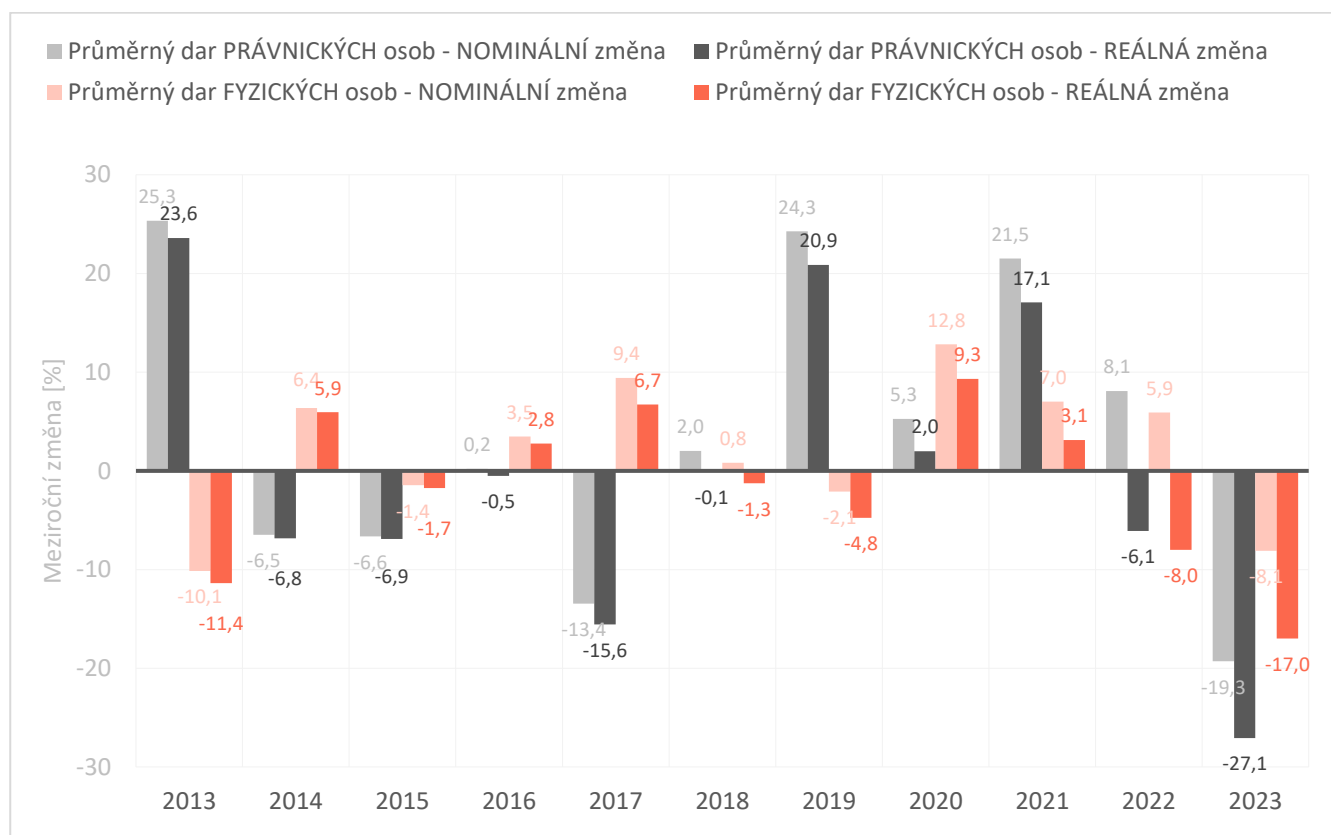
Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), ČSÚ (cenové indexy), zpracování STEM. Data jsou platná k 15. 12. 2024 (CPI) a 18. 10. 2024 (dary).

Průměrné dary

Vliv cenového vývoje (inflace) můžeme sledovat i v případě **průměrných darů**. Jak vidíme z následujících obrázků, **meziroční změny průměrných darů nebyly ve sledovaném období plynulé** a jsou v některých letech odlišné oproti vývoji celkového objemu darů. Významné zvýšení meziročního tempa růstu nominálních průměrných darů uplatněných v daňových příznáních pozorujeme u právnických osob v roce 2019 a následně v období 2021-2022, kdy postupně akcelerovaly inflační tlaky v české ekonomice. To mělo zásadní vliv i na vývoj průměrných darů v reálném vyjádření, které jsme provedli prostřednictvím průměrné roční

míry inflace¹⁴. Zatímco **průměrné nominální dary právnických osob v roce 2022 vzrostly** meziročně o 8,1 %, **v reálném vyjádření poklesly o 6,1 %**. Nepříznivý ekonomický vývoj se tak nepřímo promítá i ve filantropické oblasti – **za stejný objem finančních prostředků** totiž mohly neziskové instituce (a potažmo i jimi podpořené osoby či subjekty) pořídit **reálně menší objem zboží či služeb** než v předchozím roce¹⁵. U fyzických osob pozorujeme v roce 2022 podobný vývoj (viz Obrázek 4.3).

Obrázek 4.3: Meziroční vývoj průměrných darů fyzických a právnických osob uplatněných v daňových příznacích v nominálním a reálném vyjádření (2013-2023)

* Údaje o darech za rok 2023 jsou předběžné.

Pozn.: Přepočtení na reálné hodnoty byl proveden pomocí průměrné roční míry inflace.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GŘ), ČSÚ (cenové indexy), zpracování STEM. Data jsou platná k 15. 12. 2024 (CPI) a 18. 10. 2024 (dary).

¹⁴ Průměrná roční míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců.

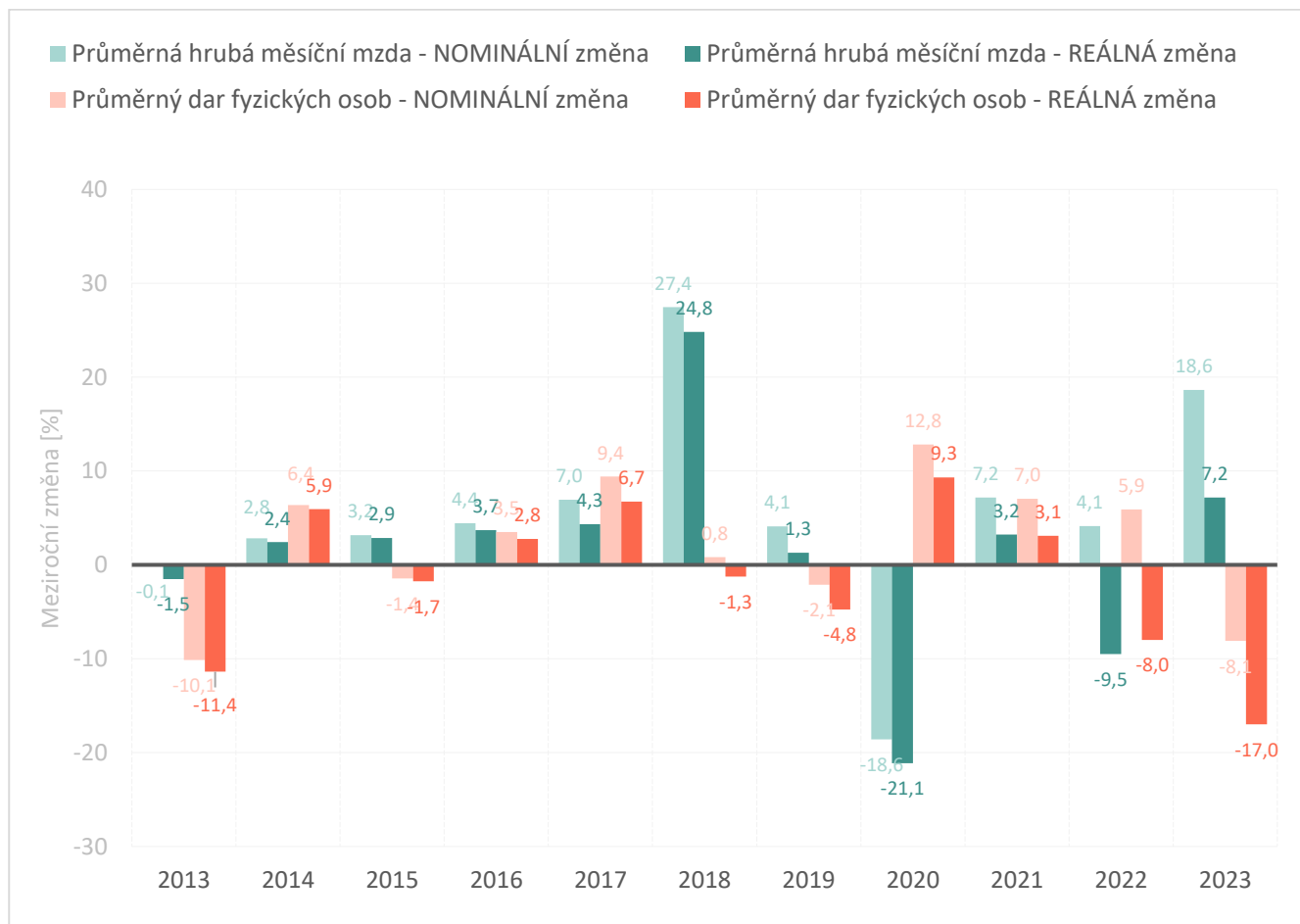
¹⁵ Tento výsledek je indikativní, neboť záleží na tom, jaký typ služeb a zboží reálně neziskové organizace (a další subjekty) za dary pořizovaly a jak se cenový vývoj promítal právě do cen tohoto zboží a služeb. Změna cenové hladiny byla během sledovaného období u jednotlivých reprezentantů („položek“) spotřebního koše různá, a proto se může skutečná změna reálné hodnoty darů mírně lišit od výše uvedeného odhadu na základě agregovaných údajů. Bez informací o podrobné struktuře zboží a služeb reálně pořizovaných z darů však není možné odhad zpřesnit.

V případě fyzických osob můžeme sledovat meziroční vývoj průměrného daru uplatněného v daňových přiznáních a vývoj mzdové úrovně. Obrázek 4.4 ukazuje mj. vztah mezi reálnými mzdami a reálnými dary fyzických osob. Na základě agregovaných údajů však nelze prokázat, do jaké míry kupní síla obyvatel ovlivňuje jejich schopnost přispívat na charitativní účely. Jak graf naznačuje, v obdobích, kdy reálné mzdy rostou, dochází v některých případech také k růstu reálných darů, protože lidé mají více disponibilních prostředků na podporu ostatních. Naopak v obdobích poklesu reálných mezd, zejména v letech s vysokou inflací, jako jsou roky 2022 a 2023, klesají i reálné dary fyzických osob, což reflektuje sníženou ochotu či schopnost lidí darovat, když sami čelí zhoršeným ekonomickým podmínkám. Tento vztah podtrhuje závislost filantropie na ekonomické situaci a životní úrovni obyvatel, nicméně sílu vztahu je možné prokázat jen na úrovni mikrodat.

Z obrázku je zřejmé, že změny reálných hodnot jsou mnohem citlivější na ekonomické šoky než nominální hodnoty. Například v roce 2022 dochází k prudkému meziročnímu poklesu reálných mezd o 9,5 % a darů fyzických osob o 8,0 %, což naznačuje **výrazný dopad vysoké inflace na kupní sílu a filantropii obyvatel**. V nominálním vyjádření však oba ukazatele vykazovaly meziročně kladný růst. Ekonomický vývoj a zvyšující se inflace tak **zhoršovaly reálné životní podmínky obyvatel, přestože nominální hodnoty mohly vytvářet iluzi růstu**.

V případě vývoje darů v nominálním i reálném vyjádření upozorňujeme na omezenou vypovídací hodnotu průměrných údajů (viz kapitola 3.4). Dary uplatněné v daňových přiznáních jsou charakteristické **vysokou variabilitou**, zároveň jsou průměrné hodnoty ovlivněny **změnami vnitřní struktury dárců v jednotlivých letech**. Hodnotu průměrných darů ovlivňují výrazným způsobem extrémní hodnoty (tzn. extrémně vysoké dary), na druhé straně je v evidenci velké množství malých dárců. Z tohoto důvodu je nezbytné výsledky interpretovat obezřetně a informace o **vývoji průměrných darů** využívat spíše jako **doplňkovou informaci** vedle vývoje celkového objemu darů.

Obrázek 4.4: Meziroční vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy (fyzické osoby) a průměrného daru fyzických osob v nominálním a reálném vyjádření (2013-2023)

* Údaje o darech za rok 2023 jsou předběžné.

Pozn.: Přepočet na reálné hodnoty byl proveden pomocí průměrné roční míry inflace.

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GŘŘ), ČSÚ (cenové indexy), zpracování STEM. Data jsou platná k 15. 12. 2024 (CPI) a 18. 10. 2024 (dary).

4.2 Vztah mezi frekvencí darů a sociálně-politickou participací občanů

H8: Existuje vazba mezi dárcovstvím a intenzitou působení neziskových organizací v obci, a to i po očištění velikosti dané obce.

Tato sekce je zaměřená na analýzu vztahů mezi intenzitou dárcovství a vybranými ukazateli sociálně-politické participace na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP), přičemž intenzita dárcovství byla definována dvěma způsoby – pomocí frekvence dárcovství a výše darů.

Frekvence dárcovství byla definována jako podíl subjektů, fyzických a právnických osob, s nenulovou položkou „dary“ v jejich daňovém přiznání v daném roce. Pro měření participace občanů byly vybrány tři indikátory:

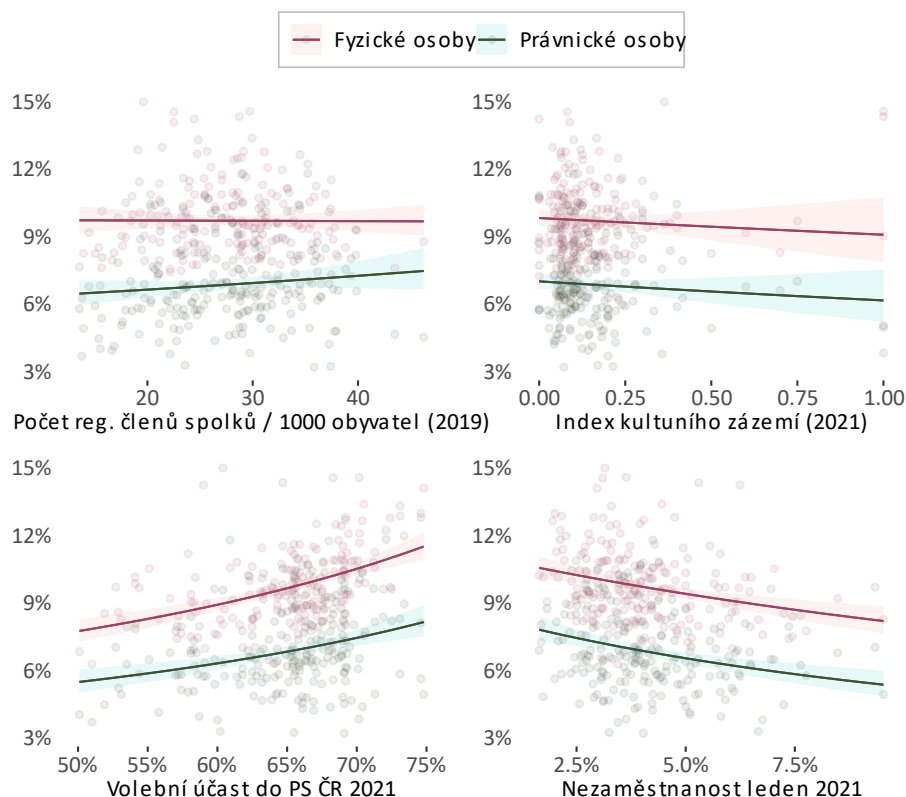
1. počet registrovaných členů spolků na 1 000 obyvatel (za rok 2019),
2. volební účast v parlamentních volbách v roce 2021 a
3. index kulturního zázemí.

Míra nezaměstnanosti potom slouží jako ukazatel ekonomického zdraví dané ORP.

Volební účast byla využita jako ukazatel politického zájmu obyvatel ORP, s předpokladem, že vyšší zapojení do veřejné politiky bude reflektováno i vyšší intenzitou veřejného dárčovství. Počet registrovaných členů spolků vyjadřuje míru participace na veřejném životě. Spadá sem ovšem i členství ve spolcích zájmových, které sice přispívají k rozvoji sociálního kapitálu, ale nemají nutně vazbu na veřejný sektor. Z tohoto důvodu proto očekáváme, že tento vztah bude slabší. Posledním indikátorem je index kulturního zázemí. Ten slouží jako míra kulturních zdrojů, které mají obyvatelé ORP k dispozici. Index byl spočítán jako podíl obcí v daném ORP, které mají pečovatelský dům, kino, kulturní dům, turistické centrum, dětské středisko, kostel, koupaliště, bazén, hřiště, dětské hřiště, tělocvičnu a sportovní zařízení, plus byl zohledněn počet bytů v domech s pečovatelskou službou. Všechny proměnné byly normované (do rozpětí 0 až 1). Výsledný index je průměrem těchto ukazatelů. Data pro výpočet indexu pochází z roku 2021. Všechny regresní modely zahrnovaly počet obyvatel jako kontrolní proměnnou za účelem minimalizace zkreslení způsobeného rozdíly ve velikosti populace.

Nejvýraznější vztah lze nalézt mezi frekvencí dárčovství a volební účastí v parlamentních volbách. Jak u fyzických, tak u právnických osob, je **frekvence dárčovství vyšší u ORP s vyšší volební účastí**. Opačný vztah je možné nalézt, nepřekvapivě, u nezaměstnanosti. **Vyšší míra nezaměstnanosti** je asociována s **nižší frekvencí dárčovství**. U počtu členů spolků na 1 000 obyvatel a indexu kulturního zázemí je vztah s frekvencí darů výrazně slabší. V obou případech jsou vztahy v podstatě neexistující (viz Obrázek 4.5).

Obrázek 4.5: Vztah mezi podílem daňových subjektů s nenulovou položkou "dary" v daňovém přiznání a vybranými indikátory sociální participace¹⁶

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), databáze „Kde je dobře“ (www.kdejedobre.cz), Úřad práce (nezaměstnanost), zpracování STEM. Data jsou platná k 15. 12. 2024.

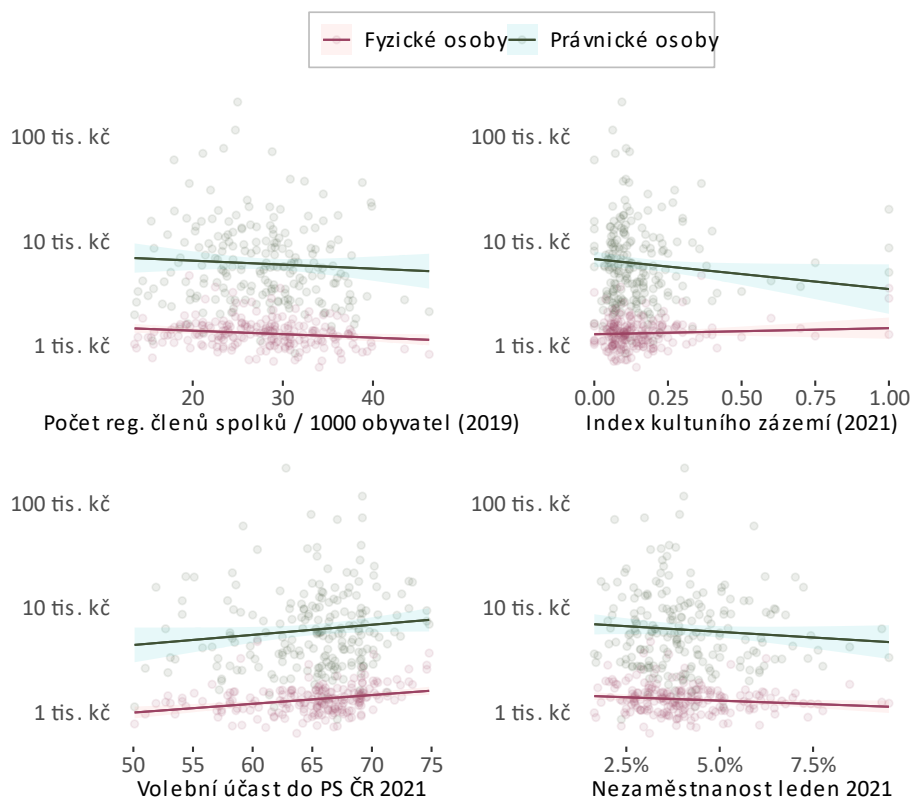
4.3 Vztah mezi výší darů a sociálněpolitickou participací občanů

V případě vztahů mezi výší darů s kulturní a politickou úrovní ORP je situace obdobná jako u frekvence. **Průměrná výše darů fyzických i právnických osob mírně roste s vyšší volební účastí v ORP.** Naopak s počtem registrovaných členů spolků na 1 000 obyvatel průměrná výše darů mírně klesá, efekt je ovšem v podstatě mizivý. Specifický je vztah mezi výší darů a indexem kulturního zázemí. Zatímco u fyzických osob je vztah neexistující, u právnických osob je mírný negativní vztah. ORP s vysokou úrovní kulturního zázemí je ovšem velmi málo a vztah proto není příliš robustní. Celkově jsou i tyto vztahy velmi slabé a spíše je nemá smysl do dalších úvah o dárcovství zahrnovat. I tyto modely byly kontrolovány na počet obyvatel v ORP. **Vazba mezi nezaměstnaností a průměrnou výší darů je obdobně jako u frekvence darů negativní, vztah je ale výrazně slabší** (viz Obrázek 4.6). To může ukazovat, že v oblastech postižených

¹⁶ Použitými modely je Gamma regrese, která přirozeně bere v potaz, že závislá proměnná modelu je zespoda ohraničená nulou. Všechny modely kontrolovaly pro velikost populace ORP a intervalové odhady byly vypočítány na základě robustní standardní chyby.

nezaměstnaností sice daruje výrazně méně lidí, ale částečně je to kompenzováno větší štedrostí těch, kdo dávají.

Obrázek 4.6: Vztah mezi průměrnou výší darů ($\log_{10}$) a vybranými indikátory sociální participace¹⁷

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), databáze „Kde je dobře“ (www.kdejedobre.cz), Úřad práce (nezaměstnanost), zpracování STEM. Data jsou platná k 15. 12. 2024.

¹⁷ Použitými modely je lineární regrese s robustní standardní chybou. Všechny modely kontrolovaly pro počet obyvatel v ORP.

5 Dárcovství v regionech

Předchozí kapitola se zabývala vlivem vybraných socio-ekonomických indikátorů na dárcovství na úrovni ORP. Většina socio-ekonomických ukazatelů není bohužel na úrovni ORP dostupná, a proto bude tato kapitola věnována vztahu mezi dárcovstvím a socio-ekonomickou situací na úrovni krajů. V souvislosti s výše uvedeným byly stanoveny tři hypotézy, kterým bude věnována pozornost v této kapitole. Hypotézy jsou následující:

H6: Dárcovství (jak z hlediska četnosti, tak výše darů) je ovlivněno celkovou socio-ekonomickou situací České republiky

H7: Existují výrazné regionální rozdíly v české filantropii

H8: Existuje vazba mezi dárcovstvím a intenzitou působení neziskových organizací v obci, a to i po očištění velikosti dané obce.

Následující podkapitoly jsou věnovány příslušným hypotézám.

5.1 Regionální rozdíly

H7: Existují výrazné regionální rozdíly v české filantropii

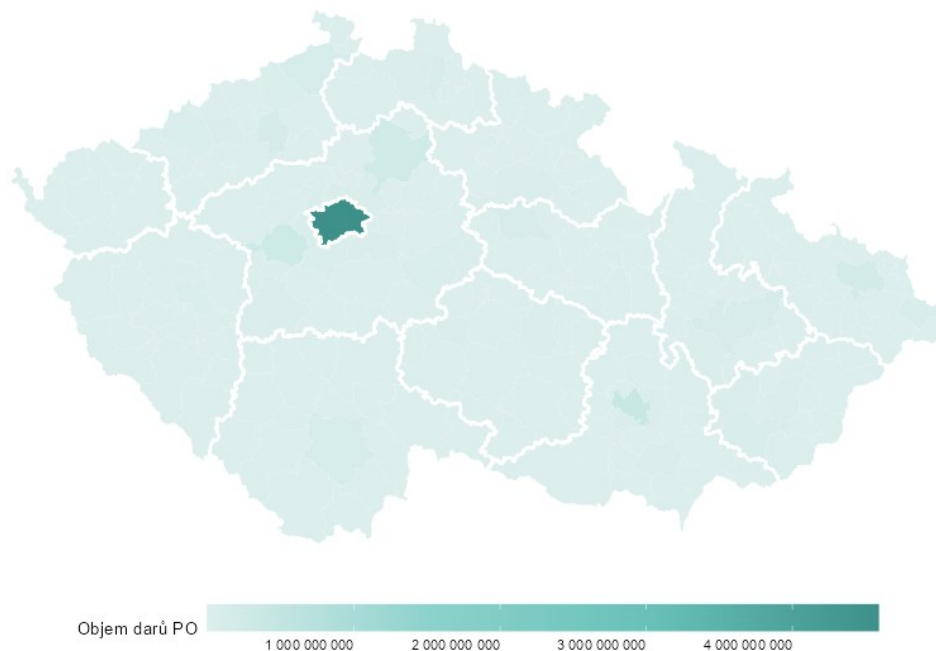
Výsledky analýzy daňových přiznání v regionálním členění do velké míry potvrzují výsledky předchozího výzkumu a zároveň předchozí výzkum rozšiřují o pohled z hlediska územně samosprávných celků, konkrétně správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP). Obrázek 5.1 a Obrázek 5.5 ukazují, že ve srovnání s ostatními ORP byl **v hlavním městě Praze v roce 2022 nejvyšší absolutní počet právnických i fyzických osob**, které uplatňovaly bezúplatné plnění v daňových přiznáních. Právnické (Obrázek 5.2) i fyzické osoby (Obrázek 5.6) uplatnily zároveň v hlavním městě Praze **největší absolutní sumu bezúplatného plnění**, což do velké míry koresponduje s velikostí tohoto správního obvodu.

Zatímco ve skupině **fyzických osob** si **Praha udržela jedno z předních míst i z hlediska podílu osob**, které bezúplatné plnění v daňovém přiznání uplatnily (Obrázek 5.7), ve skupině **právnických osob** je situace opačná – podíl právnických osob sídlících v Praze, které v daňovém přiznání za rok 2022 uplatnily bezúplatné plnění v zákonné výši, patří v rámci celé ČR **k nejnižším** (4 %). Na horní příčce pomyslného žebříčku stojí **ORP Litomyšl a Odry**, kde bezúplatné plnění v roce 2022 uplatnilo **12 % právnických osob** (Obrázek 5.3).

Podobně jako v případě podílu dárců na celkovém počtu daňových subjektů se mění pořadí ORP i z hlediska **průměrné výše bezúplatného plnění** uplatněného v daňových přiznání ve skupině právnických i fyzických osob. **Nejvyšší průměrná hodnota bezúplatného plnění** byla v roce 2022 uplatněna **ve skupině fyzických osob v Třinci** (31 264 Kč), **nejnižší v Kaplici** (8 495 Kč) (viz Obrázek 5.8). Ve skupině **právnických osob** byl v roce 2022 nejvyšší průměrný dar uplatněn v **ORP Lovosice** (3,8 mil. Kč), **nejnižší naopak v Blovicích** (14 433 Kč) (viz Obrázek 5.4).

Obrázek 5.1: Součet bezúplatného plnění (darů) uplatněného právníckými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022)

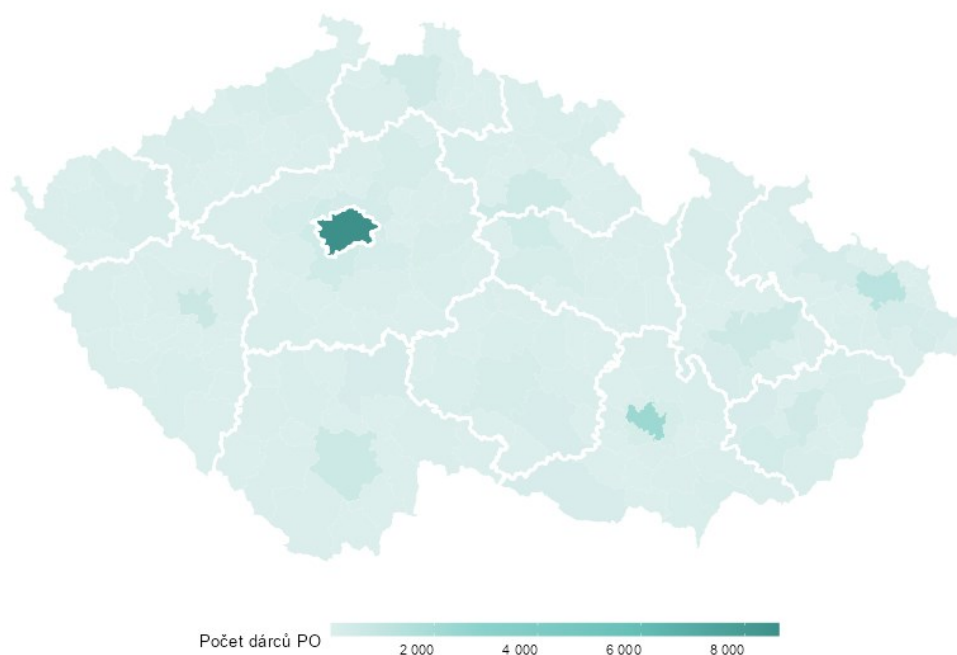
Objem darů dle ORP - PRÁVNICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

Obrázek 5.2: Počet právníckých osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání dle ORP (2022)

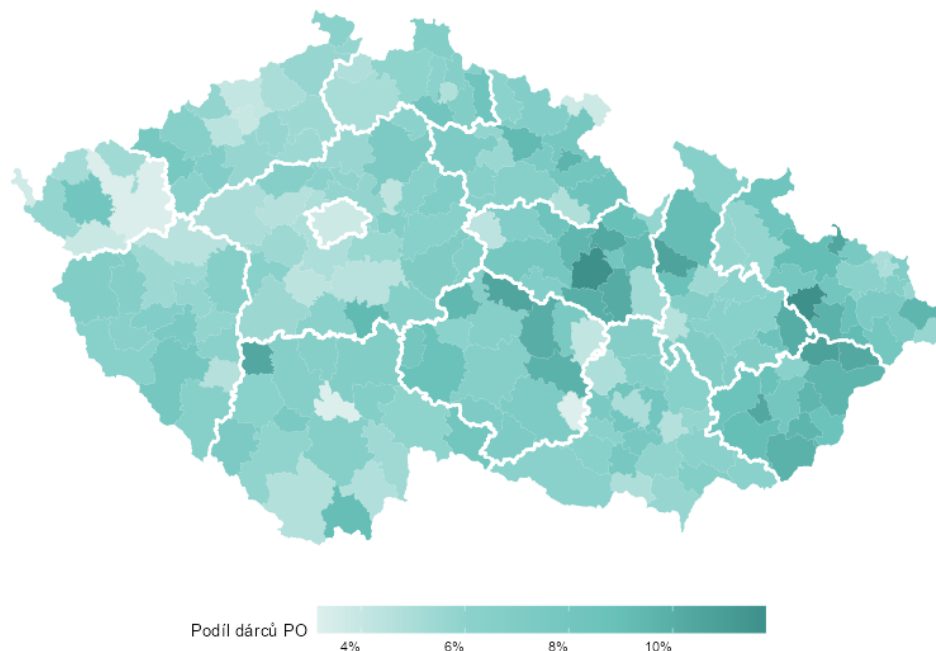
Počet dárců dle ORP - PRÁVNICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

Obrázek 5.3: Podíl právnických osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání na celkovém počtu právnických osob (daňových subjektů) dle ORP (2022)

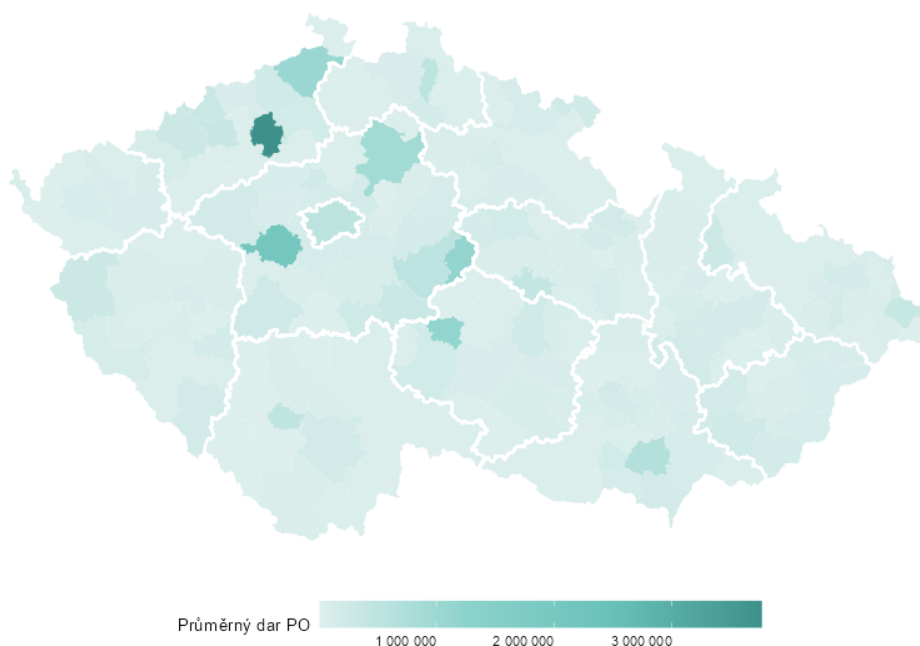
Podíl dárců dle ORP - PRÁVNICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

Obrázek 5.4: Průměrná výše bezúplatného plnění (darů) uplatněného právníckými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022)

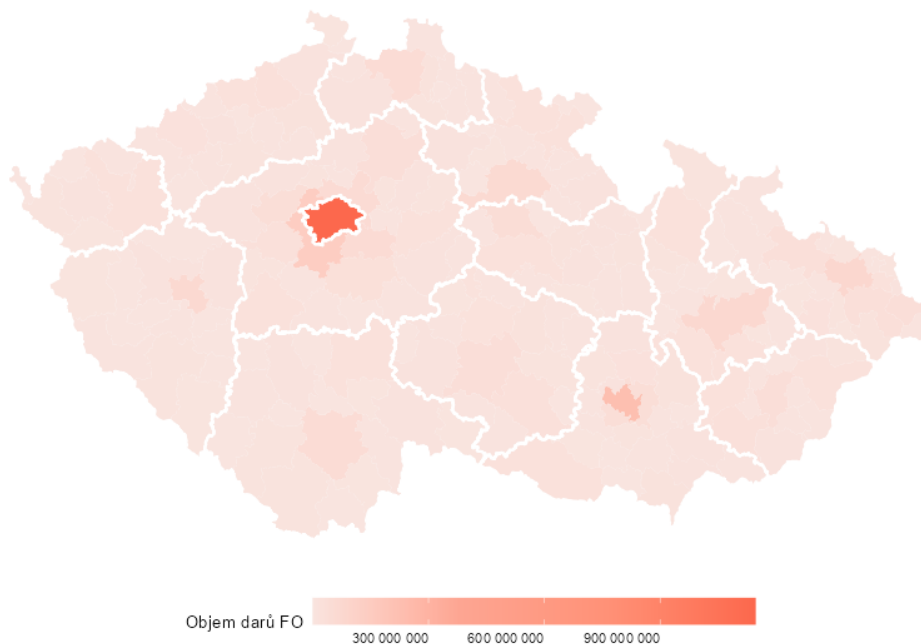
Průměrný dar dle ORP - PRÁVNICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

Obrázek 5.5: Součet bezúplatného plnění (darů) uplatněného fyzickými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022)

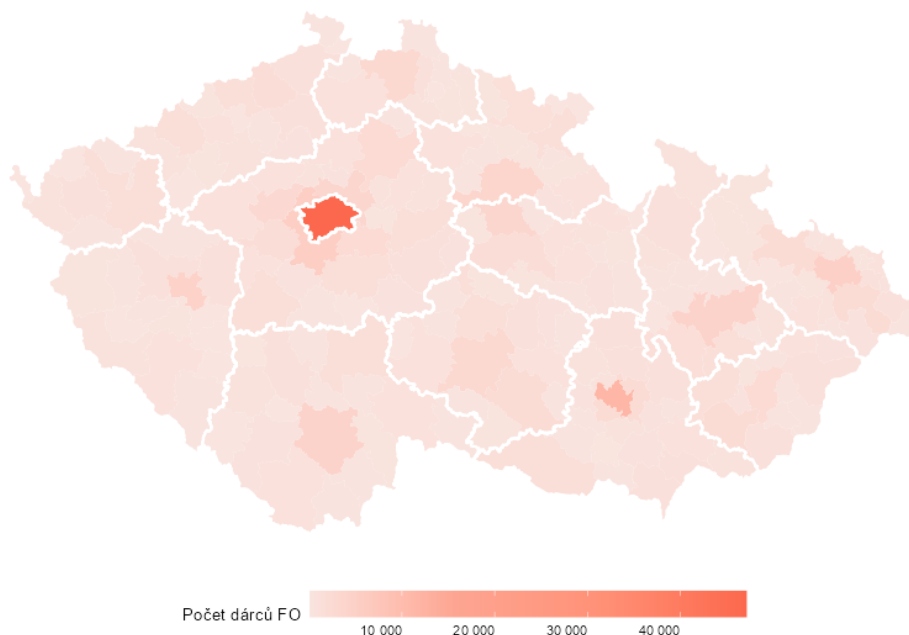
Objem darů dle ORP - FYZICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

Obrázek 5.6: Počet fyzických osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání dle ORP (2022)

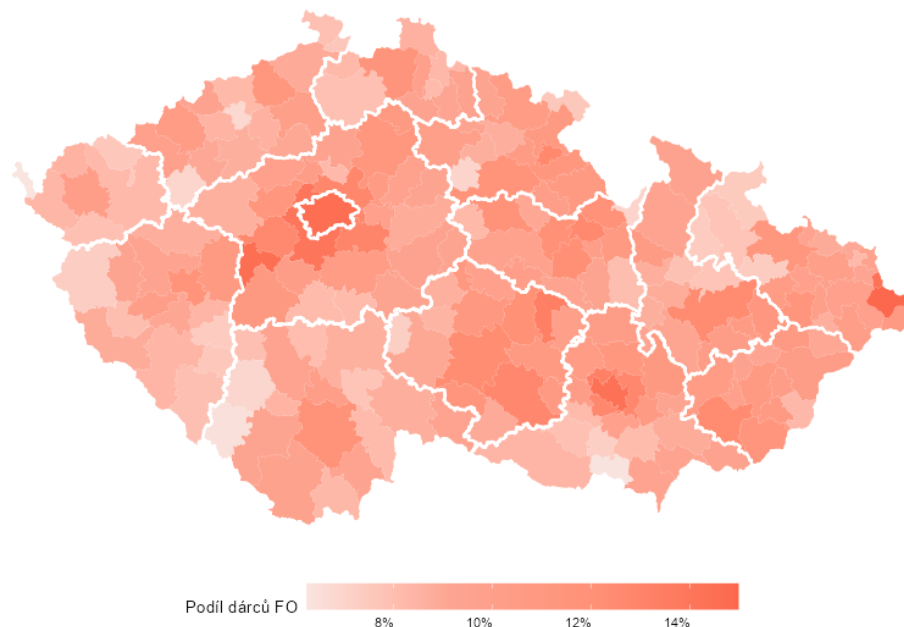
Počet dárců dle ORP - FYZICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

Obrázek 5.7: Podíl fyzických osob uplatňujících odečet bezúplatného plnění v daňovém přiznání na celkovém počtu fyzických osob (daňových subjektů) dle ORP (2022)

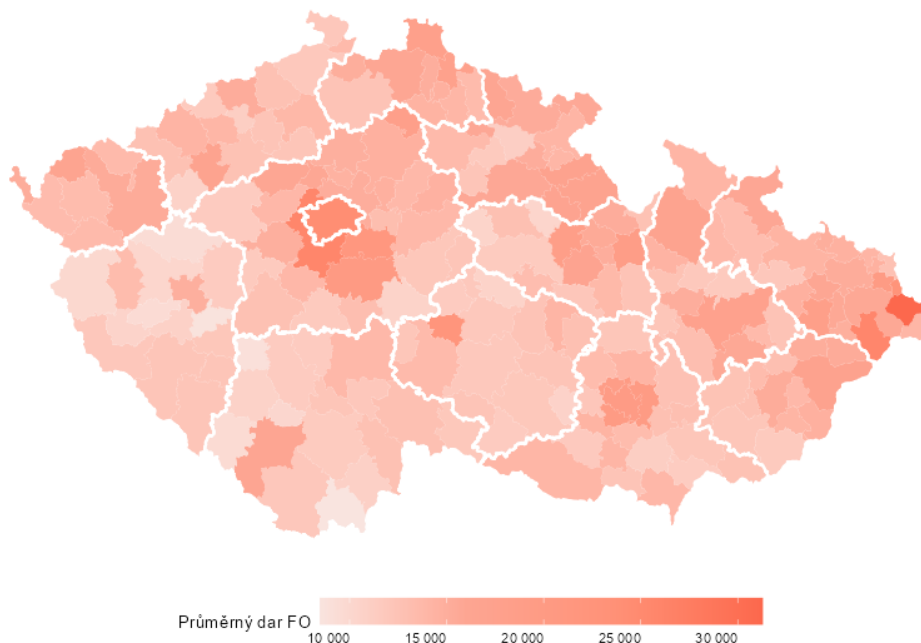
Podíl dárců dle ORP - FYZICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

Obrázek 5.8: Průměrná výše bezúplatného plnění (darů) uplatněného fyzickými osobami v daňových přiznáních v členění dle ORP (2022, Kč)

Průměrný dar dle ORP - FYZICKÉ OSOBY

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFŘ), zpracování STEM. Data jsou platná k 20. 11. 2024.

5.2 Vliv působení vybraných faktorů v regionu

H6: Dárcovství (jak z hlediska četnosti, tak výše darů) je ovlivněno celkovou socio-ekonomickou situací České republiky

H7: Existují výrazné regionální rozdíly v české filantropii

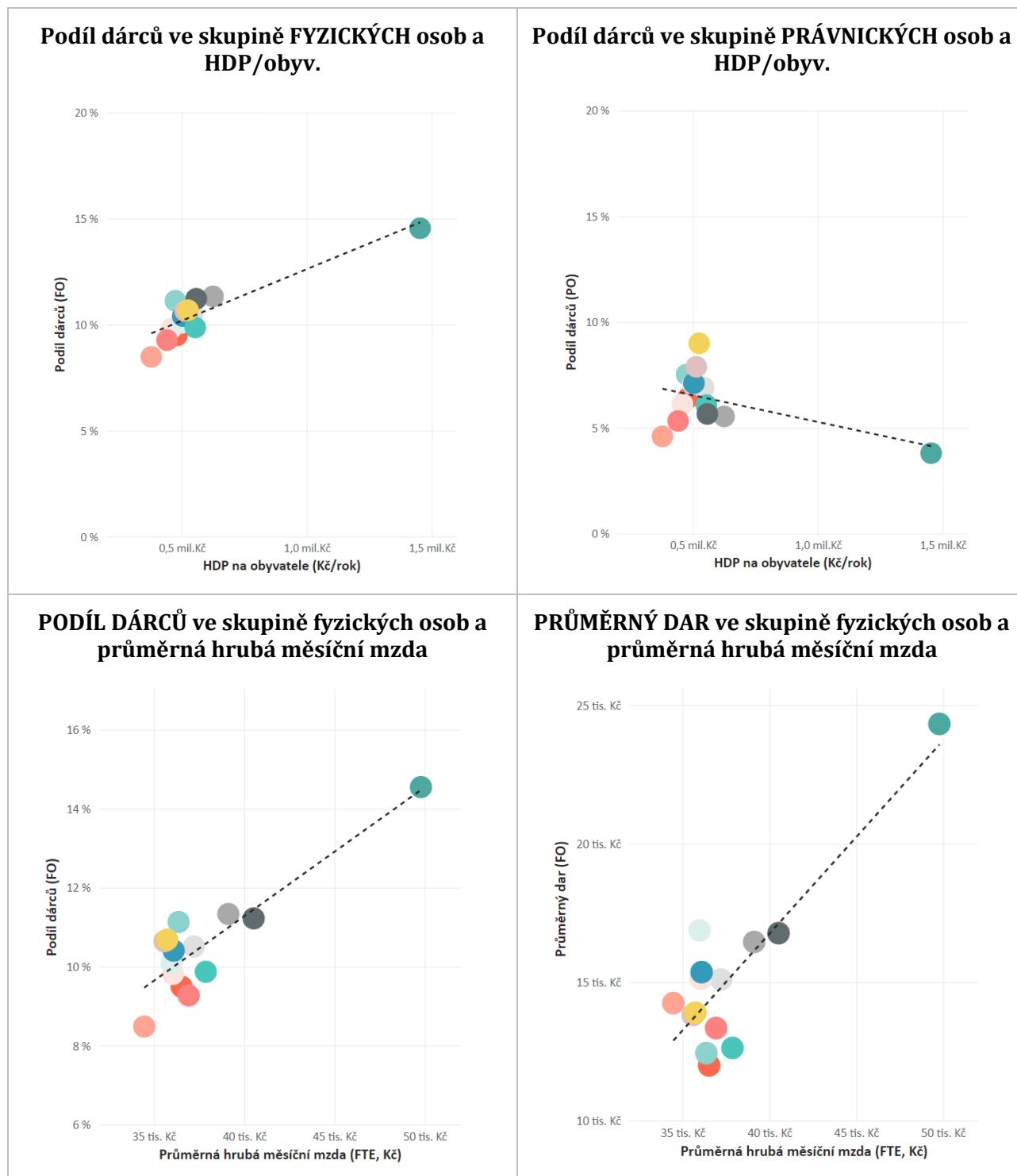
H8: Existuje vazba mezi dárcovstvím a intenzitou působení neziskových organizací v obci, a to i po očištění velikosti dané obce.

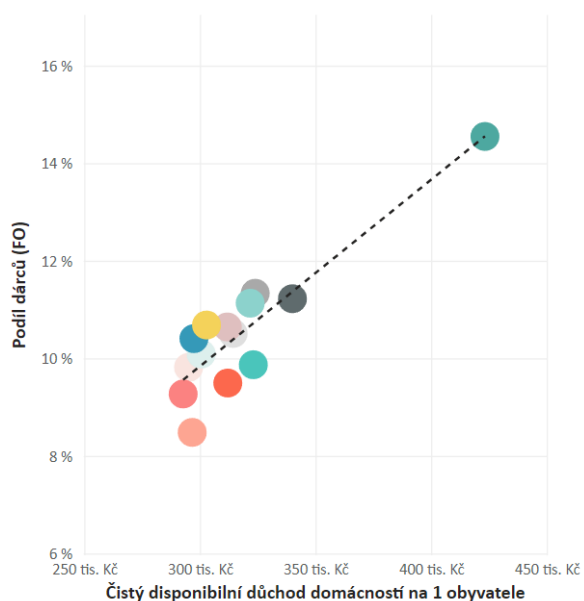
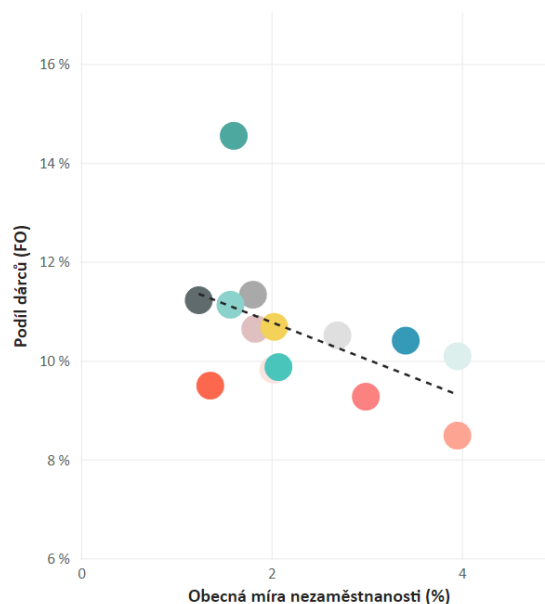
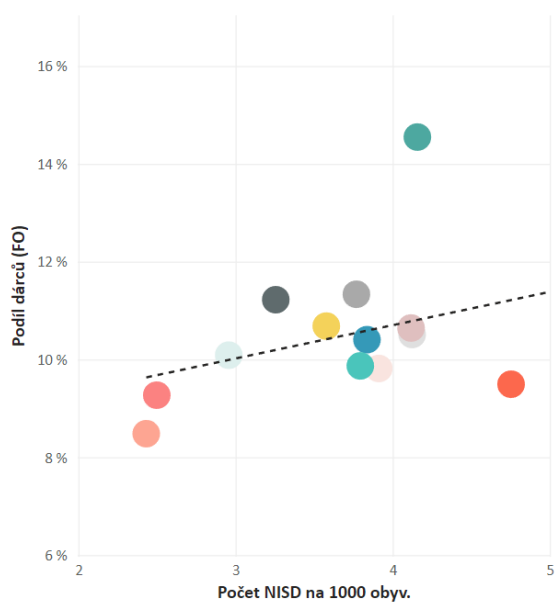
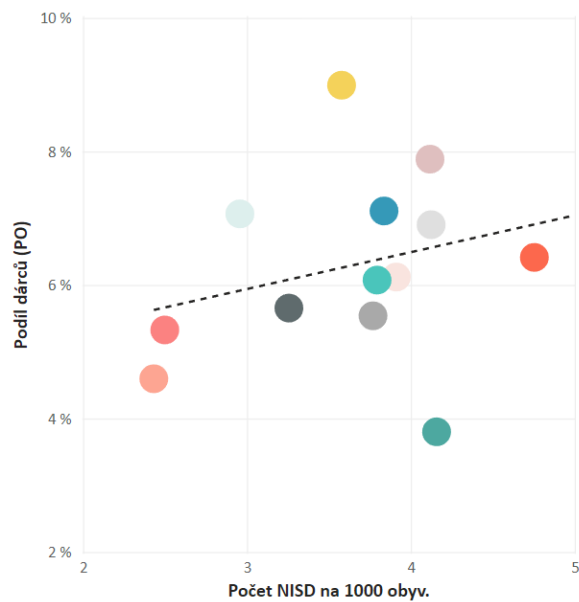
Průměrný podíl dárců (osob, které uplatnily v daňovém přiznání odečitatelnou položku v podobě daru) činil v roce 2022 v celé České republice 11 % ve skupině fyzických osob a 5 % ve skupině právnických osob. Mezi jednotlivými kraji jsou však výrazné rozdíly – ať už z hlediska podílu dárců nebo průměrné výše daru. Obecně lze říci, že **socio-ekonomická úroveň daného regionu ovlivňuje** – z pochopitelných důvodů – **ochotu i možnost darovat** finanční prostředky na filantropické účely. **Kraje s vyšší ekonomickou výkonností (HDP/obyv.) a vyšší příjmovou úrovní** (vyjádřenou např. disponibilním důchodem domácností nebo vyšší mzdy) **vykazují častěji vyšší podíl dárců i vyšší průměrný dar.**

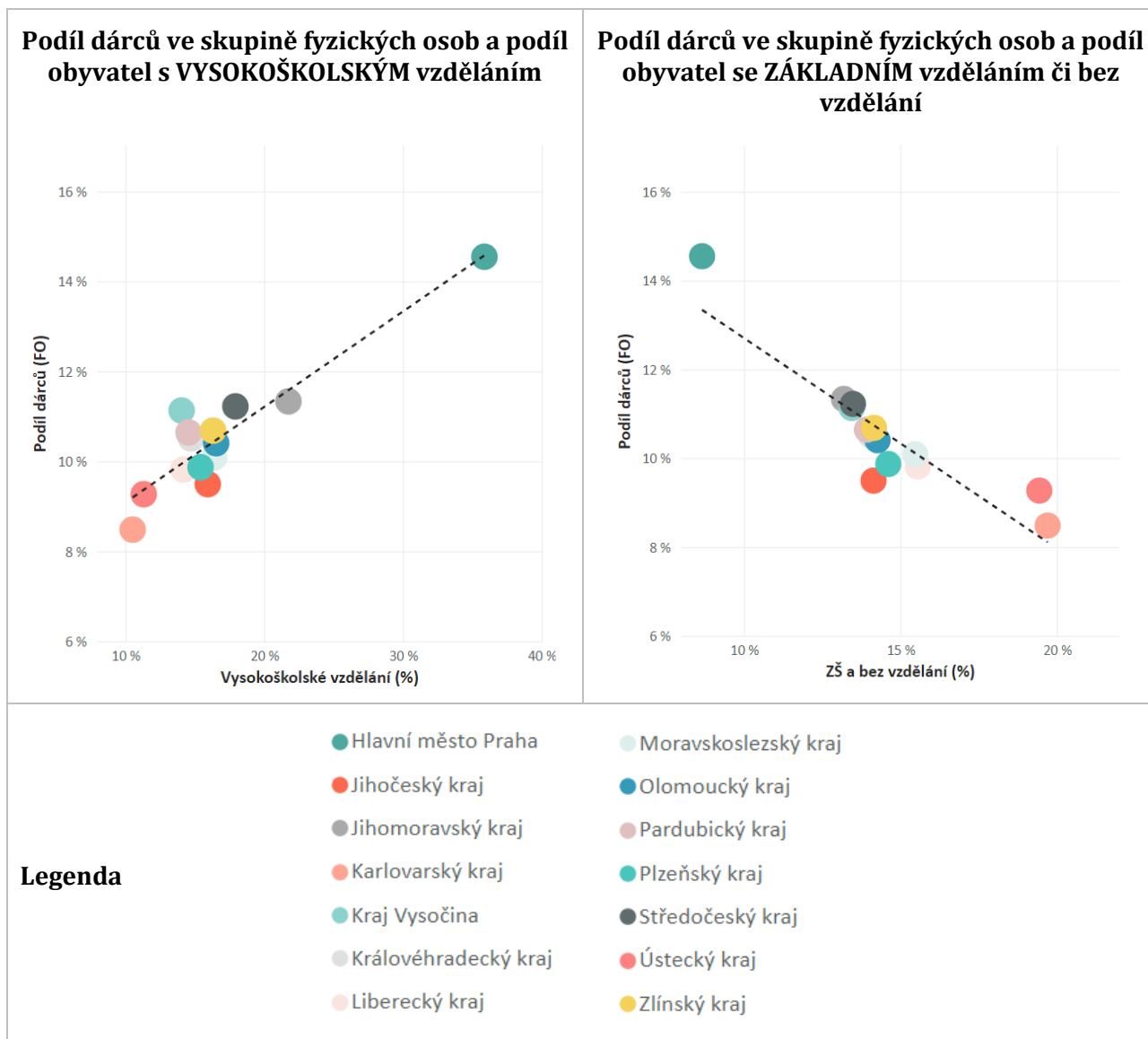
Kraje vyznačující se **vyšší nezaměstnaností** či **nižší průměrnou vzdělaností obyvatel** se naopak častěji řadí mezi ty, kde je **nižší podíl dárců** i nižší průměrné dary. Při interpretaci dat je však nutné pamatovat na skutečnost, že **v datech GFŘ nejsou zahrnuty dary** (bezúplatná plnění) **pod minimální hranicí** stanovenou zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění (ZDP). V krajích s nižší příjmovou úrovní obyvatel tak může být rozvinuto dárcovství v malých částkách nedosahujících minimální hranice dle ZDP, což není možné v tuto chvíli v datech podchytit. Bez ohledu na metodologické omezení však můžeme říci, že **nepříznivá socio-ekonomická situace** může na znevýhodněné regiony dopadat i z hlediska dárcovství ve smyslu **omezenějších možností, jak posilovat vzájemnou intraregionální dárcovskou solidaritu obyvatel.**

Obrázek 5.9 ilustruje vztahy mezi dárcovstvím (vyjádřeným podílem dárců ve skupině fyzických či právnických osob anebo průměrnou výší daru) a vybranými socio-ekonomickými ukazateli. **Srovnání** s vybranými socio-ekonomickými ukazateli je prováděno **prostřednictvím průměrných hodnot** na úrovni krajů. Vazba dárcovství (ať už z hlediska podílu dárců, nebo z hlediska průměrných darů) a daného ukazatele je tedy spíše indikativní. Průměry totiž redukuje celou populaci na jednu hodnotu a **zakrývají tak informace o nerovnostech a rozdílech uvnitř daného regionu.** V grafech je zobrazena trendová křivka, která vychází z lineárního regresního modelu. Křivka naznačuje vztah mezi sledovanými proměnnými a zlepšuje orientaci v grafu, nicméně s ohledem na nízký počet pozorování a rozdělení některých proměnných doporučujeme **obezřetnost při interpretaci výsledků.** Výše uvedená omezení by bylo možné minimalizovat analýzou mikrodát, která nejsou v současné době v ČR v kombinaci s dárcovským chováním dostupná.

Obrázek 5.9: Vztah dárcovství a socio-ekonomické situace v krajích ČR (2022)

Podíl dárců ve skupině fyzických osob a čistý disponibilní důchod domácností**Podíl dárců ve skupině fyzických osob a nezaměstnanost****Podíl dárců ve skupině FYZICKÝCH osob a počet NISD v kraji****Podíl dárců ve skupině PRÁVNICKÝCH osob a počet NISD v kraji**

Zdroj: Generální finanční ředitelství (GFR), ČSÚ (socio-ekonomické proměnné), zpracování STEM. Data jsou platná k 15. 12. 2024. Výstupy jsou k dispozici v interaktivní formě na [webových stránkách Úřadu vlády ČR](#).

Doporučení a návrhy opatření v oblasti rozvoje dárcovství v ČR

Doporučení a návrhy opatření v oblasti rozvoje dárcovství v ČR vychází ze zjištění získaných v rámci projektu. Doporučení jsou rozdělena pro lepší přehlednost do několika oblastí, nicméně všechna doporučení jsou vzájemně provázána a ovlivňují úspěšnost implementace opatření v jiných oblastech. První část obsahuje doporučení, která jsou zaměřena na systematický monitoring dat v oblasti dárcovství, druhá část potom identifikuje tematické oblasti s nedostatečným datovým pokrytím. Třetí část zahrnuje doporučení v legislativní a fiskální oblasti. Poslední dvě části jsou zaměřené na rozvoj filantropických aktivit a komunikaci a diseminaci informací o dárcovství. Doporučení vyplývající z výzkumu jsou následující:

SYSTEMATICKÝ MONITORING V OBLASTI DÁRCOVSTVÍ:

V rámci výzkumu byl identifikován nedostatek dostupných dat (v agregované podobě, ale především na úrovni mikrodat) i nízký zájem vědecké obce o problematiku dárcovství a občanské participace obecně. Zároveň se ukazuje, že současné datové zdroje nejsou kompatibilní z metodologického hlediska, využívají různé definice a nejsou zveřejňovány v potřebné míře detailu, případně jsou zveřejněny s velkým časovým odstupem. Z těchto zjištění vychází následující doporučení:

- Zajistit **systematický a dlouhodobý monitoring oblasti dárcovství**, konkrétně identifikovat v rámci naplňování úkolů státní správy metriky pro pravidelné sledování a vyhodnocování.
- Systematicky pracovat s **anonymizovanými mikrodaty** o dárcovství, zajistit jejich kvalitní dokumentaci a jejich přístupnost pro výzkumníky z akademické a neziskové sféry.
- Zlepšit kompatibilitu datových zdrojů (minimalizovat metodické rozdíly ve sběru a zpracování dat, časového nesouladu atp.).
- Posílit **využívání datových zdrojů**, v nichž jsou v současné době **zjišťovány údaje související s dárcovstvím, ale nejsou zpracovávány** anebo dále využívány. Příkladem může být šetření Životní podmínky domácností (EU-SILC) v gesci ČSÚ, v němž jsou šetřeny doplňkové položky týkající se darů a možných odpočtů z daně z příjmů, ale nejsou dále zpracovávány s ohledem na nižší spolehlivost údaje.
- **Definovat jasné pojmy** (např. dar, pravidelné dárcovství, dobrovolnictví) pro usnadnění analýzy a harmonizace datových zdrojů i komunikace. Definice pro účely monitoringu a analýzy se mohou lišit od definic pro účely specifické legislativy.
- Zvýšit **zájem o téma dárcovství v akademické sféře** s cílem podpořit zkvalitnění datové oblasti a posílit otevřenost dat
- Věnovat pozornost **analýze mezinárodních dat** a iniciaci mezinárodních srovnávacích studií. Využít již stávající datové zdroje (např. národní účty) pro doplnění pravidelného monitoringu na mezinárodní úrovni.

- **Zvyšovat validitu dat** porovnáním s daty získanými z jiného zdroje anebo provádět **triangulaci** např. formou porovnání s výsledky šetření mezi jinou relevantní cílovou skupinou.
- Inspirovat se v zahraničí (např. holandské Centrum pro filantropická studia), a to například i v tom, jaká data jsou shromažďována a vyhodnocována v rámci administrativního působení státu.

MINIMALIZACE BÍLÝCH MÍST (témat, u nichž nejsou dostupná data vůbec nebo v potřebné kvalitě a podrobnosti)

V rámci výzkumu byly identifikovány tematické oblasti, v nichž nejsou k dispozici potřebná data (vůbec nebo nejsou dostupná v potřebné míře podrobnosti a v požadované kvalitě). **Kvůli nedostatečnému datovému pokrytí pak není možné ověřit hypotézy**, které byly v daných oblastech stanoveny. Ověření hypotéz by bylo vhodné provádět s využitím anonymizovaných mikrodát longitudinálního charakteru, která umožňují analyzovat např. dopady zvýšení limitů pro daňové odpočty darů na výši poskytnutých a následně i uplatněných darů v daňových přiznáních. Další výzkum a potažmo i sběr dat by se měl zaměřit na následující „bílá místa“:

- Dlouhodobé sledování dopadů legislativních změn na dárcovství.
- Dárcovské chování populace zaměstnanců, kteří využívají zúčtování daně z příjmů prostřednictvím svého zaměstnavatele.
- Motivace a bariéry na straně dárců (včetně subjektivních a osobnostních faktorů), motivace ve skupině prvdárců, bariéry na straně potenciálních dárců.
- Monitoring pravidelného, opakovaného i jednorázového dárcovství (ať už formou dotazníkových šetření nebo využitím dat z různých platforem).
- Informace o příjemcích darů (v anonymizované podobě) z hlediska jejich struktury, potřeb a dopadech pomoci financované z darů.
- Motivace a bariéry dárců na straně fyzických a právnických osob z hlediska uplatňování odečitatelné položky „dary“ v daňových přiznáních.
- Motivace a bariéry právnických osob související s různými formami filantropie a vazba na legislativní úpravu daňové oblasti (dary, sponzorské dary, peněžní vs. hmotné dary, daňová optimalizace, problematika DPH, problematiky využívání darů jako de facto plateb za služby například v oblasti školství, zdravotnictví a sociálních služeb atp.).
- Analýzy zaměřit jak na dárce, tak na příjemce darů s cílem posílit důvěryhodnost filantropických aktivit.
- Hlubší analýza regionálních rozdílů a jejich důvodů.
- Vztah mezi filantropií a ekonomickou stabilitou domácností či firem.

LEGISLATIVNÍ A FISKÁLNÍ OPATŘENÍ:

Dárci jsou schopni v krizových situacích mobilizovat v krátkém čase relativně vysoký objem prostředků, pomocí něhož může být překlenuto období, než na danou situaci zareaguje systémově veřejný sektor. Data zároveň indikují, že zvýšení limitů odpočtů během pandemie mohlo vést k nárůstu darů (přestože dopad není možné bez mikrodat vyčíslit). Pozornost by proto měla být věnována i podpoře dárců v legislativní a fiskální oblasti. Konkrétně doporučujeme:

- **Prodloužit platnost zvýšených limitů daňových odpočtů** souvisejících s dary.
- Zavést **oddělenou položku pro odběry krve v rámci daňových přiznání** fyzických osob (DPFO) a jasně je oddělit od dárcovských aktivit.
- Zvážit, jakým způsobem získávat **informace o zaměstnancích, kteří sami nepodávají DPFO** a zúčtování daně jim provádí zaměstnavatel.
- Poskytovat daňovým subjektům podporu v účetní oblasti (výklad legislativy upravující oblast darů, sponzorství atp.).
- **Motivovat pravidelné a opakované dárce** jako klíčový prvek stability neziskového sektoru.

ROZVOJ FILANTROPICKÝCH AKTIVIT:

Z hlediska rozvoje občanské společnosti je klíčový komplexní přístup k problematice filantropie. Bez přesahu do vzdělávání či podpory rozvoje spolupráce mezi jednotlivými aktéry nebudou mít výsledky systémový dopad. V širším kontextu proto v souladu se zjištěními v rámci projektu doporučujeme:

- Podpořit **vzdělávání** ve filantropii a dobrovolnictví v rámci formálního i neformálního vzdělávání jako nedílné součásti komplexního rozvoje dětí, žáků a studentů.
- Nadále **posilovat spolupráci** mezi neziskovými organizacemi, veřejným a soukromým sektorem (např. koordinovat komunikační aktivity na posílení filantropie a speciálně pravidelného a opakovaného dárcovství).
- Podpořit vytváření center filantropie, která by mohla poskytovat poradenské služby a podporu dárcům i příjemcům.
- **Motivovat** fyzické i právnické osoby **k pravidelnému a opakovanému dárcovství** jako klíčovému prvku stability neziskového sektoru.

KOMUNIKACE A DISEMINACE VÝSLEDKŮ:

Nedílnou součástí aktivit v oblasti rozvoje dárcovství v ČR by měla být i komunikace této oblasti vůči odborné i laické veřejnosti a diseminace výsledků. V souvislosti se zjištěními v rámci projektu jsou relevantní následující doporučení:

- Posílit kampaně zaměřené na zvyšování povědomí o dárcovství. **Otevřeně a transparentně komunikovat** během celého procesu se všemi relevantními aktéry (s veřejností, neziskovým sektorem, uživateli výsledků, reprezentacemi těchto subjektů atp.).
- **Zvýšit informovanost o možnostech daňových odpočtů** ve skupině fyzických i právnických osob.
- Propagovat úspěšné příběhy dárců a jejich dopad.
- Komunikovat příběhy příjemců darů pro posílení důvěryhodnosti filantropických aktivit.
- **Sdílet datové výstupy** v souladu se současnými trendy v oblasti **otevřených dat**.
- Zlepšit přístupnost výsledků výzkumu, popularizovat výsledky i pro laickou veřejnost. Informování o výsledcích výzkumu by mělo být automatickou součástí aktivit zadavatele výzkumu.
- Odbornou i laickou veřejnost **informovat o využití výsledků** šetření anebo výzkumu **v praxi tvůrce politiky**.
- **Minimalizovat** možnosti **zneužití dat** či **desinterpretace výsledků** (např. v případě vysoké variability darů nepoužívat jen průměrné hodnoty, které mohou být demotivující pro dárce s horším socio-ekonomickým zázemím).

Doporučení týkající se dat z daňových přiznání

Data z daňových přiznání fyzických i právnických osob jsou důležitým datovým zdrojem, který by měl být využíván pro analýzu dárcovství v ČR systematicky i přes některá metodologická omezení (např. podchycení pouze darů mezi minimálním a maximálním limitem stanoveným ZDP). Pro získání vyšší informační hodnoty z tohoto datového zdroje byla v rámci projektu navržena následující doporučení:

1. Agregované výstupy z dat DPFO a DPPO **exportovat vždy k jednomu časovému okamžiku**, aby byla zajištěna jejich srovnatelnost. To je klíčové s ohledem na průběžné zpracování daňových přiznání v gesci GFŘ během roku. V tomto ohledu doporučujeme stanovit ve spolupráci s poskytovatelem dat (GFŘ) harmonogram zpracování dat pro účely dlouhodobého monitoringu dárcovství v ČR tak, aby bylo možné minimalizovat administrativní zátěž na stranách uživatele i poskytovatele dat.
2. V průběhu času je **vhodné sledovat stejné proměnné**, redukci anebo rozšíření je nutné posoudit v širším kontextu. Sledování stabilní sestavy proměnných umožňuje vytvářet časové řady, v nichž jsou údaje srovnatelné v čase a je možné lépe vyhodnotit dopady vybraných jevů (krizové události či legislativní změny). Při tvorbě kategoriálních proměnných (např. kategorie obratu nebo základu daně) je vhodné komunikovat analytické potřeby na jedné straně a omezení související s ochranou údajů na druhé straně. **Kategorie u sledovaných proměnných (počet i šíře intervalů) by měly být výsledkem diskuse a kompromisu obou stran.** Seznam proměnných navržených pro dlouhodobé sledování je uveden níže.
3. U agregovaných výstupů je nezbytné nalézt efektivní **metodu anonymizace** dat, která na jednu stranu zajistí ochranu citlivých údajů a na druhou stranu umožní naplnit informační potřebu. Optimální metodou anonymizace u agregovaných výstupů by mohlo být přesunutí do kategorie „nevyplněno“ pouze v případě konkrétních subjektů, pokud počet subjektů v určitém ukazateli klesne pod tři. Tímto přístupem se vyhneme odstranění celých řádků dat, které mohou obsahovat jiné ukazatele s vyšším počtem subjektů. Metoda anonymizace by měla být rovněž **stanovena ve spolupráci s poskytovatelem dat** tak, aby byla **v čase stabilní** a umožnila minimalizovat administrativní zátěž.
4. Kromě agregovaných výstupů by bylo vhodné využívat i **anonymizovaná mikrodataby**, aby bylo možné ověřit vybrané hypotézy (např. dopady související s legislativní úpravou horní hranice pro odpočet darů v DPPO i DPFO).

V následující části je uveden seznam proměnných, které by měly na základě zkušeností získaných v rámci projektu obsahovat jednotlivé agregované výstupy z dat DPPO a DPFO tak, aby bylo dosaženo co nejvyšší informační hodnoty.

Upozorňujeme, že v souvislosti se žádostí o data je níže používán termín „pravidelné dárcovství“, který byl používán i při předání dat v gesci GFŘ. V textu zprávy je však používán termín „opakované dárcovství“ v souladu se zvyklostmi v neziskovém sektoru.

Regionální členění

1. Daňová přiznání právnických osob (DPPO) v regionálním členění:

Kód proměnné	Popis proměnné
c_so_orp	Číslo správního obvodu obce s rozšířenou působností
naz_so_orp	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností
pocet_ds_celkem	Počet PO podávajících daňové přiznání celkem za dané zdaňovací období
pocet_ds	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) za dané zdaňovací období
sum_dar	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč
pocet_ds_pravid	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" za poslední 3 po sobě jdoucí zdaňovací období
sum_dar_pravid	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro pravidelné dárce z předchozího sloupce

2. Daňová přiznání právnických osob (DPPO) podle základu daně:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_so_orp	Číslo správního obvodu obce s rozšířenou působností
naz_so_orp	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností
pocet_ds_celkem	Počet PO podávajících daňové přiznání celkem za dané zdaňovací období
pocet_ds	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) za dané zdaňovací období
sum_dar	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč
pocet_ds_pravid	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" za poslední 3 po sobě jdoucí zdaňovací období
sum_dar_pravid	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro pravidelné dárce z předchozího sloupce
zd_strat	Stratifikace základu daně (ř. 250 daňového přiznání k DPPO) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

3. Daňová přiznání právnických osob (DPPO) podle obratu:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_so_orp	Číslo správního obvodu obce s rozšířenou působností
naz_so_orp	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností
pocet_ds_celkem	Počet PO podávajících daňové přiznání celkem za dané zdaňovací období

pocet_ds	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) za dané zdaňovací období
sum_dar	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč
pocet_ds_pravid	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" za poslední 3 po sobě jdoucí zdaňovací období
sum_dar_pravid	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro pravidelné dárce z předchozího sloupce
obrat_strat	Stratifikace obratu (ř. 1 tab. K II. oddílu daňového přiznání k DPPO) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

4. Daňová přiznání fyzických osob (DPFO) v regionálním členění:

Kód proměnné	Popis proměnné
c_so_orp	Číslo správního obvodu obce s rozšířenou působností
naz_so_orp	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností
pocet_ds_celkem	Počet FO podávajících daňové přiznání celkem za dané zdaňovací období
pocet_ds	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) za dané zdaňovací období
sum_dar	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč
pocet_ds_pravid	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" za poslední 3 po sobě jdoucí zdaňovací období
sum_dar_pravid	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro pravidelné dárce z předchozího sloupce
pocet_osvc	Počet OSVČ ze sloupce "pocet_ds"
sum_dar_osvc	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro OSVČ z předchozího sloupce

5. Daňová přiznání fyzických osob (DPFO) podle základu daně:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_so_orp	Číslo správního obvodu obce s rozšířenou působností
naz_so_orp	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností
pocet_ds_celkem	Počet FO podávajících daňové přiznání celkem za dané zdaňovací období
pocet_ds	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) za dané zdaňovací období
sum_dar	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč
pocet_ds_pravid	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" za poslední 3 po sobě jdoucí zdaňovací období

sum_dar_pravid	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro pravidelné dárce z předchozího sloupce
pocet_osvc	Počet OSVČ ze sloupce "pocet_ds"
sum_dar_osvc	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro OSVČ z předchozího sloupce
zd_strat	Stratifikace základu daně (ř. 42 daňového přiznání k DPFO) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

6. Daňová přiznání fyzických osob (DPFO) podle obratu:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_so_orp	Číslo správního obvodu obce s rozšířenou působností
naz_so_orp	Název správního obvodu obce s rozšířenou působností
pocet_ds_celkem	Počet FO podávajících daňové přiznání celkem za dané zdaňovací období
pocet_ds	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) za dané zdaňovací období
sum_dar	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč
pocet_ds_pravid	Počet daňových subjektů s nenulovou odečitatelnou položkou "dary" za poslední 3 po sobě jdoucí zdaňovací období
sum_dar_pravid	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro pravidelné dárce z předchozího sloupce
pocet_osvc	Počet OSVČ ze sloupce "pocet_ds"
sum_dar_osvc	Suma odečitatelné položky "dary" za dané zdaňovací období v Kč pro OSVČ z předchozího sloupce
obrat_strat	Stratifikace obratu (pro daňové subjekty vedoucí účetnictví roční úhrn čistého obratu, pro ostatní OSVČ příjmy dle §7) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

Variabilita darů

1. Variabilita darů právnických osob (DPPO):

Kód proměnné	Popis proměnné
c_kraje	Číslo kraje (0 = nevidujeme sídlo na území ČR, 9999 = údaje celkem za ČR)
naz_kraje	Název kraje
1.decil	1. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
1.kvartil	1. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj

medián	medián odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
3.kvartil	3. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
9.decil	9. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
prumer	Průměr odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj

2. Variabilita darů právnických osob (DPPO) se zohledněním základu daně:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_kraje	Číslo kraje (0 = neevidujeme sídlo na území ČR, 9999 = údaje celkem za ČR)
naz_kraje	Název kraje
1.decil	1. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
1.kvartil	1. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
medián	medián odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
3.kvartil	3. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
9.decil	9. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
prumer	Průměr odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
zd_strat	Stratifikace základu daně (ř. 250 daňového přiznání k DPPO) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

3. Variabilita darů právnických osob (DPPO) se zohledněním obrátu:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_kraje	Číslo kraje (0 = neevidujeme sídlo na území ČR, 9999 = údaje celkem za ČR)
naz_kraje	Název kraje
1.decil	1. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
1.kvartil	1. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
medián	medián odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj

3.kvartil	3. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
9.decil	9. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
prumer	Průměr odečitatelné položky "dary" (ř. 260 daňového přiznání k DPPO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
obrat_strat	Stratifikace obratu (ř. 1 tab. K II. oddílu daňového přiznání k DPPO) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

4. Variabilita darů fyzických osob (DPFO):

Kód proměnné	Popis proměnné
c_kraje	Číslo kraje (0 = neevidujeme sídlo na území ČR, 9999 = údaje celkem za ČR)
naz_kraje	Název kraje
1.decil	1. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
1.kvartil	1. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
medián	medián odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
3.kvartil	3. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
9.decil	9. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
prumer	Průměr odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj

5. Variabilita darů fyzických osob (DPFO) se zohledněním základu daně:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_kraje	Číslo kraje (0 = neevidujeme sídlo na území ČR, 9999 = údaje celkem za ČR)
naz_kraje	Název kraje
1.decil	1. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
1.kvartil	1. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
medián	medián odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
3.kvartil	3. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj

9.decil	9. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
prumer	Průměr odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
zd_strat	Stratifikace základu daně (ř. 42 daňového přiznání k DPFO) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

6. Variabilita darů fyzických osob (DPFO) se zohledněním obratu:

Pozn.: Zvýrazněny jsou proměnné, které jsou doplněné oproti základní tabulce.

Kód proměnné	Popis proměnné
c_kraje	Číslo kraje (0 = neevidujeme sídlo na území ČR, 9999 = údaje celkem za ČR)
naz_kraje	Název kraje
1.decil	1. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
1.kvartil	1. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
medián	medián odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
3.kvartil	3. kvartil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
9.decil	9. decil odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
prumer	Průměr odečitatelné položky "dary" (ř. 46 daňového přiznání k DPFO) pro dané zdaňovací období a daný kraj
obrat_strat	Stratifikace obratu (pro daňové subjekty vedoucí účetnictví roční úhrn čistého obratu, pro ostatní OSVČ příjmy dle §7) do kategorií (intervalů) stanovených na základě dohody poskytovatele a uživatele výsledků.

Seznam zdrojů

Bekkers, R., Wiepking, P. (2007). Generosity and Philanthropy: A Literature Review. SSRN Electronic Journal, <https://doi.org/10.2139/ssrn.1015507>

Bekkers, R., Wiepking, P. (2007). A Literature Review of Empirical Studies of Philanthropy: Eight Mechanisms That Drive Charitable Giving. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 40(5), 924–973. <https://doi.org/10.1177/0899764010380927>

Brown, E., Ferris, J. M. (2007). Social Capital and Philanthropy: An Analysis of the Impact of Social Capital on Individual Giving and Volunteering. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 36(1), 85–99. <https://doi.org/10.1177/0899764006293178>

Carroll, J. J., McCarthy, S., Newman, C. (2005). An econometric analysis of charitable donations in the Republic of Ireland. *Economic and Social Review*, 36(3), 229–249.

Curtiss, J., Škarabelová, S. (2015). Rural nonprofit organizations and their functions in communities and local governance: Survey results from Vysočina and South Moravia Regions. In Dagmar Špalková, Lenka Matějová. *Proceeding of the 19th International Conference: Current Trends in Public Sector Research*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 368–376. ISBN 978-80-210-7532-0.

EEIP. (2018). Firemní dárcovství v České republice—Vývoj, současný stav a překážky rozvoje jeho jednotlivých forem. Dostupné z:
https://vlada.gov.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/filantropie_finalni_zprava_pro_web.pdf

Fuchsová, E., Laštovková, J., Jánská, M. (2018). The influence of wealth on philanthropy: A cross-regional study. *GeoScape*, 12(2), 104–113. <https://doi.org/10.2478/geosc-2018-0011>

Halada, M. (2020). Regionální rozdíly v dárcovství firem na území Česka. XXIII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách, Brno. Dostupné z:
<https://munispace.muni.cz/library/catalog/chapter/1632/185>

Hanousek, J., Kočenda, E., Svítková, K. (2010). Corporate Philanthropy in the Czech and Slovak Republics. *Finance a úvěr-Czech Journal of Economics and Finance*, 60, 2010, no. 2. Dostupné z:
https://journal.fsv.cuni.cz/storage/1181_102-121---hanousek.pdf

Hersey, L. N. (2011). Pamala Wiepking (ed): The State of Giving Research in Europe: Household Donations to Charitable Organizations in Twelve European Countries. *Voluntas*, 22(1), 195–196. <https://doi.org/10.1007/s11266-010-9165-1>

Hladká, M., Hyánek, V. (2015). Motives for Donating in the Czech Republic. In Interdisciplinary Research on Philanthropy: Connecting the Dots, 7th International Conference, European Research Network on Philanthropy, Paris. 2015.

Hladká, M., Hyánek, V. (2017). Model dárcovského chování v České republice. *Acta Oeconomica Pragensia*, 2017(2), 17–33. <https://doi.org/10.18267/j.aop.572>

Hyánek, V., Pařil, V., Pejcal, J. (2020). Vymezení občanského sektoru a nestátních neziskových organizací v rámci národního hospodářství (socioekonomický význam). Dostupné z: https://vlada.gov.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/Studie_Socioekonom_vyznam_NNO.pdf

Kirschnerová, P. (2020). Dárcovství právnických osob a uplatnění odpočtu daru v meziregionálním srovnání. ACTA STING, 1/2020. Dostupné z: https://www.sting.cz/sites/default/files/inline-images/acta-sting/acta-sting-1-2020/acta1_2020_web.pdf

Kolibová, H., Václavíková, A. (2016). The Potential for Regional Corporate Philanthropy. Rocznik Administracji Publicznej, 2016, 2016 (2), s. 535 – 545. <https://doi.org/10.4467/24497800rap.16.030.5123>

Ostrý, M., Levínský, M. (2024). Institucionální analýza dárcovství. PAQ Research. Dostupné z: https://www.paqresearch.cz/content/files/2024/04/PAQ_Institucionalni_analyza_darcovstvi.pdf

Polonsky, M. J., Shelley, L., Voola, R. (2002). An Examination of Helping Behavior - Some Evidence from Australia. Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing, 10:2, 67-82, DOI: 10.1300/J054v10n02_04

Pospíšilová, T. (2019). Giving and Refusing: The Contested Reception of Transnational Philanthropy in the Case of the Prague Central European University Foundation. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 48(2), 266–282. <https://doi.org/10.1177/0899764018802366>

Úřad vlády České republiky (2022). Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030. Praha: Úřad vlády České republiky. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/BROZURA-FINAL-S-PRILOHAMI.pdf>

Válová, A., Formánková, S. (2014). Corporate Philanthropy in the Czech Republic. Procedia Economics and Finance, 12, 725–732. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(14\)00399-2](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(14)00399-2)

Wiepking, P., Maas, I. (2009). Resources That Make You Generous: Effects of Social and Human Resources on Charitable Giving. Social Forces, 87(4), 1973–1995. <https://doi.org/10.1353/sof.0.0191>

Přílohy

Příloha 1 – Rešerše

Obecně o výzkumu filantropie v ČR

Český výzkum nevěnuje problematice filantropie ani dárcovství systematickou pozornost, přestože se jedná o jedno z klíčových témat souvisejících s občanskou společností. Znalostní potřebu saturují v tomto ohledu spíše **ad hoc studie a analýzy** institucí stojících zčásti mimo výzkumný sektor. Tyto studie však postupně zastarávají, zejména v kontextu změn v české společnosti. Relativně nízký zájem výzkumného sektoru se potom **promítá sekundárně i do omezené dostupnosti dat**, která jsou potřebná pro hodnocení rozsahu dárcovství a filantropie v ČR.

Základním předpokladem pro srovnatelnost výstupů jednotlivých analýz je **jednotná definice neziskového sektoru**. Vstupem do této problematiky může být práce Hyánka a kol. (2018), kteří se jako jedni z mála definicí tohoto sektoru i metodologickými aspekty zabývali. Přestože jsou některé informace zavádějící (např. nelze souhlasit s tím, že Eurostat nepublikuje informace o sektoru NISD samostatně¹⁸ či se všemi výtkami vůči srovnatelnosti údajů mezi jednotlivými zeměmi), bylo by vhodné na tuto práci navázat komplexnější analýzou vztahů mezi různými pojetími neziskového sektoru – od definice používané v sektorových účtech (sektor neziskových institucí sloužících domácnostem, S.15) přes definici neziskových institucí v rámci satelitního účtu neziskových institucí (SUNI, národní účty), která je z logiky věci širší než v rámci S.15, až po definice využívající pro vymezení neziskových institucí právní formy anebo charakter činnosti. Jednotná **definice je alfa a omegou** kvalitního výzkumu, který

¹⁸ Data za sektor NISD (S.15) jsou běžně dostupná, za ČR jsou data dostupná od roku 1995 – viz obrázek níže:

umožňuje **konzistentní srovnatelnost v čase** a omezuje podstatným způsobem zmatení uživatelů výsledků, kdy se odhady různých veličin mohou mezi jednotlivými zdroji lišit velmi výrazně.

Výzkum věnující se filantropii a dárcovství v ČR je často zaměřen na problematiku **regionálních rozdílů** (např. Kirschnerová, 2020, nebo Halada, 2020) anebo **vývoje v čase**. Stávající stav poznání naznačuje, že **dárcovské chování reaguje citlivěji na ekonomické podmínky a faktory vnějšího prostředí** (např. ekonomické krize, živelní katastrofy apod.) **než na změny v nastavení parametrů daňového systému** (např. Kirschnerová, 2020, Hanousek a kol., 2010). Zároveň je pozornost zaměřena často na **firemní filantropii**, která je vnímána jako nedílná součást společenské odpovědnosti firem (např. EEIP, 2018, Hanousek a kol., 2010, či Kirschnerová, 2020).

Z hlediska **datových zdrojů** využívají existující studie týkající se filantropie v České republice kombinaci různých zdrojů dat – od **administrativních údajů** (zejména v gesci Finanční správy ČR) přes pravidelná šetření či statistiky (zejména národní účty ČSÚ, viz např. Hyánek a kol., 2018) až po **jednorázová dotazníková šetření** či kvalitativní výzkum. Hanousek a kol. (2010) využili k analýze filantropického chování firem data získaná prostřednictvím vlastního šetření, zatímco Kirschnerová (2020) použila agregovaná data z daňových přiznání právnických osob ke zkoumání firemního dárcovství v krajích. Válová a Formánková (2014) pak využívají pro analýzu informace o úzkém okruhu zejména velkých firem, Kolibová a Václavíková (2016) kombinaci sociologického šetření a dat z daňových přiznání. Obecně lze říci, že různorodé datové zdroje usnadňují diferencované pochopení firemního i individuálního dárcovského chování v různých časových a regionálních souvislostech. Jakákoli **data nad rámec administrativních agregátů jsou však shromažďována jen zřídka a ad hoc**. Větší důraz by měl být kladen na longitudinální sledování filantropických aktivit firem i jednotlivců, například prostřednictvím sociologických průzkumů, spoluprací s filantropickými organizacemi atp. Příkladem **dobré praxe** je především holandské **Centrum pro filantropická studia** (*Center for Philanthropic Studies at Vrije Universiteit (VU) Amsterdam*), které jednou za dva roky publikuje komplexní přehled dárcovství v Nizozemí. Využívá pro to data o dárcovství domácností, firem, nadací, z dárcovských loterií i ze závětí.¹⁹

Stávající výzkumy upozorňují zároveň i na **bariéry**, které brání většímu rozvoji firemní a individuální (občanské) filantropie. Zmiňovány bývají často spíše bariéry obecného rázu, což jim ovšem neubírá na důležitosti. Příkladem může být **nedostatečné povědomí potenciálních dárců o přínosech dárcovství** či **nedostatečná podpora ze strany státu**, která brání rozvoji živějšího filantropického sektoru. Studie EEIP (2018) rovněž upozorňuje na specifickou překážku související se **zdaněním darů na straně obdarovaných** subjektů, na některých místech je zmiňována i problematika odvodů daně z přidané hodnoty (**DPH**). EEIP (2018) rovněž diskutuje možnosti využití **daňové asignace**, studie PAQ Research (Ostrý & Levínský, 2024) naopak **upozorňují na limity tohoto opatření**. Z hlediska dalších opatření druhá jmenovaná studie doporučuje zejména **úpravu stávajícího daňového systému** (snížení degresivity efektu darů na daně, revizi nastavení daňového základu u fyzických osob atp.).

¹⁹ Anglické shrnutí posledního zveřejněného přehledu je dostupné zde: <https://osf.io/ju8n6> (30. 8. 2024). Detail projektu a další výstupy jsou dostupné zde: <https://osf.io/4unf9/> (30. 8. 2024).

Souhrnně z jednotlivých zdrojů o filantropii vyplývá, že i v současnosti přetrvávají v České republice významné překážky související nejen s nastavením veřejných politik, ale také s malou informovaností veřejnosti a nedostatečnou přítomností tématu dárcovství ve veřejném prostoru. Odstranění těchto překážek prostřednictvím zlepšení legislativního rámce, zefektivnění strategické komunikace problematiky dárcovství a posílení spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru by mohlo zvýšit rozsah i dopad filantropického úsilí v Česku. Na tuto skutečnost reaguje i **vládní Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030**, schválená usnesením Vlády České republiky ze dne 12. července 2021 č. 623 (viz Úřad vlády ČR, 2022) a stanoví 3 strategické cíle:

- Strategický cíl A Zlepšení společenského klimatu pro činnost NNO;
- Strategický cíl B Podpora efektivního partnerství a spolupráce veřejné správy a neziskového sektoru;
- Strategický cíl C Zajištění a udržení vhodných podmínek pro existenci a činnost NNO.

Hypotézy stanovené na základě stávajícího poznání

Přestože jsou poznatky týkající se filantropie v ČR ve srovnání s některými zeměmi dílčí, lze na základě stávajících výzkumných prací identifikovat oblasti, které by bylo vhodné analyzovat hlouběji. V následující části jsou proto uvedeny jednotlivé hypotézy, které byly stanoveny před zahájením tohoto výzkumu a byly následně ověřovány na základě dostupných dat. Obecně lze východiska shrnout následujícím způsobem:

Současné výzkumy upozorňují na výrazné regionální a časové rozdíly v české filantropii. Kirschnerová (2020) ve své studii zaměřené na rozdíly mezi kraji zjistila, že zatímco v Praze je nejvyšší objem darů, je zde také nejnižší procento dárcovských firem. To naznačuje, že dárcovství je v Praze více než jinde taženo malým počtem organizací darujících vysoké dary. Tato studie však byla zaměřena pouze na právnické osoby. Haladův (2020) výzkum dále podtrhuje regionální rozdíly a ukazuje, že kraje jako Zlínský a Pardubický vykazují vyšší podíl dárců ve srovnání s celostátním průměrem, což může souviset s místními ekonomickými podmínkami a přítomností neziskových organizací. V průběhu času se ukázalo, že dárcovské chování reaguje na ekonomické podmínky a faktory vnějšího prostředí, jak je vidět na nárůstu dárcovství v roce 2002 (jako reakce na vlnu povodní) nebo propadu v roce 2008 (způsobeném začínající hospodářskou krizí). Naopak efekt související se změnami nastavení parametrů daňového systému může být méně výrazný anebo sporný, jak naznačuje např. Kirschnerová (2020) na příkladu navýšení limitu pro daňový odpočet v roce 2014 nebo Hanousek a kol. (2010) ve srovnávací studii vybraného segmentu firem v České a Slovenské republice.

U každé konkrétní hypotézy jsou vždy uvedena konkrétní východiska, která jsou založena na stávajícím výzkumu.

H1: V dlouhodobém horizontu se v ČR zvyšuje objem darů.

Vysvětlení:

Kirschnerová (2020) zjišťuje, že dárcovské chování reaguje na ekonomické podmínky a faktory prostředí, jak je vidět na nárůstu dárcovství v roce 2002 (jako reakce na vlnu povodní) nebo propadu v roce 2008 (způsobeném začínající hospodářskou krizí). Obdobné vzorce chování je možné pozorovat i v ostatních Evropských zemích (Carroll a kol., 2005 nebo Hersey, 2011).

Implikace pro projekt:

Provedeme analýzu vývoje různých forem filantropie v čase (fyzické osoby na základě daňových přiznání, právnické osoby na základě daňových přiznání, dary na dárcovských platformách, národní účty).

H2: Existují výrazné rozdíly v české filantropii v čase ve vazbě na výjimečné, nečekané události.

Vysvětlení:

Kirschnerová (2020) zjišťuje, že dárcovské chování reaguje na ekonomické podmínky a faktory prostředí, jak je vidět na nárůstu dárcovství v roce 2002 (jako reakce na vlnu povodní) nebo propadu v roce 2008 (způsobeném začínající hospodářskou krizí). Obdobné vzorce chování je možné pozorovat i v ostatních Evropských zemích (Carroll a kol., 2005; Hersey, 2011). Pokud se už firmy, zvláště velké firmy, věnují filantropii, zaměřují se primárně na podporu dětí, mladých lidí a vzdělávání. Naopak málo populární jsou oblasti ochrany zvířat, bezdomovectví a seniorů (Válová a Formánková, 2014).

Implikace pro projekt:

Speciálně se zaměříme na tuto hypotézu ve vazbě na válku na Ukrajině a související legislativní opatření (zákon č. 128/2022 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace) a na dopady vybraných živelních pohrom či dalších výjimečných událostí.

Dílčí pozornost bude zaměřena na změny ve struktuře darů v čase z hlediska tematického zaměření (dary na dárcovských platformách).

H3: Daruje relativně malý podíl firem i veřejnosti.

Vysvětlení:

Motivace pro firemní filantropii v Česku jsou různé, včetně posílení firemní pověsti a plnění společenské odpovědnosti, jak uvádí studie EEIP (2018). Mezi překážky patří nedostatečné povědomí o přínosech dárcovství a nedostatečné státní pobídky, které brání rozvoji živějšího filantropického sektoru. Filantropie přitom může sloužit jako významný prostředek pro vyvážení negativních dopadů oslabování sociálního státu a globalizačních procesů (Kolibová a Václavíková, 2016).

Implikace pro projekt:

Provedeme analýzu změny počtu dárců v čase ve skupině fyzických i právnických osob.

H4: Existuje velký nevyužitý dárcovský potenciál jak mezi ziskovými firmami, tak mezi vysokopříjmovými jedinci.

Vysvětlení:

Motivace pro firemní filantropii v Česku jsou různé, včetně posílení firemní pověsti a plnění společenské odpovědnosti, jak uvádí studie EEIP (2018). Mezi překážky patří nedostatečné povědomí o přínosech dárcovství a nedostatečné státní pobídky, které brání rozvoji živějšího filantropického sektoru. Filantropie přitom může sloužit jako významný prostředek pro vyvážení negativních dopadů oslabování sociálního státu a globalizačních procesů (Kolibová a Václavíková, 2016).

Implikace pro projekt:

Provedeme analýzu změny podílu dárců v čase ve skupině fyzických i právnických osob jako celku i ve vazbě na výši základu daně a obratu.

H5: Opakovaní dárci věnují vyšší dary než nepravidelní dárci.

Vysvětlení:

Kolibová a Václavíková (2016) na základě kvalitativního výzkumu indikují, že v Moravskoslezském kraji především větší firmy darují pravidelně.

Implikace pro projekt:

Prozkoumáme, zda v čase roste fenomén pravidelného, opakovaného dárcovství, které je považováno za důležité z hlediska stability financování pro příjemce darů.

H6: Dárcovství (jak z hlediska četnosti, tak výše darů) je ovlivněno celkovou socio-ekonomickou situací České republiky

Vysvětlení:

Kromě volatility v čase ve vazbě na výjimečné a mediálně silné události (viz hypotéza H2) je možné hledat i obecný vztah mezi vývojem dárcovství a makroekonomickými veličinami (HDP, nezaměstnanost, inflace, úroveň odměňování, úroveň disponibilních příjmů domácností, průměrná mzda, změny z hlediska nastavení/zrušení superhrubé mzdy atd.). Této problematice se věnuje na úrovni krajů ČR Fuchsová a kol. (2018), která indikuje pozitivní vztah mezi mzdovou úrovní, resp. HDP a vyšší odečitatelné položky týkající se bezúplatného plnění v daňových příznacích.

Implikace pro projekt:

Prozkoumáme vztah filantropie a vybraných makroekonomických ukazatelů.

H7: Existují výrazné regionální rozdíly v české filantropii.

Vysvětlení:

Kirschnerová (2020), Hyánek a kol. (2020) či Fuchsová a kol. (2018) ve svých studiích zjistili, že se intenzita dárcovství liší mezi kraji. Kirschnerová (2020) indikuje, že v Praze je nejvyšší objem darů, je zde také nejnižší procento dárcovských firem. Haladův (2020) výzkum dále podtrhuje regionální rozdíly a ukazuje, že kraje jako Zlínský a Pardubický vykazují vyšší podíl dárců ve srovnání s celostátním průměrem, což může souviset s místními ekonomickými podmínkami a přítomností neziskových organizací.

Implikace pro projekt:

Provedeme exploraci regionálních rozdílů v dárcovství fyzických i právnických osob. Prozkoumáme, jak rozdíly závisí na socio-ekonomických charakteristikách regionu.

H8: Existuje vazba mezi dárcovstvím a intenzitou působení neziskových organizací v obci, a to i po očištění velikosti dané obce

Vysvětlení:

Lokální neziskové organizace mají potenciál výrazně přispět ke společenské kohezi a dobrému politickému fungování obce, existují však velké regionální rozdíly v reálné míře zapojení do činnosti neziskového sektoru i z hlediska jeho zaměření (Curtiss a Škarabelová, 2015). Příjmová úroveň obce přitom hraje velkou, ale zdaleka ne vyčerpávající roli (Fuchsová a kol., 2018). Studie doporučují pro zvýšení rozsahu filantropie v Česku zejména revizi parametrů stávajícího daňového systému (Ostrý a Levínský, 2024) a posílení spolupráce vládního, neziskového a soukromého sektoru. Tyto aspekty reflektuje mj. i Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030 (viz Úřad vlády ČR, 2022).

Implikace pro projekt:

Prozkoumáme korelace mezi dárcovstvím a indikátory občanské participace v regionech. Při té příležitosti prozkoumáme také míru dárcovství ve vazbě na další vybrané indikátory z databáze STEM „Kde je dobře“.

Příloha 2 – Datový katalog

Studie zaměřené na filantropii v České republice využívají kombinaci různých zdrojů dat od administrativních údajů (zejména Finanční správy ČR) přes data Českého statistického úřadu (zejména v podobě národních účtů) až po jednorázová sociologická výběrová šetření a kvalitativní rozhovory. Obecně lze říci, že různorodé soubory dat usnadňují diferencované pochopení firemního i individuálního dárcovského chování v různých souvislostech. **Data týkající se filantropie v ČR** jsou (kromě národních účtů v gesci ČSÚ) **shromažďována jen zřídka a ad hoc**, což významným způsobem limituje možnosti analýz. V této části jsou proto popsány klíčové datové zdroje, které lze pro výzkum dárcovství využít v současné době v ČR. V duchu výše uvedeného **doporučujeme využívat kombinaci datových zdrojů** tak, aby byly postihnuty všechny aspekty související s filantropií a dárcovstvím. Konkrétní doporučení týkající se dalšího rozvoje oblasti sběru dat jsou uvedena v kapitole „Doporučení a návrhy opatření v oblasti rozvoje dárcovství v ČR“.

SATELITNÍ ÚČET NEZISKOVÝCH INSTITUCÍ

Doporučené využití:	Hlavní datový zdroj
Gestor:	Český statistický úřad (ČSÚ)
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Sestavováno dle harmonizované metodiky národních účtů v rámci EU: Evropský systém účtů <u>ESA 2010</u> a Příručky o neziskových institucích v systému národních účtů (<u>Handbook on Non-Profit Institutions in the System of National Accounts</u>)
Cílová populace:	Neziskové instituce zařazené ve všech sektorech národního hospodářství (tzn. nejen neziskové instituce sloužící domácnostem zařazené v sektoru S.15, ale i neziskové instituce naplňující definici zařazené v ostatních sektorech)
Velikost populace/výběrového souboru:	Údaje vypovídají o celé populaci neziskových institucí, v případě výběrových šetření prováděny dopočty na celou populaci
Reprezentativita:	V případě výběrových šetření prováděny dopočty, úpravy na úplnost ekonomiky dle metodik uvedených výše
Periodicita:	Publikace v termínu T+2 roky Časová řada dostupná od roku 2005
Silné stránky:	Komplexní pohled na neziskové instituce Harmonizovaná metodika umožňující mezinárodní srovnání Sleduje tokové i stavové ukazatele a vztahy s jinými sektory (např. prostřednictvím transferů od domácností nebo dotací) Kromě finančního vyjádření stavových a tokových ukazatelů sleduje i zaměstnanost a dobrovolnictví Možnost srovnání s jinými sektory národního hospodářství
Nevýhody:	Publikace 2 roky po skončení sledovaného období (omezení z hlediska potřeby ad hoc reakce veřejné politiky v případě krizových událostí) Neumožňuje podrobnější třídění výsledků (např. dle velikosti sledovaných subjektů), neumožňuje sledovat vývoj na mikroúrovni a strukturální změny uvnitř sektoru
Dostupnost dat:	Veřejně dostupné
Odkaz na data:	https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_sat

DATA NÁRODNÍCH ÚČTŮ – SEKTOR NEZISKOVÝCH INSTITUCÍ SLOUŽÍCÍCH DOMÁCNOSTEM (NISD) (S.15)

Doporučené využití:	Hlavní datový zdroj
Gestor:	Český statistický úřad (ČSÚ), Eurostat
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Sestavováno dle harmonizované metodiky národních účtů v rámci EU: Evropský systém účtů <u>ESA 2010</u> dle Nařízení (EU) č. 549/2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii (ve znění Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1342 ze dne 22. dubna 2015)
Cílová populace:	Neziskové instituce sloužící domácnostem (S.15)
Velikost populace/výběrového souboru:	Údaje vypovídají o celé populaci neziskových institucí sloužících domácnostem (NISD), tzn. o sektoru S.15 dle ESA 2010
Reprezentativita:	Konkrétní datové zdroje jsou popsány <u>zde</u> V případě výběrových šetření prováděny dopočty, úpravy na úplnost ekonomiky dle metodiky uvedené výše
Periodicita sběru:	Čtvrtletní data: T + 3 měsíce Roční data: T+6 měsíců předběžná verze, T+18 měsíců finální verze, T+30 výjimečně revize z titulu oprav v datech Každých 5 let probíhá mimořádná revize účtů.
Silné stránky:	Komplexní pohled na sektor neziskových institucí sloužících domácnostem (S.15) Harmonizovaná metodika umožňující mezinárodní srovnání – data dostupná za všechny země EU, kromě metodiky je standardizovaný i transmisní program (předávání dat) Sleduje tokové i stavové ukazatele a vztahy s jinými sektory Kromě finančního vyjádření stavových a tokových ukazatelů sleduje i zaměstnanost Možnost srovnání s jinými sektory národního hospodářství
Slabé stránky:	Možné změny výsledků kvůli systému revizí (omezení v rámci ad hoc analýz v případě krizových událostí) Neumožňuje podrobnější třídění výsledků (např. dle velikosti sledovaných subjektů), neumožňuje sledovat vývoj na mikroúrovni a strukturální změny uvnitř sektoru
Dostupnost dat:	Veřejně dostupné
Odkaz na data:	ČR: https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu EU: https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database Přístup k sektorovým účtům NISD: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/naidsa_10_nf_tr_custom_132_41966/default/table?lang=en

DAŇOVÁ PŘIZNÁNÍ PRÁVNICKÝCH OSOB

Doporučené využití:	Hlavní datový zdroj
Gestor:	Generální finanční ředitelství (GFŘ, MF ČR)
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
Cílová populace:	Poplatníci daně z příjmů právnických osob
Velikost populace/výběrového souboru:	Administrativní zdroj dat (plošný sběr)
Reprezentativita:	Všichni poplatníci daně z příjmů právnických osob plní svou zákonnou povinnost
Periodicita sběru:	Roční (řádné daňové přiznání) Účetní období trvá obvykle 12 měsíců (výjimky jsou stanovené zejména při vzniku či zániku účetní jednotky) Kalendářní rok (1. 1. -31. 12. daného roku) nebo hospodářský rok (12 po sobě jdoucích měsíců, zahájen v jiném měsíci než lednu)
Silné stránky:	Komplexní pohled na objem darů uplatněných v daňových přiznáních právnických osob
Slabé stránky:	Nejsou obsaženy údaje o všech darech – výše darů, které je možné za právnickou osobu uplatnit formou odečitatelné položky, je omezená zákonem zdola i shora V darech jsou zahrnuté finanční i nefinanční dary Část právnických osob nemusí uplatnit odečitatelnou položku ve formě darů z různých důvodů (neznalost této možnosti, ztráta potřebného dokladu atp.) Omezený přístup k (anonymizovaným) mikrodátům V rámci jednoho roku dochází k souběhu různě nastavených účetních období (kalendářní vs. hospodářský rok) Daňové subjekty mohou dary účtovat i pod jinými účetními položkami, pokud jsou splněny zákonné požadavky
Dostupnost dat:	Veřejně dostupné v agregované podobě (často s jinými položkami daňových přiznání)
Odkaz na data:	Agregované údaje (často sloučené s jinými položkami daňových přiznání): https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-danovy-ch-priznani

DAŇOVÁ PŘIZNÁNÍ FYZICKÝCH OSOB

Doporučené využití:	Hlavní datový zdroj
Gestor:	Generální finanční ředitelství (GFŘ, MF ČR)
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (ZDP) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
Cílová populace:	Poplatníci daně z příjmů fyzických osob
Velikost populace/výběrového souboru:	Administrativní zdroj dat (plošný sběr)
Reprezentativita:	Všichni poplatníci daně z příjmů fyzických osob plní svou zákonnou povinnost v případě, že podávají daňové přiznání sami
Periodicita sběru:	Roční (řádné daňové přiznání) Účetní období trvá obvykle 12 měsíců (výjimky jsou stanovené zejména u při vzniku či zániku účetní jednotky) U fyzických osob s příjmy podle § 7 odst. 1 (zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství) nebo odst. 2 ZDP (ze živnostenského podnikání) může být využíván jako účetní období kalendářní rok (1. 1. -31. 12. daného roku) nebo hospodářský rok (12 po sobě jdoucích měsíců, zahájen v jiném měsíci než lednu)
Silné stránky:	Komplexní pohled na objem darů uplatněných v daňových přiznáních fyzických osob Lze sledovat zvlášť OSVČ a zaměstnance
Slabé stránky:	Nejsou obsaženy údaje o všech darech – výše darů, které je možné za fyzickou osobu uplatnit formou odečitatelné položky, je omezená zákonem zdola i shora Nejsou zahrnuti zaměstnanci, jimž provádí roční zúčtování daně zaměstnavatel Část fyzických osob nemusí uplatnit odečitatelnou položku ve formě darů z různých důvodů (neznalost této možnosti, ztráta potřebného dokladu atp.) Omezený přístup k (anonymizovaným) mikrodátům V rámci jednoho roku dochází k souběhu různě nastavených účetních období (kalendářní vs. hospodářský rok) u fyzických osob s příjmy podle § 7 odst. 1 nebo odst. 2 ZDP Daňové subjekty mohou dary účtovat i pod jinými účetními položkami, pokud jsou splněny zákonné požadavky V darech jsou zahrnuté finanční i nefinanční dary Jako bezúplatné plnění na zdravotnické účely se hodnota jednoho odběru krve nebo jejích složek dárce, kterému nebyla poskytnuta finanční úhrada výdajů spojených s odběrem krve nebo jejích složek podle zákona upravujícího specifické zdravotní služby, s výjimkou úhrady prokázaných cestovních nákladů spojených s odběrem, oceňuje částkou 3000 Kč, hodnota odběru orgánu od žijícího dárce se oceňuje částkou 20000 Kč a hodnota jednoho odběru krevetvorných buněk, s výjimkou úhrady prokázaných cestovních nákladů spojených s odběrem, se oceňuje částkou 20000 Kč.

Dostupnost dat:	Veřejně dostupné v agregované podobě (často s jinými položkami daňových přiznání)
Odkaz na data:	Agregované údaje (často s jinými položkami daňových přiznání): https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-danovych-priznani

DÁRCOVSKÉ PLATFORMY

Doporučené využití:	Hlavní datový zdroj
Gestor:	Zřizovatelé dárcovských platform (Nadace Via, Nadace Livesport atd.)
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Legislativa upravující činnost daných subjektů (povinnosti stanovené platnou legislativou týkající se ochrany osobních údajů, zákona o účetnictví, fungování subjektů dané právní formy atd.)
Cílová populace:	Fyzické i právnické osoby poskytující dary prostřednictvím dárcovských platform
Velikost populace/výběrového souboru:	Zahrnutí všichni dárce v rámci daných platform, jedná se o část populace ČR
Reprezentativita:	V rámci populace ČR omezená reprezentativita, bez doplňujících informací není možné stanovit strukturu/odchylky od struktury populace ČR
Periodicita sběru:	Průběžně
Silné stránky:	Umožňuje analýzy na mikroúrovni Umožňuje sledovat vliv konkrétních událostí v čase Obsahuje informace o rozdělení darů (tzn. i nízkých anebo vysokých darů mimo zákonné hranice stanovené u bezúplatného plnění pro odečet od základu daně)
Slabé stránky:	Neumožňuje podchytit všechny dary poskytované v rámci ČR Nevyplněné údaje, potenciálně nesprávné informace uváděné dárce, pokud jim není vystaveno potvrzení o daru pro daňové účely Omezené analytické možnosti (neobsahuje např. socio-demografické znaky)
Dostupnost dat:	Anonymizovaná data na základě individuální smlouvy s gestory dat
Odkaz na data:	---

Roční výkaz neziskových institucí, bytových družstev a vybraných institucí NI 1-01

Doporučené využití:	Hlavní datový zdroj
Gestor:	Český statistický úřad (ČSÚ)
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Čl. 1 a čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii, v platném znění Čl. 3 a čl. 4 nařízení Rady (ES) č. 479/2009 ze dne 25. května 2009 o použití Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeného ke Smlouvě o založení Evropského společenství, v platném znění, k propočtu makroekonomických ukazatelů, pro analytické účely, pro sestavení národních účtů a satelitního účtu, pro potřeby mezinárodních organizací, zejména Eurostatu, a pro informování veřejnosti
Cílová populace:	Neziskové instituce, bytová družstva a další vybrané instituce (politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, zájmová sdružení právnických osob, spolky, ústavy, právnické osoby působící v oblasti tělovýchovy, kultury a rekreace, mezinárodní organizace a sdružení, školské právnické osoby a jiné právnické osoby, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání a účtují podle účtové osnovy pro nevýdělečné organizace. Dále sem patří bytová družstva, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, Český rozhlas, Česká televize, Rádio Svobodná Evropa, Vinařský fond, vybrané právnické osoby zařazené do sektoru 12 a zájmová sdružení právnických osob zařazených do sektoru 13, které účtují podle účtové osnovy pro nevýdělečné organizace)
Velikost populace/výběrového souboru:	Plošné od určitého počtu zaměstnanců, s nižším počtem zaměstnanců výběrové šetření
Reprezentativita:	Kombinace vyčerpávajícího a výběrového zjišťování, výsledky vážené standardními matematicko-statistickými metodami
Periodicita sběru:	Roční (rotace vybraných právních forem dle velikosti)
Silné stránky:	Umožňuje analýzy na mikroúrovni Umožňuje analýzy ekonomické síly a finanční stability neziskových institucí (výkaz do velké míry odpovídá účetním výkazům) Umožňuje sledovat vývoj v čase Obsahuje informace o rozdělení darů poskytovaných neziskovým institucím anebo jimi rozdělovaných
Slabé stránky:	Neumožňuje podchytit všechny dary poskytované v rámci ČR Obecně problémy související s výběrovými šetřeními (non-response, rotace šetření u vybraných právních forem a velikostí atp.)
Dostupnost dat:	Částečně veřejně dostupné, specifické výstupy na základě smlouvy uzavřené s ČSÚ
Odkaz na data:	Část údajů zveřejněna v rámci SUNI: https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu Podrobnější data na vyžádání u gestora

ŽIVOTNÍ PODMÍNKY (EU-SILC)

Doporučené využití:	Doplňkový datový zdroj
Gestor:	Český statistický úřad (ČSÚ)
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1177/2003 ze dne 16. června 2003 o statistice Společenství v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC) a související legislativa
Cílová populace:	Hospodařící domácnosti v ČR
Velikost populace/výběrového souboru:	Jednotkami zjišťování jsou hospodařící domácnosti tvořené osobami obvykle bydlícími ve vybraném bytě. Šetření je koncipováno jako čtyřletý rotační panel (domácnosti se účastní šetření celkem čtyři roky). Výběrovou jednotkou je byt.
Reprezentativita:	Reprezentativita je zajištěna dvoustupňovým stratifikovaným náhodným výběrem a vážením na celou populaci.
Periodicita sběru:	Roční
Silné stránky:	Šetření zjišťuje komplexní informace o sociální a ekonomické situaci domácností a poskytuje vazbu na ukazatele peněžní a materiální chudoby Srovnatelnost výsledků v čase (v případě metodických změn dochází většinou k přepočtu historických údajů) Mezinárodní srovnatelnost
Slabé stránky:	Informace týkající se darů na dobročinné účely nejsou v současné době předmětem sběru anebo nejsou zpracovávány
Dostupnost dat:	Agregované výstupy veřejně dostupné Anonymizovaná mikrodata dostupná pro výzkumné účely při splnění podmínek stanovených zákonem
Odkaz na data:	Metodika: https://csu.gov.cz/zivotni-podminky-eu-silc-metodika Výsledky: https://csu.gov.cz/produkty/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-x6dl59cm5z

DATA VYUŽÍVANÁ FÓREM DÁRCŮ PRO PŘÍPRAVU KAŽDOROČNÍ MAPY DÁRCOVSTVÍ

Doporučené využití:	Doplňkový datový zdroj
Gestor:	Fórum dárců, z. s.
Zmocnění/legislativní opora sběru dat/metodika:	Není, jde o aktivitu neziskové organizace
Cílová populace:	Kombinovaná – využívá různé datové zdroje včetně dat GŘ a vlastního šetření mezi nadacemi a nadačními fondy
Periodicita sběru:	Publikace zprávy jednou ročně na konci roku za rok předchozí od roku 2017 do současnosti.
Silné stránky:	Kombinace více datových zdrojů. Vizuálně atraktivní výstupy.
Slabé stránky:	Nejsou dostupná primární data, pouze výstupy. Nejsou veřejně k dispozici údaje o metodologii.
Dostupnost dat:	Dostupné jsou pouze výsledky.
Odkaz na data:	Mapa dárcovství 2024 (za rok 2023): https://www.donorsforum.cz/o-darcovstvi/mapa-darcovstvi-2024.html

Příloha 3 – Tabulkové a grafické výstupy

LEGENDA K MAPÁM

Obrázek I: Legenda k mapám (názyvy krajů)

Zdroj: Vlastní zpracování.

TABULKOVÉ VÝSTUPY ZA ORP

Tabulka I: Podíl dárců a průměrný dar ve skupině právnických a fyzických osob podle ORP v roce 2022

ORP	Právnické osoby (DPPO)		Fyzické osoby (DPFO)	
	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců
Aš	71 158	3,7 %	15 136	6,2 %
Benešov	121 195	4,5 %	20 286	10,4 %
Beroun	2 106 724	5,5 %	14 915	12,7 %
Bílina	27 818	4,0 %	11 212	6,8 %
Bílovec	98 045	8,1 %	16 016	9,9 %
Blansko	40 761	6,7 %	14 239	11,2 %
Blatná	24 322	10,4 %	8 955	8,0 %
Blovice	14 433	5,8 %	8 649	8,4 %
Bohumín	99 861	5,0 %	14 163	9,0 %
Boskovice	72 943	6,7 %	12 184	10,4 %
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	167 588	5,8 %	15 078	12,8 %
Brno	174 430	4,9 %	19 775	14,3 %
Broumov	224 197	3,8 %	15 705	7,5 %
Bruntál	47 417	5,7 %	13 183	7,7 %
Břeclav	188 993	5,7 %	13 906	9,5 %
Bučovice	130 639	5,8 %	12 986	9,3 %
Bystřice nad Pernštejnem	64 565	4,2 %	12 854	10,1 %
Bystřice pod Hostýnem	36 190	6,3 %	12 955	9,2 %
Čáslav	1 158 874	6,7 %	12 236	9,3 %
Černošice	140 262	4,9 %	25 827	14,1 %
Česká Lípa	40 256	5,1 %	12 496	7,9 %
Česká Třebová	34 677	8,0 %	15 078	10,2 %
České Budějovice	198 899	6,5 %	11 578	11,7 %
Český Brod	73 808	6,7 %	13 135	9,9 %
Český Krumlov	82 183	4,7 %	11 955	9,7 %
Český Těšín	156 708	5,7 %	22 725	14,2 %
Dačice	57 799	8,1 %	11 946	9,5 %
Děčín	1 049 080	5,7 %	11 933	8,9 %
Dobruška	54 650	8,1 %	17 255	11,2 %
Dobříš	76 132	4,3 %	13 905	10,3 %
Domažlice	149 898	6,4 %	11 977	8,9 %
Dvůr Králové nad Labem	60 756	9,3 %	11 102	8,7 %
Frenštát pod Radhoštěm	42 660	9,2 %	14 935	8,7 %
Frýdek-Místek	79 953	7,3 %	15 763	9,9 %

ORP	Právnické osoby (DPPO)		Fyzické osoby (DPFO)	
	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců
Frýdlant	68 048	6,8 %	18 067	8,6 %
Frýdlant nad Ostravicí	46 519	8,0 %	25 713	10,2 %
Havířov	61 639	6,7 %	19 932	9,2 %
Havlíčkův Brod	69 889	6,6 %	11 867	11,1 %
Hlinsko	412 199	6,8 %	13 192	10,2 %
Hlučín	39 068	7,6 %	14 631	8,9 %
Hodonín	142 526	6,8 %	11 412	9,5 %
Holešov	47 579	8,8 %	13 354	9,6 %
Holice	37 496	8,5 %	10 305	9,1 %
Horažďovice	59 196	4,6 %	12 229	7,6 %
Horšovský Týn	77 120	6,3 %	10 526	8,0 %
Hořice	150 491	5,5 %	11 704	8,7 %
Hořovice	43 199	6,4 %	11 642	14,5 %
Hradec Králové	86 915	6,5 %	15 815	11,6 %
Hranice	74 532	10,1 %	12 492	11,1 %
Humpolec	1 173 921	6,1 %	22 301	8,5 %
Hustopeče	667 066	5,9 %	11 176	8,1 %
Cheb	28 035	5,8 %	13 413	8,4 %
Chomutov	300 727	6,4 %	14 303	10,5 %
Chotěboř	37 117	10,5 %	10 614	9,8 %
Chrudim	70 898	7,9 %	11 559	9,7 %
Ivančice	52 763	6,3 %	14 342	8,2 %
Jablonec nad Nisou	503 879	6,1 %	14 955	9,9 %
Jablunkov	25 496	5,7 %	14 113	10,8 %
Jaroměř	46 353	7,5 %	15 208	10,6 %
Jeseník	65 743	6,5 %	14 162	9,6 %
Jičín	86 656	7,3 %	13 541	10,1 %
Jihlava	94 094	6,6 %	11 901	12,4 %
Jilemnice	69 414	8,3 %	13 426	9,6 %
Jindřichův Hradec	44 299	5,9 %	12 848	8,8 %
Kadaň	147 532	7,8 %	12 748	9,8 %
Kaplice	63 162	9,1 %	8 495	8,3 %
Karlovy Vary	98 018	3,3 %	15 368	8,2 %
Karviná	88 871	7,0 %	12 750	9,7 %
Kladno	88 055	4,6 %	13 914	11,4 %
Klatovy	50 216	7,9 %	12 241	8,4 %
Kolín	174 562	6,4 %	13 799	8,9 %
Konice	66 820	4,6 %	12 144	8,7 %
Kopřivnice	186 692	8,9 %	15 763	10,0 %
Kostelec nad Orlicí	71 752	4,8 %	16 726	10,1 %

ORP	Právnické osoby (DPPO)		Fyzické osoby (DPFO)	
	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců
Králíky	19 198	5,8 %	12 656	7,0 %
Kralovice	46 905	4,5 %	9 421	8,7 %
Kralupy nad Vltavou	224 424	6,1 %	15 875	10,3 %
Kraslice	45 654	5,2 %	16 580	8,6 %
Kravaře	41 785	10,5 %	15 064	9,5 %
Krnov	64 005	8,4 %	15 925	7,5 %
Kroměříž	197 202	8,6 %	12 541	10,5 %
Kuřim	214 558	8,3 %	19 246	13,3 %
Kutná Hora	532 494	7,0 %	12 046	9,5 %
Kyjov	139 341	6,1 %	12 161	8,8 %
Lanškroun	71 695	9,3 %	19 286	10,8 %
Liberec	89 472	5,9 %	15 951	11,6 %
Lipník nad Bečvou	28 802	8,5 %	13 580	10,7 %
Litoměřice	200 274	5,4 %	13 828	10,1 %
Litomyšl	71 039	11,8 %	16 675	12,2 %
Litovel	109 656	6,6 %	15 091	8,8 %
Litvínov	337 779	5,8 %	11 699	9,6 %
Louny	46 766	5,7 %	12 662	8,7 %
Lovosice	3 756 908	5,7 %	12 361	8,6 %
Luhačovice	133 769	9,6 %	14 226	10,8 %
Lysá nad Labem	31 167	4,3 %	14 720	10,6 %
Mariánské Lázně	63 817	3,9 %	13 525	7,9 %
Mělník	62 642	5,6 %	14 881	9,5 %
Mikulov	128 754	4,9 %	12 329	6,3 %
Milevsko	27 611	6,6 %	11 484	8,1 %
Mladá Boleslav	942 905	7,3 %	14 777	11,3 %
Mnichovo Hradiště	47 128	6,0 %	18 199	10,8 %
Mohelnice	65 443	8,7 %	12 647	8,8 %
Moravská Třebová	42 524	5,3 %	12 436	8,0 %
Moravské Budějovice	27 319	7,3 %	11 519	8,9 %
Moravský Krumlov	40 900	6,4 %	11 725	7,9 %
Most	349 852	4,4 %	14 099	8,5 %
Náchod	47 168	7,9 %	14 123	10,9 %
Náměšť nad Oslavou	72 617	3,2 %	10 636	10,7 %
Nepomuk	167 485	6,1 %	12 055	7,4 %
Neratovice	50 857	5,9 %	14 517	8,2 %
Nová Paka	45 766	5,9 %	15 801	9,4 %
Nové Město na Moravě	112 835	7,5 %	14 192	13,4 %
Nové Město nad Metují	54 422	9,7 %	14 088	12,7 %
Nový Bor	41 513	4,8 %	15 055	8,3 %

ORP	Právnícké osoby (DPPO)		Fyzické osoby (DPFO)	
	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců
Nový Bydžov	68 455	6,5 %	12 275	7,0 %
Nový Jičín	83 792	9,8 %	18 503	11,5 %
Nymburk	83 809	6,4 %	13 796	9,7 %
Nýřany	73 707	5,5 %	10 247	9,5 %
Odry	62 737	11,8 %	14 808	10,5 %
Olomouc	181 766	6,4 %	17 507	12,5 %
Opava	67 907	9,1 %	14 346	11,3 %
Orlová	67 223	4,9 %	14 621	8,2 %
Ostrava	153 886	6,2 %	15 263	10,1 %
Ostrov	65 459	5,3 %	13 554	7,6 %
Otrokovice	119 606	10,4 %	12 773	9,9 %
Pacov	36 938	8,0 %	12 157	7,2 %
Pardubice	200 072	6,8 %	12 860	11,7 %
Pelhřimov	202 168	8,7 %	13 583	9,0 %
Písek	84 062	6,6 %	11 510	9,5 %
Plzeň	100 905	5,7 %	14 880	11,6 %
Podbořany	39 486	6,3 %	10 688	6,9 %
Poděbrady	132 201	7,0 %	14 604	9,3 %
Pohořelice	200 764	7,7 %	14 177	7,2 %
Polička	58 852	10,0 %	12 083	9,5 %
Praha	529 823	3,8 %	24 325	14,5 %
Prachatice	35 234	5,9 %	16 136	9,3 %
Prostějov	193 444	6,9 %	13 062	9,2 %
Přelouč	153 890	4,3 %	10 493	8,3 %
Přerov	70 387	6,9 %	15 755	10,3 %
Přeštice	74 169	7,5 %	10 808	9,1 %
Příbram	255 554	5,5 %	12 731	10,9 %
Rakovník	194 151	5,0 %	11 503	8,7 %
Rokycany	86 402	6,6 %	11 477	10,9 %
Rosice	115 635	7,5 %	12 104	10,4 %
Roudnice nad Labem	39 872	5,5 %	12 304	9,0 %
Rožnov pod Radhoštěm	87 782	10,3 %	15 337	9,1 %
Rumburk	50 881	6,2 %	11 970	7,9 %
Rychnov nad Kněžnou	54 737	8,5 %	16 862	10,9 %
Rýmařov	282 752	5,8 %	13 799	7,4 %
Říčany	131 355	5,6 %	21 512	12,9 %
Sedlčany	32 514	6,3 %	11 646	8,1 %
Semily	57 294	6,9 %	14 092	9,2 %
Slaný	105 704	6,6 %	15 983	10,0 %
Slavkov u Brna	86 136	4,6 %	12 826	10,8 %

ORP	Právnícké osoby (DPPO)		Fyzické osoby (DPFO)	
	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců
Soběslav	47 981	6,8 %	11 967	7,7 %
Sokolov	106 095	8,0 %	13 337	10,1 %
Stod	52 021	6,9 %	9 557	10,2 %
Strakonice	34 282	6,3 %	10 688	6,9 %
Stříbro	84 729	6,7 %	13 365	9,3 %
Sušice	185 078	6,5 %	12 239	7,9 %
Světlá nad Sázavou	27 178	9,4 %	11 539	8,7 %
Svitavy	141 105	10,1 %	13 723	9,3 %
Šlapanice	114 883	8,1 %	19 909	12,8 %
Šternberk	34 395	6,0 %	11 650	7,7 %
Šumperk	83 765	9,1 %	16 910	9,4 %
Tábor	57 084	6,9 %	13 810	8,7 %
Tachov	309 078	6,9 %	10 001	7,3 %
Tanvald	55 809	6,6 %	17 624	8,3 %
Telč	42 495	7,3 %	12 412	11,5 %
Teplice	99 599	4,1 %	15 208	8,3 %
Tišnov	31 154	4,9 %	13 320	10,5 %
Trhové Sviny	56 570	4,8 %	10 949	9,4 %
Trutnov	143 978	6,8 %	15 317	10,4 %
Třebíč	119 676	7,3 %	11 940	12,8 %
Třeboň	50 639	5,4 %	12 748	8,2 %
Třinec	373 410	9,5 %	31 264	15,0 %
Turnov	163 777	8,2 %	14 450	9,6 %
Týn nad Vltavou	72 524	3,2 %	12 284	10,2 %
Uherské Hradiště	235 219	9,0 %	12 158	12,5 %
Uherský Brod	157 409	9,8 %	11 640	11,5 %
Uničov	94 537	5,5 %	11 853	7,9 %
Ústí nad Labem	231 199	5,0 %	12 792	11,2 %
Ústí nad Orlicí	151 147	10,4 %	15 549	12,6 %
Valašské Klobouky	140 642	8,7 %	14 738	8,3 %
Valašské Meziříčí	120 931	10,8 %	15 188	10,7 %
Varnsdorf	34 138	5,8 %	13 551	7,6 %
Velké Meziříčí	99 600	9,8 %	12 331	10,8 %
Veselí nad Moravou	55 215	6,3 %	12 629	9,6 %
Vimperk	35 933	7,3 %	9 640	6,4 %
Vítkov	40 767	7,9 %	11 972	7,4 %
Vizovice	79 613	9,6 %	13 810	10,3 %
Vlašim	328 843	6,5 %	10 599	9,2 %
Vodňany	482 775	7,5 %	10 163	8,5 %
Votice	251 279	9,3 %	13 097	8,2 %

ORP	Právnícké osoby (DPPO)		Fyzické osoby (DPFO)	
	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců	Průměrný dar [Kč/rok]	Podíl dárců
Vrchlabí	44 937	6,1 %	16 195	9,3 %
Vsetín	104 218	9,6 %	17 224	10,3 %
Vysoké Mýto	73 496	9,5 %	18 744	12,0 %
Vyškov	97 121	6,4 %	12 681	10,9 %
Zábřeh	75 328	10,7 %	14 409	10,6 %
Zlín	73 055	8,0 %	15 267	10,9 %
Znojmo	62 495	6,2 %	14 032	8,4 %
Žamberk	194 705	8,9 %	15 210	11,9 %
Žatec	39 958	6,9 %	16 853	9,0 %
Žďár nad Sázavou	246 465	10,0 %	12 509	12,1 %
Železný Brod	33 416	4,8 %	14 771	8,2 %
Židlochovice	67 250	7,7 %	13 377	9,8 %
Nevyplněno	2 405 303	1,2 %	24 693	2,7 %

Zdroj: GŘ (DPPO, DPFO), zpracování STEM. Data platná k 20. 11. 2024.